

MIRAN STARIČ

Svojo nemoč ravnokar dokazuje v obliki plasnih napadov Natovih letal, ki se nad Bosno ne spuščajo pod visino tri tisoč metrov, od koder bi lahko učinkovito prisilila vojsko zdaj priznane Republike Srbske k umiku v svojo polovico države. Težasko delo spopadov na tleh so prepustila enotam za hitro posredovanje, ki so si z izstrelki na srbsko bolnišnico že zaprave verodostojnost. Prav »voja« z Mladicevo vojsko pa ob narasčajoči ruski predvolilni vročici postaja tisti dejavnik, ki lahko zenevski dokument spremeni v nov ničvreden kos papirja.

Na 2. strani

Na 2. strani

Na 3. strani

Na 2. strani

Okrogla miza se bo s poročilom ministra Deželaka nadaljevala jutri ob 9. uri, koncala pa se bo ob 18. uri s posegom Alessandre Guerra.

Ker so Združeni narodi opazili le premike, ne pa tudi umikov srbskega težkega

Na 7. strani

Dobitki: 13 - 83.161.000 lir
12 - 1.752.600 lir

Stran 9

Stran 10

Stran 11

Stran 12

Stran 12

BAZOVICA / OB NEDELJSKI KOMEMORACIJI NA BAZOVSKI GMAJNI

Bazoviški junaki in sedanji težki izzivi

Spregovorili so J. Pirjevec, S. Spadaro in A. Berdon

Bazovska gmajna je bila včeraj že petdeseti praznični komemorativni slovesnost za bazovskimi junaki. Po Kosovelovi žalostinki »Bori«, ki jo je zapel moski pevski zbor Tabor z Opčin pod vodstvom Sveta Grgica, so ob zvokih žalostinke »Zrtvam« položili vence in z enominutnim molkom počastili Ferda Bidovca, Frana Marusica, Zvonimirja Milosa in Alojza Valencica.

Govorniki, profesorja Jože Pirjevec in Stelio Spadaro ter odvetnik Andrej Berdon, pa so v svojih govorih spregovorili predvsem o današnjih razmerah, o izzivih, ki nas se čakajo, junaska smrt bazovskih junakov jim je bila izhodišče za razmislek o naši preteklosti, predvsem pa o naši sedanjosti.

Tako je profesor Jože Pirjevec navedel, da sedanjost se vedno ni takšna, »kakršno bi si želeli in za kakršno so se nasi padli zrtvovali.« Vseeno pa je iz njegovih besed izhajal umirjen optimizem. Rojstvo svobodne in neodvisne države Slovenije kot tudi propad totalitarnih režimov v srednji in vzhodni Evropi sta ugodno vplivala na razmere v Trstu, ki se končno zaveda, da ne more živeti brez svojega zaledja. Da vse ni tako rožnato, pa prica Pirjevčeva ugotovitev, »da se moramo veseliti dvojezičnih napisov pred vašmi tržasko občine, saj to dokazuje, »kako smo lačni pravice in od kaksnih drobtin živimo.« Manj optimističen je bil profesor Pirjevec, ko je spregovoril o odnosih med Italijo in Slovenijo in o trditvah Ljubljane, da ne gre povezovali vprašanje zaštite mladinske in vprašanje begunskih nepremičnin v Istri. S tem se sami postavljajo v

podrejeni položaj, ker so pripravljene pogovarjati se o problemih, ki zuli Italijo, »pustijo pa na strani, to kar zuli ali bi vsaj moralo zuli Slovenijo.«

Profesor Stelio Spadaro je spregovoril o sedanjih poskusih revizije polpretekle italijanske zgodovine, ki poskuša zmanjšati odgovornost italijanskega fašizma za vse gorje, ki ga je povzročil v naših krajih in v Evropi. Razvil je svojo že znano tezo, da so bili bazoviški junaki predhodniki evropskega partizanskega in odporiškega gibanja, ki se je borilo ne samo za zrušenje fašizma, temveč za svobodo in demokracijo. Profesor Spadaro pa je se bolj optimistično kot njegov predhodnik poudaril, da bomo zmagali v boju za demokracijo, da se bo kaj kmalu odprlo novo poglavje.

Bolj pesimističen je bil odvetnik Andrej Berdon, ko je ocenjeval sedanji položaj in našo neenotnost ob pritiskih s strani Italije do Slovenije, do našega gospodarstva in do naše sole. Proti novodobnemu iredentizmu mora biti naš odgovor trden in složen. »Ne smemo ponujati narodnemu nasprotniku odprtih ran, da bi vanje zabijali svoj razbijaski klin.« Le tako se bomo oddolžili bazovskim junakom. Kljub pesimizmu pa je govoril ugotovil, da imamo nam naklonjene sile, ki jih je treba podpreti, saj prihaja po njihovi zaslugi do premikov na Trzaskem.

Ob koncu naj omenimo, da je sportno združenje Sloaga priredilo že 15. jubilejni pohod bazovskih junakov, ki se ga je letos udeležilo več kot 200 pohodnikov.

POLITIKA / SCLAFARO V SONDRIO

Nihče si ne more prisvojiti države

Pivettijeva napoveduje napeto politično jesen

SONDRIO - »Država je skupna stvar in nihče nima pravice, da bi nanjo obesil svojo znamko.« Ta stavek, ki mu je zelo pri srcu, je predsednik republike Scalfaro ponovil včeraj v Madesimu v pokrajini Sondrio, kjer so proslavili 50. obletnico ustanovitve katoliške organizacije ACLI. Ko je govoril o Bosni, je Scalfaro dejal, da je »država laična, da ne pripada nobeni religiji in niti nobeni politični fronti«, glede sodelovanja Italije pri akcijah Nata pa je menil, da je to potrebno. Proslav ob jubileju ACLI se je udeležila tudi predsednica poslanske zbornice Irene Pivetti, ki je v Salerno napovedala politično zelo napeto jesen, vendar tudi zanimivo. Ne da bi se spuščala v posamezna vprašanja, je označila politični trenutek za obetajoč, glede datuma volitev in trajanja Dinijeve vlade pa je izjavila, da je treba pred volitvami izpolniti najnujnejše gospodarske naloge in potem preveriti, ali ima vlada parlamentarno večino.

V možnost razširitve večine, ki podpira Dinijo, verjamejo tudi sredinski »grmicki« Berlusconijevega pola, kot

se je videlo včeraj na prazniku Krščansko-demokratskega centra (CCD). Casini je namreč predlagal, da bi večino razširili na vse sile, ki bodo podprle finančni zakon, predlog pa je zaokrožil z možnostjo, da bi levici ugodili z uvedbo dveh volilnih krogov, v zameno pa naj bi ta pristala na predsedniški sistem francoskega tipa. Berlusconi se o zadevi se ni izrazil, pač pa je ironično komentiral vesti, po katerih naj bi mu grozila nova sodna preiskava, o kateri da sam ni obveščen. Njegov potencialni volilni tekmelec Prodi pa se je razgovoril na prazniku Unità v Reggio Emilii, kjer ni prihranil nikumur, vključno z DSL, ki ji je očitil, da molci o problemu Olivetti in o novih gospodarskih koncentracijah. Zaradi kritik na De Benedettija si je Prodi prislužil veliko aplavzov, vključno s pohvalo Nacionalnega zavezništva, medtem ko se je D'Alema (ki je zavrnil možnost, da bi »tehnik« Dini dobil široko politično podporo) omejil le na ugotovitve, da morajo za probleme koncentracij skrbeti pristojni organi.

PODELIL GA JE PREDSEDNIK SLOVENIJE MILAN KUČAN

Priznanje župniku Gujonu

ROBIDISCE - Predsednik Slovenije Milan Kučan je na včerajšnjem srečanju Spoznajmo se na Robidiscu, v naselju na najbolj zahodnem koncu Slovenije, vročil srebrni častni znak svobode Republike Slovenije 84-letnemu matajurskemu župniku Pasqualu Gujonu, »ki simbolizira boj za obstoj slovenske besede in slovenskih ljudi v Beneški Sloveniji.« »Tistega leta (1933, op. ur.), ko je bil Pasqual Gujon posvečen za duhovnika,« je med drugim dejal Kučan, »je italijanska fašistična država prepovedala uporabo slovenskega jezika v cerkvah, vendar se te prepovedi ni ustrasil,

pač pa je ves čas maseval in poučeval verski nauk v slovenskem jeziku. Neustrašenost in človečnost je izprical tudi med drugo svetovno vojno, ko je pomagal partizanom. Po vojni se je upiral novim, drugačnim oblikam raznarodovalnega pritiska, od samodejnih procesov italijanizacije do izseljevanja Beneških Slovencev. Zavezal se je delu, ki naj bi naredilo življenje ljudem v Beneciji bolj prijazno in lažje, pomagal je graditi ceste in vodovode, zgradil je kapelico na vrhu Matajurja, vzdrževal je stike z beneškimi izseljenci, vodil pevske zборе, zbiral in zapisoval ljudske pravljice, bil je med ustanovitelji in med najbolj plodnimi sodelavci kulturno verskega lista Dom. Proučeval je zgodovino Beneške Slovenije in o njej napisal knjigo.«

»Beneški Slovenci so izkusili vse gorje brutalne fašistične države. V tistih najtežjih casih za nas narod, ko na zemljevidu ni bilo več prostora za Slovence, je bil Cedernac, neuklonljivi beneški župnik, zgled in upanje za naš obstoj in prihodnost.« je se dejal Kučan in nadaljeval: »Zal priloznosti, ko si je 50 let po koncu druge svetovne vojne in zmage nad fašizmom in nacizmom skorajda ves svet z odpuscanjem, strpnostjo, upanjem in vero v skupno prihodnost prijateljsko podal roko, te modrosti politiki naših narodov, italijanskega in slovenskega, zal se nista zmogli.«

Udeležencem srečanja na Robidiscu sta spregovorila tudi predsednik državnega zbora Skolc in kobarški župan Gregorcic. V kulturnem programu so nastopili oktet Simon Gregorcic iz Kobarida, folklorne skupine iz Hodosa, Gornjih Felrovcev, Lendave, Tolmina, Trsta in Vinice so predstavile folklorne ples, sledila pa je narečna predstavitev kraja-gostitelja.

LORETO / KONEC SREČANJA

Mladi naj gradijo mir v evropski hiši

Papežu je uspelo mobilizirati mlade

LORETO (ANCONA) - Tudi včerajšnji zadnji dan največjega katoliškega verskega srečanja za mir v Loretu je papež Janez Pavel II. največ besed posvetil vojni v nekdanji Jugoslaviji, tej »neskončni vojni, ki je izničila vsako človečnost.« Z gričev Loreta, s katerih se vidi tisto Jadransko morje, ki loči mir od vojne, je papež ponovno goreče zahteval mir in pozval skoraj 400 tisoč mladih iz vseh koncev in krajev Evrope, naj se mobilizirajo. Mladina, ki se je predinočnim udeležila srečanja Eurohope, ne bo zlepa pozabila papeževih solz ob neposrednem televizijskem prenosu iz Sarajeva, ko je poslušal srhljiva pričevanja vojne, ki jo Evropa po njegovih besedah ni uspela zaustaviti.

Med včerajšnjo maso v dolini Montorsa pri Loretu

je papež poudaril, da je uresničitev miru v bistvu zidanje »velike evropske hiše«, ki naj zagotovi varnost vsakemu človeku. V tej hiši naj vladajo svoboda, bratstvo in enakost, a v luči krščanstva in ne liberalizma francoske revolucije, »tako da bo svoboda v Kristusu zagotovila bratstvo in enakost«, ker neomejena in egocentrična svoboda povzroča samo zlo. In prav na zidanje take evropske hiše je pozval evropsko mladino, ki se je zbrala v Loretu na srečanju, ki so ga nekateri že ocenili kot krščanski Woodstock. Papež Jenez Pavel II. je nedvomno dosegel svoj cilj. Mladi, ki so bili v Loretu, so bogatejši za spoznanje, da niso sami, da poleg militantnega mirovnstva obstaja tudi neko drugo, duhovnejše, ki sočustvuje in pomaga žrtvi.

GORICA / ZBOROVANJE ČLANOV KMEČKE BANKE

Zavod ima vse možnosti, da ostane v slovenskih rokah

GORICA - Clani in upravitelji goriske Kmečke banke so prevec navezani na svoj zavod, na njegovo preteklost in na vse, kar zavod predstavlja za slovensko narodno skupnost nasploh, da bi se mu odpovedali, zato razmišljajo, kako naj mu po svojih močeh pomagajo k novemu vzponu. Ta pomoč je nujno potrebna za uspešno prebrodenje zastoja, ki ga je banki objektivno prinesla komisarska uprava, in za odprtje novih razvojnih perspektiv, predvsem pa za to, da banka ostane trdno v slovenskih rokah. In prav to je premisa, ki se ji clani ne nameravajo odpovedati in ki je jasno izšla z njihovega včerajšnjega zborovanja.

V prostorih kina Vittoria na Travniku se je dopoldne zbralo kakih 250 članov banke, katerim je odv. Peter Sancin, predsednik odbora, ki zastopa lastništvo zavoda, podrobno opisal položaj, v katerem se zavod trenutno nahaja. Uradni podatki, s katerimi odbor razpolaga, so sicer skromni, kajti komisarji so se naprej zelo redkobesedni. Med najpomembnejšimi informacijami je ta, da je finančna družba Safti, ki je bila ena glavnih »ob-

tožencev« za položaj, ki je banko privedel v komisarsko upravo, povrnila že večji del najetih posojil, druga pa redno vrača in bodo v kratkem poravnana. To pomeni, da je odpadla teza kontrolorjev centralne banke, po kateri naj bi imela Kmečko banko v rokah »neka skupina, ki je delovala za lastni interes in torej v škodo zavoda«. Druga infomarcija komisarske uprave je ta, da ima banka se vedno 2 milijardi lir kapitalske glavnice in 5 milijard lir rezerv, kar pomeni skupno premoženje 7 milijard. To pa je po mnenju Banke Italije premalo, zato je treba zavod dokapitalizirati s povišanjem glavnice za 30 milijard lir. Po besedah komisarjev banke ne bo mogoče vrniti članom brez pristopa novega partnerja, kajti v nasprotnem primeru bi se lahko po njihovi oceni zgodba ponovila.

Iz teh skopih infomacij lahko clani danes sami sklepajo, da banki pred uvedbo komisarske uprave ni grozil noben stečaj in da je bil položaj pred letom orisan v tako temnih barvah zgolj zato, ker kontrolni organi pač uporabljajo zelo stroge kriterije, ki ne upoštevajo specifičnosti neke krajevne realnosti. Zdaj

se je izkazalo, da je banka v bistvu zdrava, čeprav je treba upoštevati, da je v zadnjih mesecih objektivno (in torej ne po krivdi komisarjev) utrpela skrčenje poslovnega obsega in tudi delno zasencenje svojega ugleda. Da pa njegovi temelji niso nacet, prica veliko zanimanje kandidatov za potencialne partnerje, ki bi z veseljem odsteli zahtevano vsoto za nakup manjšinskega delniškega paketa, in to s preplačilom nominalne vrednosti delnic. Med zavodi, ki jih je članom KB predlagala Banka Italije, je na prvem mestu hranilnica iz Verone, na seznamu pa sta še drugi dve (neuradno se govori, da gre za hranilnici v Bologni in v Bocnu). O izbiri partnerja bodo seveda odločali clani, ko bodo imeli odgovore zainteresiranih bank, prej pa bodo morali »prešteti« svoje lastne zmogljivosti, od katerih bo odvisno, kolikšno tezo bo imel slovenski kapital v upravljanju banke. Z drugimi besedami, od samih članov je zdaj odvisno, ali bodo zbrali dovolj sredstev za ohranitev zanesljivega nadzora (z vsaj 70 do 75 odstotki glavnice) in z njim za ohranitev slovenskega značaja Kmečke banke.

Vlasta Bernard

Slika pod naslovom: pogled na dolinsko Gorico med včerajšnjo osrednjo proslavo ZSKD.
Spodaj: predsednik Ace Mermolja med slavnostnim govorom

Ace Mermolja: Varujmo kulturo!

Majhen narod, in toliko bolj manjšina, ki živi v izpostavljeni legi, je med drugim v svojem slavnostnem govoru poudaril predsednik ZSKD Ace Mermolja, se lahko razvija in preživi nevihte zgodovine le, če so njegovi pripadniki narodno, kulturno in družbeno osveščeni. Najhujše in najbolj krvave cloveske blodnje postanejo meso, ko se ljudje kolektivno odpovejo razmišljanju, pretrgajo niti spomina, brišejo etična in moralna čustva in postanejo čreda, ki jo vodijo pastirji z volčjo glavo. Kultura torej kot življenski kruh, ki omogoča človeku, da rase, se razvija, izboljšuje svet okoli sebe. Čeprav pogosto postavljena v ozadje, je kultura dokazala, kako je njena prisotnost nujna, kako je človek brez nje le votla lutka, ki jo kakršnikoli vodilni kadri z lahkoto izkoriščajo ali zanemarjajo. Ni kulture, je se dejal Mermolja, če smo le pasivni odjemalci ogromne medijske in informacijske mreže, ki manipulira z našimi dušami. Kjer ljudje živijo v globoki naivnosti, se razpasejo novi in novi totalitarizmi. Slovenci smo s kulturno dejavnostjo v pevskih zborih, gledaliških skupinah, debatnih oplemenitili nase življenje in se odvajali od kvarnega konzumističnega življenja. Kultura je aktivno delo, je razmišljanje, je kritični duh, je varovalka našega življenja. V burnih casih danesnjega življenja nam kulturno udejstvovanje daje veliko notranje moči, ki nam omogoča, da spoznamo, katere so vrednote, za katere je vredno živeti. Obenem nam daje tudi dovolj moči, da podvomimo v stvari in ne pasivno vsrkamo, kar nam ponujajo razni veljaki. Avtentična kultura si ne lasti edinega prava, ni arogantna: potuje, se sooča, sprejema drugega, v njegovih očeh preverja svojo resnico. Prav zaradi tega, prava kultura res ne more razdeljevati narodov in jih omejevati v kako vrstičarsko udejstvovanje. V teh casih je vse bolj potrebno, da se naša slovenska kultura odpre tudi našim sosedom italijanske narodnosti, ne zato, da bi se jim podredila, marveč, da bi skupno z njimi ustvarjala možnosti za drugačno pojrovanje življenja. Soočanje s sosedi je najmočnejši protistrup sovraštva in netolerance.

Varujmo kulturo, je še priporočil Mermolja. Nekateri hočejo, da postane kramarsko blago, saj se je med samimi Slovenci tako v zamejstvu kot v matici razpasla nora misel, da moramo rezati kulturi kruh s politično strankarskimi merili. Z duhom revanšizma, z nadelom danes moramo imeti mi kar ste včeraj imeli vi. Rezultati so v tej logiki nepomembni, saj je ta logika slepa kot so slepi kanali, po katerih smo lahko gledali slovensko televizijo iz Slovenije. Kakšna pridobitev, kakšna zmaga! Mi in naši otroci bomo se ob en kos slovenske besede. Nas bo že rešil vitez iz Arcoreja.

Včeraj je dolinski trg, ki mu domačini pravijo "Na Gorici" in na katerem vsako leto postavljajo tradicionalni Maj, postal prizorišče praznovanja ob 50-letnici Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji. V popoldanskih urah se je v Dolini zbralo nadvse zadovoljivo število gledalcev, čeprav je bilo glede na pomembnost dogodka morda pričakovati, da jih bo še nekoliko več. Po ocenah organizatorjev naj bi bilo včeraj, ob 18. uri v Dolini kakih 2 tisoč ljudi, ce seveda k tem ne pristevamo številnih nasto-

Ob jubileju ZSKD se je dolinska Gorica napolnila z neštetiimi zvoki, obrazi in barvami

pajocih. Bili so predstavniki društev, ki so včlanjena v zvezo, starejši ljudje, ki so spremljali nastanek in razvoj, organizatorji, domačini, prebivalci breskih vasi, ki so od petka do včeraj gostile prireditve ob jubileju. Kritično se na tem mestu moramo izreči o prisotnosti mladih: seveda ne o tistih, ki so priredili slovesnost, ne o tistih članih breskih društev, ki so z organizatorji vseskozi sodelovali in ne o tistih, ki so včeraj nastopili kot pevci, glasbeniki ali recitatorji. Kritika naj gre le tistim, ki doslej se niso pravilno razumeli pomena ljubiteljske kulture.

Sicer ni navade, da bi se časopisne kronike, če ze

ravno ne gre za izredne ujme, zaustavljale ob vremenu. Pa vendar, bodisi v pe-

tek, bodisi v soboto je izgledalo, da dež ne bo skazil praznovanja, toda

17.30 so se začeli zbirati ljudje. Ko so imeli zbori se skupno vajo, se je dolinska "Gorica" že polnila z zvoki, obrazi in barvami. Ljudje, ki so v Breg prispele iz vseh treh pokrajin Furlanije-Juljske krajine, kjer živijo Slovenci in so aktivna slovenska društva, so prejeli »puselc« z rdečim nageljnom in rozmarinom. V soboto popoldne so domača dekleta spela 1.500 sopkov - za nastopajoče in občinstvo. Prvi obiskovalci so se lahko dlje časa pomudili tudi ob mizici, kjer je bilo mogoče podpisati petico Primorskega dnevnika za vrnitev Narodnega doma. Pogovarjali so se o pomembnem jubileju, o razstavah, ki so se jih nekateri ogledali že v prejšnjih dneh, o tem, kako so "ta mladi od zveze" vse brezhrebno organizirali. Slovesnost se je začela s polaganjem simboličnega venca na spomenik padlim, s katerim so želeli organizatorji počastiti spomin na vse, ki so med drugo svetovno vojno padli za svobodo. Po uvodni dobrodoslici vsem gostom, ki so se odzvali vabilu Zveze slovenskih kulturnih društev, je na trgu zadonela mogočna Vrabceva

Pozdravi gostov

Pozdravni nagovori predstavnikov Slovencev iz samostojne države in zamejstva so bili v znamenju priznanja Zvezi slovenskih kulturnih društev. Dolinski župan Boris Pangerc, ki je spregovoril kot prvi, je izrazil zadovoljstvo, da so organizatorji izbrali prav dolinsko občino za prizorišče osrednjega praznovanja ob 50-letnici kulturnega delovanja. Številni posegi so se zaustavili ob pomenu kulture za obstoj, razvoj in vsestransko omiko naroda. Specifiko zamejskega položaja je poudarila predsednica odbora za manjšinska vprašanja Jadranka Sturm Kocjan, za njo pa se minister za Slovence po svetu Peter Vencelj. Njegove besede so bile predvsem priznanje Zvezi in ljudem, ki se

znatraj nje žrtvujejo za rast kulturnih organizacij. Senator Darko Bratina je udeležencem proslave in članom ZSKD spregovoril tudi v imenu predsednika komisije za zunanje zadeve pri italijanskem parlamentu. Senator je poudaril, da pomen Zveze krepko presega zamejski prostor in posega v širši sklop vseslovenske kulture. Po drugi strani pa so izrednega pomena stiki, ki jih ima organizacija z italijansko govorečimi someščani in italijansko kulturo. O prijateljstvu med narodi in sožitju je izrazil nekaj misli Miloš Budin. »Kultura mora biti tvorec razumevanja in sodelovanja, predvsem v času, ko so svet zajele nenadne in korenite spremembe. Z namigom na vojno v Bosni in Hercegovini se je o problemu sožitja zaustavil tudi predsednik SKGZ Klavdij Palčić, ki je zaključil serijo pozdravov.

SREČANJE MED PREDSTAVNIŠTVOMA NSKS IN SSK

»Naš praznik« v Nabrežini

Včeraj in v soboto se je na igrišču SD Sokol v Nabrežini odvijal praznik stranke Slovenske skupnosti. V okviru tega je včeraj jutraj prišlo do srečanja med delegacijama NSKS ter SSK. Koroska delegacija - novoizvoljeni predsednik Nanti Olip ter podpredsednik Pavel Apovnik - in delegacija SSK, ki so jo sestavljali Breclj, Terpin in drugi člani deželnega tajništva, sta izmenjali poglede in stališča o vprašanju enotnega predstavnstva obeh slovenskih manjšin ter o zajamčenem zastopstvu slovenskih narodnih skupnosti v izvoljenih telesih.

Srečanju je prisostvoval tudi državni sekretar za Slovence po svetu Peter Vencelj. Za kulturni spored praznika je poskrbela rezijanska skupina (na sliki - f. KROMA), ki je ob glasbenih ritmičnih predstavi-

la tradicionalne plesne motive. Politični del praznika je zaključil deželni tajnik Slovenske skupnosti Martin Breclj, ki je orisal politično stanje Slovencev v Italiji. Govoril je o slovensko-italijanskih meddržavnih odnosih, o uresnitvi narodnega

sveta Slovencev v Italiji ter o perspektivi skupne slovenske stranke. Omenil je premike na boljše (dvojezične table) ter opozoril, da bi moralo dandanes priti znotraj zamejske skupnosti do avtokritike, saj naj bi bili za našo neorganiziranost in politično nee-

notnost krivi mi sami. Občinstvo je pozdravilo tudi podžupanja devinsko-nabrežinske občine Vera Tuta Ban, ki je izrazila nekaj misli o vlogi samozavesti in ponosa pri zamejcih. Večer se je nadaljeval ob zvokih plesnega ansambla Status Symbol.

usodne kaplje so kljub optimističnim napovedim, redno poskropile prizorišče dogajanja. Dejavnosti so bile iz tega razloga okrnjene predvsem v soboto zvečer, ko je bil na sporedu koncert sicilijanskega banda Agri-cantus in domače skupine Status Symbol. V prebeneskem gozdiču, kjer je ponavadi vaška sagra, je bilo ljudi znatno manj, kot bi jih bilo ob milem vremenu, kljub temperaturnemu nastopu obeh skupin, ki nista vrgli puške v koruzo, pa je bilo vzdusje nekoliko mrko. Likovna razstava v Ricmanjih in fotografska v dolinski Torkli, sta bili zaradi slabega vremena še najmanj oskudovani, čeprav bi bilo seveda lepše videti kako si obiskovalci ob vhodu snemajo sončna očala, ne pa odlagajo dežnike... Toda v tretje gre rado in naj s trohico pesniške licence dodamo: v tretje gre bolje. Nedeljski popoldan, ko je bila na sporedu osrednja proslava srečanja Zveze z Abrahamom, je bil sončen in prijetno topel, skratka praznovanje je končno vendarle lahko bilo res praznično. Po

Zdravljica v izvedbi združenih pevskih zborov, pod vodstvom domačina, kulturnega delavca in glasbenika Ignacija Ote. Sledili so pozdravi političnih in kulturnih osebnosti. Združene godbe na pihala so pod vodstvom kapelnika prispevale k izoblikovanju živahne glasbene kulise. Slavnostni govornik večera je bil sedanji predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji pesnik in publicist Ace Mermolja. Kulturni spored so nato oblikovali pevski skupina Rože majave iz Rezijske, zbor Oton Zupancič, pevska skupina Stu ledi in mesani pevski zbor Primorsko. Stirje recitatorji: Danijel Malalan, Suzana Bandi, Fabrizio Polojac in Sandra Poljsak so podali odlomke iz govorov članov današnje Zveze slovenskih kulturnih društev, zbranih na ustanovnem obnem zboru organizacije, in na nekaterih nadaljnjih pomembnejših obnem zborih.

Slovesno proslavo, ki je bila morda nekoliko preddolga, so nastopajoči zaključili s pesmijo Vstajenje Primorske.

Matejka Grgič

Danes konec počitnic tudi na nižjih srednjih šolah

Medtem ko so se s šolskimi knjigami, učnimi načrti, podpornim poukom in vsemu, kar sodi k šolskemu življenju, v naši deželi začeli ukvarjati že v četrtek, ko se je pouk pričel na visjih srednjih šolah, se bodo s podobnimi skrbmi z današnjim dnevom spoprijeli tudi na nižjih srednjih šolah. Naši osnovnošolci pa imajo še nekaj dni oddiha, nanje bo vrsta prišla v petek, 15. t.m. Po vsej Italiji bo v šolskih klopih letos skoraj 8 milijonov dijakov in učencev, za nekatere, kot na primer na Siciliji, pa bodo počitnice trajale vse do 21. t.m. Poprečno pa se je šolsko leto pričelo 8-9 dni prej kot lani.

Pouk se bo na nižjih in osnovnih šolah končal 12. junija, na visjih 15. junija, prvi dan mature bo 26. junija 1996. Efektivnih šolskih dni bo vsaj dvesto.

KONCERTI

Inti Illimani drevi
na Gradu sv. Justa

Na Gradu sv. Justa v Trstu se se danes in jutri nadaljuje festival carovništva z naslovom »De occulta philosophia«. Danes ob 18. uri bo na vrsti okrogla miza o naravoterapiji, fitoterapiji in pranoterapiji, jutri ob isti uri pa o znanosti in parapsihologiji. Glavni dogodek danasnega dne pa bo ob 21.30 nastop znanih Inti Illimani. Njihove »El pueblo unido jamas sera vencido«, »Venceremos« in ostale so si mladinska gibanja iz konca 60. in 70. let izvolile za svoje. Pesmi najbolj znane cilenske glasbene skupine so kot slogani postale ob slikah Che Guevare kostante v studentskih demonstracijah in demokratiških shodih. S to glasbo so Inti Illimani opozarjali ves svet na fasistično diktaturo, ki jo je Pinochet vzpostavil v njihovem rodnem Čileju. Ko je bil leta '73 Salvador Allende ubit in demokracija strmo-glavljen, so bili člani skupine prisiljeni na politično izgnanstvo. Državni udar jih je presenetil na turneji v Italiji, njihova turneja se je tako spremenila v »petnajstletno« turnejo po vsem svetu. (td)

Koncert v Stivanu

V stivanski cerkvi ob 21. uri koncert znane komorne skupine Interpreti Veneziani, s katerim se začena osma koncertna sezona »Timmavskih not«, ki jih prireja združenje Punto Musicale. Skupina bo izvajala skladbe Tartinija, Corellija in Vivaldija.

VČERAJ-DANES

Danes, PONEDELJEK,
11. septembra
ERNA

Sonce vzide ob 6.38 in
zatone ob 19.25 - Dolžina
dneva 12.47 - Luna vzide
ob 19.55 in zatone ob
9.06.

Jutri, TOREK,
12. septembra
GVIDO

VREME VČERAJ OB
12. URI: temperatura
zraka 21,9 stopinje, zračni
tlak 1016,2 mb narašča,
brezvetrje, vlaga 58-odstotna,
nebo jasno, morje skoraj mirno,
temperatura morja 21 stopinj.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 11. do
NEDELJE, 17. septembra
1995

Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30
Lekarne odprte od
13.00 do 16.00
Ul. Bernini 4 (309114),

Ul. Felluga 46 (tel.
390280), Lungomare Ve-
nezia 3 - Milje (tel.
274998)

OPCINE - Proseška uli-
ca 3 (tel. 215170) - samo
po telefonu za najnuj-
nejše primere.

Lekarne odprte od
19.30 do 20.30

Ul. Bernini 4, Ul. Fel-
luga 46, Largo Piave 2,
Lungomare Venezia 3
(Milje).

OPCINE - Proseška uli-
ca 3 (tel. 215170) - samo
po telefonu za najnuj-
nejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od
20.30 do 8.30
Largo Piave 2 (tel.
361655).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 -
TELEVITA

Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije
KZE deluje od ponedeljka
do petka od 8. do 13. ure.
- tel. 573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nočna služba od 20. do

KD SKALA iz Gropade

priredi

danes, 11. t. m.

VAŠKI PRAZNIK

Kot specialiteta bo poleg jedi na
žaru še odlična divjačina s polento

Vabljeni!

8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20.
ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 16.00,
18.05, 20.10, 22.15 »Sce-
mo e più scemo«, i. Jim
Carrey, Jeff Daniels.

EXCELSIOR - 17.15,
18.55, 20.35, 22.15 »Fer-
mo posta Tinto Brass«, r.
Tinto Brass, prepovedan
mladini pod 18. letom.

EXCELSIOR AZZUR-
RA - 16.15, 18.10, 20.05,
22.00 »Il terrore dalla se-
sta luna«, i. Donald
Sutherland.

AMBASCIATORI -
16.15, 18.15, 20.15, 22.15
»Bad Boys«.

NAZIONALE 1 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15
»French Kiss«, i. Meg
Ryan, Kevin Kline.

NAZIONALE 2 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15
»L'isola dell'ingiustizia
(Alcatraz)«, i. Christian
Slater, Kevin Bacon, Gary
Oldman.

NAZIONALE 3 - 15.45,
17.10 »L'incantesimo del
lago«, risani film; 18.30,
20.20, 22.15 »Un amore
tutto suo«, i. Sandra Bul-
lock.

NAZIONALE 4 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15 »Car-
rington«, i. Emma Thom-
pson.

MIGNON - 16.00 -
22.00 »La parte più appe-
titosa della femmina«,
prepovedan mladini pod
18. letom.

CAPITOL - 17.00,
18.40, 20.20, 22.10 »Free
Willy II«.

ALCIONE - 18.00,
20.00, 22.00 »Amata im-
mortale« r. Bernard Rose,
i. Gary Oldman, Valeria
Golino, Isabella Rosselli-
ni.

LUMIERE - 18.45,

20.30, 22.15 »Cow Girl, il
nuovo sesso«, i. Uma
Thurman, Keanu Reeves,
John Hurt, Sean Young.

PRIREDITVE

KNJIZNICA P. TO-
MAZIC IN TOVARISI -
Prosvetni dom. V sredo,
13. t. m., ob 20. uri A.
Vremec: VAS, LJUDJE IN
CAS - ZGODOVINA
OPCIN. Predstavitev dru-
ge izpopolnjene izdaje s
krajšim italijanskim pre-
vodom. Sledijo UTRINKI
IZ STARIH CASOV NA
OPCINAH. Po gornji knji-
gi prireditelj Drago Gorup,
sodelujejo recitatorji
MoPZ in ZePZ Tabor.
Zadnji dan razstave CLO-
VEK IN ZEMLJA - OPEN-
SKI JUS.

8. RAZSTAVA -
SEJEM znanih pri-
delkov Krasa GROCANA,
pokroviteljstvo Kraska
gorska skupnost. Pro-
gram: v soboto, 16. t. m.,
ob 17. uri odprtje razsta-
ve-sejma; od 20. ure dalje
ples z ansambлом Kraski
kvintet; v nedeljo, 17. t.
m., ob 11. uri odprtje raz-
stave-sejma; ob 16. uri
kulturni program; od 19.
ure dalje ples z ansam-
blom Primorski Fantje.
Oba dneva od 9. do 18.
ure prost prehod državne
meje Grocana -Lokev. V
srenjski hiši bo razstava
gob.

OBVESTILA

DRUSTVO SKL ob-
vešča, da bo prvi seste-
nek sezone 1995/96 glav-
nega odbora jutri, 12. t.
m., ob 12. uri v Ul. Mon-
torsino 2. Prosimo za pri-
sotnost!

SLOVENSKI VI-
SOKOSOLSKI SKLAD
SERGIJ TONCIC v Trstu
obnavlja letno nagrado
"Dr. Frane Tončić", ki
ima namen vzpodbuditi

visokosolce pripadnike
slovenske narodnostne
skupnosti v Italiji k raz-
skovalnemu in ustvarjal-
nemu delu. Nagrada, v
znesku dva milijona lir,
je namenjena diplomski
studiji s področja huma-
nističnih oz. eksaktnih
ved, ki pomeni obogati-
tev slovenske kulture,
zgodovine ali znanosti in
ki je sklenila univerzitet-
ni studij v enem od rokov
akademskega leta
1993/94. Zainteresirani
naj dostavijo izvod svoje
studije najkasneje do 30.
septembra t.l. Narodni in
studijski knjižnici v Tr-
stu, ul. Sv. Franciska
20/I. Prejeta dela bo
obravnavala komisija, ki
ji predseduje prof. Pavle
Merkč, nakar bo ob 8. fe-
bruarju prihodnjega leta
sledila nagraditev.

GODBENO DRUSTVO
NABREZINA prireja tudi
letos glasbeno solo za
mlade, ki bi radi vstopili
v godbo. Informacije na
sedežu društva v Na-
brežini vsak ponedeljek
in četrtek od 20.30 do 22.
ure ali na tel. st. 200897.

GODBENO DRUSTVO
PROSEK prireja tudi le-
tos glasbeno solo. Infor-
macije in vpisovanja v
Soscevi hiši na Proseku
ob torkih in petkih od
20.30 dalje.

GLASBENA MATICA
TRST - Sola M. Kogoj v
sodelovanju z Godbeniski-
mi solami vpisuje za
pihal, trobila in tolkala
v godbenih prostorih po
naslednjem razporedu:
Breg: torek in četrtek od
20. do 22. ure, Nabrezina:
ponedeljek in četrtek od
20.30 do 22. ure, Prosek:
torek in petek od 20.30
do 22. ure, Ricmanje: sre-
da od 17.30 do 19.30 in
Trebče: ponedeljek in pe-
tek od 20.30 do 22. ure.
Informacije - tajništvo
GM, Ul. R.Manna 29 Trst,
tel. st. 418605.

DEKLISKI PEVSKI
ZBOR V.VODNIK začena
vaje v torek, 19. t. m. v
prostorih KD V.Vodnik
ob 20. uri. Vabljeni so
vse nove in stare pevke.
Informacije na tel. st.
228438 - Valentina.

KRUT obvešča, da se
začnejo v torek, 3., sredo,
4. in četrtek, 5. oktobra
plavalne ure v bazenu v
Strunjanu in Gradezu.
Vpisovanje in informacije
na sedežu krožka v Ul.
Cicerone, tel. s. 3720062
ali 360072 v uradnih
urah.

KRUT prireja
zdravljenje v Smarjških
toplicah v dveh izmenah
in sicer od 24.9. do 4.10.
in od 4. do 14.10. Vpiso-
vanje in informacije na
sedežu krožka v Ul. Cice-
rone 8, tel. st. 3720062
vsak dan, razen sobot od
9. do 13. ure in od 14.30
do 17.30.

SK BRDINA se zah-
valjuje vsem članom in
simpatizerjem, ki so po-
magali na Kraski ohceti
in na sagri v Bazovici.

DRUSTVO SLOVEN-
SKIH UPOKOJENCEV v
sodelovanju s KRUT-om
prireja v nedeljo, 17. t.m.,
enodnevni izlet v Praglio
(Padova) z ogledom zna-
menite abacije in Padove.
Vpisovanje in informacije
na sedežu krožka v urad-
nih urah , tel.
360072/3720062.

OBCINA DEVIN-NA-
BREZINA sporoča urnik
odhoda avtobusa, ki bo
starejše občane odpeljal
na letovanje v Rimini od
13. do 26. t.m. in sicer:
ob 8.30 - Trebče (trg); ob
8.45 - Gabrovec (avtobu-
sna postaja); ob 9.00 - Na-
brežina (trg) in ob 9.15 -
Naselje sv. Mavra (Dom
ostarelih).

ŠOLSKE VESTI

RAVNATELJSTVO
SREDNJE SOLE S. GRE-
GORCIC v Dolini ob-
vešča, da začne pouk da-
nes, 11. t. m., ob 9. uri.
Učenci bodo imeli tri uc-
ne ure (do 11.30).

KATEHET sproča, da
bo uradna sv. masa za
učence srednje sole S.
Gregorčica v Dolini na pr-
vi dan pouka danes, 11. t.
m. ob 8. uri. Vabljeni
učenci, starsi in vzgoji-
telji.

RAVNATELJSTVO
SREDNJE SOLE S.KOSO-
VEL sporoča, da se pouk
prične danes, 11. t. m.
Dijaki naj se ob 8. uri zbe-
rejo v soli na Opcinah oz.
na Proseku. Pouk traja do
11.30.

NA DRŽAVNI
SREDNJI SOLI I.
CANKAR v Trstu se bo
pouk začel danes, 11. t.
m. in sicer: na sedežu pri
Sv. Jakobu bo ob 8. do
10.40, nato pa bo ob 11.
uri solska masa v
sentjakovski cerkvi; na
oddelku v Rojanu bo
pouk od 9.40 do 12.20,
solska masa v rojanski
cerkvi pa ob 8.30.

NA SREDNJI SOLI I.
GRUDEN v Nabrezini se
pouk prične danes, 11. t.
m., ob 7.45, na oddelku v
Križu pa ob 7.50. Učenci
bodo imeli stiri ure
pouka. Skupna solska
masa bo ob 12. uri v na-
brežinski cerkvi. Občinski
avtobus bo začel z redno
vožnjo 12. septembra.

RAVNATELJSTVO
SREDNJE SOLE SV. CIRI-
LA IN METODA od Sv.
Ivana in Katinare sporoča,
da se bo pouk na obeh so-
lah pričel danes, 11. t. m.,
ob 8. uri. Trajal bo tri uc-
ne ure do 10.30. Začetni
solski masi pa bosta na
Katinari istega dne takoj
po pouku ob 10.40, pri sv.
Ivanu pa v nedeljo, 24. t.
m., ob 10. uri. Na prvi
dan pouka ob 8. uri bo
ravnatelj starse učencev
1. razreda in vsem, ki bi
zeleli, predstavil potek
vzgojno-didaktičnega dela
na soli.

ZGONISKA OBCIN-
SKA UPRAVA obvešča,
da se bo novo solsko leto
1995/96 v občinskem
otroškem vrtcu v Gabrov-
cu začelo danes, 11. t. m.
Starši imajo možnost, da
pripeljejo svoje otroke v
vrtec od 7.30 do 8.30. So-
labus bo vozil po običaj-
nem urniku. Nadalje spo-
rocamo, da bo ze istega
dne (11.9.) reden pouk s
kosilom.

UCITELJI devinske so-
le sporočajo, da bo začel
na solska masa v četrtek,
14. t. m., ob 11. uri v de-
vinski cerkvi.

SEMPOLJASKI UCI-
TELJI sporočajo, da bo
začetna solska masa v ce-
trtek, 14. t. m., ob 9.30 v
sempoljaski cerkvi.

GLASBENA MATICA
TRST - Sola M. Kogoj
vpisuje v Nabrezini jutri,
12. t. m. od 17. do 18. ure
v prostorih godbe (na tr-
gu).

DIDAKTIČNO ravna-
teljstvo v Dolini sporoča,
da se pouk prične 15.
t.m. Na vseh solah in
vrtcih dolinskega didak-
tičnega področja bo na-
vedenega dne pouk po-
tekal od 8.00 do 12.00.
Vljudno naprosamo,
da pridejo otroci v
spremstvu staršev v solo
oz. vrtec, kjer jim bodo
solniki posredovali
informacije in pojasnila
v zvezi s pričetkom
pouka.

IZLETI

KD RDECA ZVEZDA
prireja ob 50-letnico de-
lovanja 21. in 22. oktobra
izlet v Mathausen. Prija-
ve sprejemamo v občn-
ski knjižnici v Salezu tel.
st. 229533 ob torkih in
petkih od 16. do 19. ure.

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo
v tajništvo Uredništva PD (tel.
7796600) in preko poverjenikov
posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad
KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (pri-
tiličje) tel. 360072, s sledečim ur-
nikom: 9.00-13.00 in 14.00-17.00
od ponedeljka do petka.

MALI OGLASI

tel. 040-361888

PIVNICA Sancin v
Boljuncu je ponovno
odprta. Na voljo origi-
nalno pivo "Oktoberfe-
st" in vse vrste send-
vicev. Cakamo vas!

VPISOVANJA v pok-
licne tečaje za kozme-
ticarke/je, frizerke/je in
draguljarje. Samo spo-
sobni interesenti naj tel.
na st. 040/368705.

PRODAM za simbo-
lično vsoto pregrinjalo
novo, nikoli rabljeno za
avto golf vokswagen.
Tel. ob urah kosila (13-
14) na tel. st. 820630.

AUDI 80 AVANT 2.0
E, letnik '93 v odličnem
stanju, ugodno prodam.
Tel. v uradnih urah na
st. 040/369858 - 362014.

PRODAM skoraj nov
kostanjev plavnik (17
hl). Tel. (0481) 21517.

PRODAM keramično
barvano pec na drva Pa-
lazzetti, široko 60 cm in
visoko 70 cm, 120 kg.
Tel. st. 208936.

PRODAM hidravlično
stiskalnico za grozdje s
premerom 60 cm v do-
brem stanju. Tel. st.
200156.

V ZGONIKU prodam
zazidljivo zemljišče po-
vršine 2.800 kv.m. Tel.
st. 045/7571180 ali
215258.

SLOVENSKO podjetje
v Gorici isče skladiš-
nika sposobnega za vo-
denje in organizacijo sk-
ladišča, lahko tudi
upokojenec izkusno.
Vaso ponudbo pošljite
na uredništvo Primor-
skega dnevnika, Drevored
24 maja 1, 34170
Gorica pod sifro "Odgov-
ornost".

PRIZNANA slovenska
firma isče osebo z visjo
izobrazbo iz ekonomije
in večletno izkusnjo in
financah. Posljite vaso
ponudbo na uredništvo
Primorskega dnevnika,
Drevored 24 maja 1,
34170 Gorica pod sifro
"Odgovornost".

PODJETJE import/exp-
port v Gorici isče
izkušeno uslužbenko za
komercialno dejavnost.
Zazeljeno znanje tujih
jezikov. Vaso ponudbo
posljite na uredništvo
Primorskega dnevnika,
Drevored 24 maja 1,
34170 Gorica, pod sifro
"IBM".

ISCENO prostore za
urade na Opcinah. Tel.
st. (040) 214538.

GOSTILNA na Krasu
isče izkušnega kuharja.
Tel. st. 362949 ali
362925 (ob uradnih
urah).

ISCEN hiso ali za-
zidljiv teren v Miljah s
pogledom na morje. Tel.
st. 662023.

AGENCIJA za prevo-
de isče sodelavce za
obcasno prevajanje. Pi-
smeni curriculum
posljite na naslov: Stu-
dio Gustin, Narodna ul.
24 - 34016 Opcine.

COS P. TOMAZIC iz
Trebče isče pisarniške
omare v dobrem stanju.
Darovalci naj tel. na st.
214300 (sola) ali 211119
(ravnateljstvo v dopol-
danskem casu).

PRISPEVKI

V spomin na Janko-
ta Milica (Kraljevega)
daruje Marija Pirc
20.000 lir za obnovo
spomenika v Salezu.

V počastitev spomi-
na drage gospe Livie
Canciani darujejo Kra-
vosovi 100.000 lir za
KD Skamperle.

SPREJEM OSMRTNIC

od ponedeljka do petka do 15. ure
PUBLIEST - Trst Ul. Valdirivo 36
tel. 040-361888 - fax 040 - 768697

ob sobotah, nedeljah in praznikih
redakcija Primorskega dnevnika
Ul. Montecchi 6. - tel. 040-7796600

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Publiet SRL
Trst, Ul. Valdirivo 36 / I. nad. poštni predal 568
tel. 040-361888, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

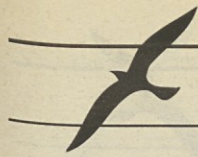
Poštni tr. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

KRMIN / PREDSTAVILI 10. VINO MIRU

Odložimo orožje in dvignimo čaše

Manifestacija v znamenju pozivov za mir

»Položimo orožje in dvignimo čaše v zdravico miru«. Prisrčen poziv, ki ga je izrekel gostni pisatelj Mario Rigon Stern, najboljše povzema smisel včerajšnje 10. predstavitev vina miru v Krminu. Vino iz 400 različnih sort trt posajenih v "vinogradu sveta" pri Krminski zadružni kleti, je včeraj na letalih Alitalia ze desetih poletov proti državnim prestolnicam v svetu s pozivom za mir vsem državljanom. Konfekcije treh steklenic tega edinstvenega vina so plemenitile umetniške nalepke, ki so jih tokrat prispevali likovniki Matta, Walter Valentini in Emilio Vedova.

Vino miru so dopoldne predstavili pod nabito polnim prireditvenim sotorom. Srečanje ob desetletnici je bilo se posebno slovesno. Napovedoval je znani športni komentator Bruno Pizzul, doma iz Krmina, ki je izrekel posebno priznanje direktorju zadružne kleti Brunu Soiniju, dinamičnemu in za služnemu pobudniku ma-

nifestacije, ki je veliko prispevala k uveljavitvi briskih in pososkih vin.

Na srečanju so pozdravili krminski zupan Maurizio Paselli, predsednica Pokrajine Monica Marcolini in predsednik Trgovinske zbornice Enzo Bevilacqua. Deželni odbor za kmetijstvo Beppino Zoppoloto je pohvalil združeno klet, ki zna združevati visoko strokovnost s tradicionalnimi prvinami kmečke kulture. Podčrtal je prizadevanje za doseg zasluge oznake "Friuli", ki naj bi pomagala pri komercializaciji vina in vseh proizvodov nase dezele. Vlado podtajnik za kmetijstvo Mario Prestamburgo se ni odzval slednjemu pozivu, pač pa je poudaril, da bi morala politika v Rimu izkazovati več pozornosti kmetijstvu, brez katerega država nima bodočnosti. Tudi take manifestacije koristijo, je zaključil. Nekaj zelo občutnih besed je izrekel tudi pisatelj Mario Rigon Stern. Spomnil je, da je minilo 50 let od druge

svetovne vojne, toda v Bosni in drugod se še preliva kri, iz Mururoe pa grozeče grmijo atomske eksplozije. Zelel je zato, da bi sporečilo vina miru res doseglo svoj cilj.

Sledilo je podeljevanje številnih priznanj v obliki zlatega zrna grozja. Prejeli so jih najuspešnejši vinogradniki v minulem letu Giuseppe Mian, Edgardo Rivolt in Sergio Sanson, pa tudi uspešni podjetniki Alessandro in Mauro Benetton (sinova Luciana), direktor Fincantieri v tržicu Gianfranco Testa in glasbenik Red Canzian, član znanega ansambla "I Pooh", sicer pa vnet zagovornik zasluge okolja.

Popoldne se je ljudsko praznovanje v Krminu nadaljevalo s pokrajinskim praznikom grozja in številnimi obrobni prireditvami, o čemer bomo se poročali.

Na sliki (Fotostudio Reportage) Red Canzian, član ansambla "I Pooh" (na levi), je bil se posebejo vesel "zlatega zrna" v Krminu

CIVILNA ZAŠČITA / DEŽELNI SHOD PROSTOVOLJCEV V GORICI

Krepiti je treba kulturo reagiranja na nezgode

Spektakularne ekshibicije raznih enot na letališču

V Gorici se je včeraj sklenilo dvodnevno srečanje deželne civilne zaščite. Na njem so se zbrali pripadniki organizacij prostovoljcev in ekipe civilne zaščite, ki delujejo v sklopu občin. Prav te so skupaj z gasilci in Rdečim križem nosilno ogrodje v organiziranosti civilne zaščite v Furlaniji - Julijski krajini. Pomembna pa je bila tudi prisotnost več tisoč prostovoljcev. Včerajšnjega goriskega srečanja se je namreč udeležilo po uradnih podatkih kar 345 organizacij prostovoljcev in občinskih ekip. Med slednje pristevajo tudi posebne enote z izurjenimi psi, potapljače in sanitarno pomoč.

Udeleženci zborovanja so zjutraj, večinoma oblečeni v značilne modre kombinezone, sli v mimohodu od železniške postaje do Travnika (na sliki - Fotost. Reportage), kjer so bili zaključni govori. Deželna odbornica za civilno zaščito Viviana Londero je podčrtala veliko vrednost in pripravljenost prostovoljstva v sklopu civilne zaščite v naši deželi. Dejala je, da se je v FJK uveljavila kultura reakcije na neprijetne naravne pojave. Ta kultura izvira zlasti iz reakcije ljudi na potres leta 1976 v zgornji Furlaniji. V tem smislu si Dežela prizadeva, da bi se informiranost srila med ljudmi, hkrati pa je treba stalno krepiti in uriti ekipe civilne zaščite.

Odbornica Londero je mnenja, da je pripravljenost ze na visoki ravni, za optimum pa bo treba se delati in vaditi, zlasti na področju prevencije vseh nevarnih pojavov.

Pozdrav je prispeval tudi goriski župan Valenti, ki je poudaril pomen podiranja meja tudi na področju civilne zaščite, kjer se v okviru Skupnosti Alpe Jadran oblikuje program solidarnosti, ki temelji na tehničnem sodelovanju in posredovanju operativnih izkušenj. Kratak pozdrav je prinesel tudi podprefekt Zaccaro.

Dvodnevnega shoda civilne zaščite v Gorici so se udeležili tudi številni gostje iz Slovenije, Avstrije, Madžaske, Švice (kanton Ticino) in iz številnih dežel severne in srednje Italije. Na manifestaciji so bili prisotni tudi predstavniki ekip civilne zaščite iz slovenskih občin iz sicer iz Doberdoba, Sovodenj, Zgonika in Nabrezine.

Včeraj popoldne se je manifestacija sklenila na mirenskem letališču z letasko ekshibicijo in zanimivim prikazom operativne pripravljenosti raznih enot civilne zaščite. MJ

NOVICE

Doberdobec z divjo vožnjo ustvaril preplah v Kopru

Mlad Doberdobec, Severino G., je v petek povzročil nemalo zmede in preplaha v Kopru, ko se je, najbrž pod vplivom mamil, s volkswagenom golf pognal na divjo vožnjo po ulicah mestnega središča. Po ozkih ulicah je pritiskal na plin, kolikor je slo. Panika med vozniki in pešci, ki so bezali pred njim, je bila nepopisna. Zaletel se je v parkirani opel, hujšega pa ni bilo. Policija je postavila cestni blok, toda neustavljivi Doberdobec je zapeljal mimo in se pognal proti meji, policija pa za njim. Po poti se je z neverjetno srečo večkrat za las izognil trčenjem, dokler ga niso ustavili tik pred mejnim prehodom pri Skofljah. Legitimirali so ga, mu prevzeli vzorec krvi za analize in sestavili zapisnik za ovadbo sodstvu, nakar so mu dovolili, da se vrne domov.

»Dober tek« po judovsko

Združenje »Amici di Israele« prireja danes ob 18.30 v goriski sinagogi okusno potovanje po judovski in izraelski kuhinji. Na srečanju poimenovanem »Beté avon« (dober tek), bo ob razstavi tradicionalnih jedi tudi priložnost okusiti tipične recepte od biblijskih časov do današnjih dni.

Knjigame danes odpre

Združenje trgovcev ASCOM obvešča, da bodo lahko danes, 11. septembra, odprte vse knjigarne in papirnice zaradi začetka šolskega leta.

SOČA / SPUST OD SOLKANSKEGA JEZU DO CESTNEGA MOSTU PRI PODGORI

Kar 135 kajakašev in kanuistov na jubilejni 10. izvedbi Soške regate

Pozdravi predstavnikov občinskih uprav in športnih organizacij obeh mest

Po silovitem naliwu v soboto zvečer je sonce včeraj obsijalo 135 sodelujočih na 10. Soški regati, ki so jo priredila ZSSDI in Kajak klub Soške elektrarne pod pokroviteljstvom goriske in novogoriške občine. Pogoji so bili kot nalašč za uspeh spusta: lepo vreme in dovolj deroca, ceprav motna in za oko nič kaj prijetna voda, da so lahko kajaki, kanuji in gumenjaki hitreje drsli od starta pod solkanskim jezo do cilja pri Podgori. Prva sta na cilj v slabi uri priveslala člana goriskega kluba Silec Aldo Rupel in Iztok Princic, ki sta si privoščila prehiteti tudi slovenskega državnega repre-

zentanta Fedjo Marusica. Sicer pa je bil spust netekmovalen in so se nato prihodili vrstili se celo uro.

Pred startom so udeležence - največ jih je bilo iz Gorice (Silec, UGG) in Nove Gorice (Soške elektrarne) pa tudi Ljubljane, Trsta, Pordenona in drugih krajev - pozdravili novogoriški podžupan Bizjak, goriski občinski odborik Roselli in predsednik pokrajinskega odbora CONI Brandolin. Na sklepem srečanju v društvu Paglavec, kjer so postavili tudi zanimivo razstavo slik in opreme o kajakaštvu, pa sta spregovorila se Marko Lutman (ZSSDI) in Jordan Kodermac (Sportna zveza NG).

ŠOLSKE VESTI

SDZPI prireja v solskem letu 1995/96 naslednje tecaje: windows office (windows, winword in excel) 100 ur (dva tecaja), začetniški tecaj angleščine (100 ur), knjigovodstvo (80 ur), tecaj o telesni zaznavi in govorici (30 ur), tehnike prodaje (30 ur) in marketing za obrate v vinogradništvu (20 ur). Vpisovanje do 15. septembra na sedežu Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, tel. 81826, vsak dan od 9. do 13. ure.

GLASBENA MATICA - GORICA sporoča, da sprejema prijave v solsko leto 1995/96 za: godala, pihala, tolkala in predsolsko glasbeno vzgojo. Informacije na tajnistvu sole v Ul. della Croce 3, se do 15. septembra od ponedeljka do petka od 11. do 16. ure (tel. 531508).

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL GORICA obvešča starše in učence, da se pouk na sedežu v Gorici začne danes, 11. septembra.

KINO

GORICA
VITTORIA 16.00 »L'incantesimo del lago«. Risanca. 18.00-20.00-22.00 »Terroro dalla sesta luna«. I. Donald Sutherland.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »Scemo e più scemo«.

OBVESTILA

DIJAŠKI DOM S. GREGORČIĆ sporoča, da je v teku vpisovanje za solsko leto 1995/96 do zasedbe mest. Prijave v upravi doma, tel. 533495.

V DIJASKEM DOMU bo v sredo, 13. t.m., ob 18. uri srečanje udeležencev poletnega središča z ozivitvijo "Nenavadnega potovanja".

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

MARZINI, C. Italia 89, tel. 531443

DEŽURNA LEKARNA V TRŽICU

CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341

EVROPSKA UNIJA / ZASEDANJE ZUNANJIH MINISTROV

Oblikovanje skupne obrambe

Razhajanja o vlogi ZEU in jedrskega dežnika

SANTANDER - Zunanji ministri Evropske unije so se na dvodnevnem neuradnem sestanku pogovarjali o prihodnji evropski obrambni politiki. Francoski zunanji minister Hervé de Charette je bil zaradi francoskih jedrskih poskusov na južnem Pacifiku med dvodnevним zasedanjem dobesedno izoliran. Danska, Belgija, Nizozemska, Avstrija, Luksemburg, Irska, Finska, Grčija in Švedska so ostro protestirale proti francoskim jedrskim poskusom in Francijo pozvale k takojšnjemu koncu poskusov. Velika Britanija ni uradno kritizirala francoskega početja, odziv nemške vlade pa je bil milo receno mlacen. Ton kritik je bil veliko milejši kot v soboto, ko je de Charette obtožil ministre držav članic, ki so protestirali, da so »slabi Evropejci«.

Kljub se vedno trajajoči polemiki pa je bila osrednja tema sestanka prihodnja skupna evropska obrambna politika. Luksemburški zunanji minister Jaques Poos je po sestanku izjavil, da »je jedrsko vprašanje tesno povezano z resno razpravo o evropski varnosti«. Predsedujoča EU, Spanija, pripravlja osnutek predloga evropske obrambne politike, o katerem bodo razpravljali naslednje leto. Iz predloga izhaja, da bo tudi prihodnja obrambna politika EU se naprej pretežno v nacionalni pristojnosti. Španski osnutek je bil dobro sprejet, razen določil,

ki se nanasajo na Zahodno-evropsko unijo. Ministri so se strinjali, da mora ZEU postati učinkovitejša in da mora biti njena povezava z EU jasnejša. Prav glede prihodnje vloge ZEU v evropski obrambni politiki so se sodelujoči razdelili na dva tabora. Francoski zunanji minister de Charette je bil na čelu tabora, ki je zagovarjal naslonitev evropske obrambne politike na ZEU, britanski zunanji minister Malcolm Rifkind pa je zagovarjal prevladujočo nacionalno vlogo v obrambni politiki. Poseben primer v prihodnji evropski obrambi predstavlja Finska in Avstrija, ki sta formalno

nevtralni. Tudi zunanja ministrica Švedske je izjavila, da »Švedska nima interesa za skupno obrambno politiko«.

Predlog Francije, da bi svoje jedrske zmogljivosti postavila v službo skupne evropske obrambe, je sprožil nasprotujoče si odzive. Irski zunanji minister je zahteval, da naj prihodnja skupna evropska obramba ne sloni na jedrskem orozju. Nemški zunanji minister Klaus Kinkel je ocenil francoski predlog kot zanimiv, dodal pa je, da Nemčija ne bo spremenila svoje politike do jedrskega orožja. Španski zunanji minister Javier Solana, ki je predsedoval sestanku, je izjavil, da so se vsi ministri strinjali s tem, da povezovalne deseterice iz ZEU in petnajsterice iz EU zahteva svoj čas. Solana je dodal, da naj bi se prihodnje članice EU pridružile tudi ZEU. Nove članice EU, Avstrija, Švedska in Finska, se ZEU niso pridružile, Irska sploh ni njena članica, medtem ko ima Danska samo status opazovalke. So-

Francoski zunanji minister Hervé de Charette, danski Niels Helveg Petersen in švedska ministrica Lena Hjelm-Wallen (AP)

lana je izrazil dvom o prihodnji evropski obrambni politiki, kjer so države članice EU, in ne tudi ZEU. Maastrichtski sporazum predvideva, da bo ZEU postala »oborožena roka« EU.

Kinkel je zavrnil obtožbe Rusije, da bo siričev EU in Nata pomenila novo hladno vojno. Prav tako je odklonil sobotne zahteve du-me, spodnjega doma ruskega parlamenta, naj se Rusija umakne iz programa Par-

terstva za mir zaradi siričev Nata na vzhod in Nato-vih letalskih napadov na bosanske Srbe. Ministri so se prvič pogovarjali tudi o načrtu pomoči za obnovo porušene Bosne in Hercegovine. Odločili so se tudi, da bodo Turčijo pozvali, naj pospeši ustavne spremembe, potrebne za podpis pogodbe o njenem pridruženem članstvu v EU decembra letos.

Jeremy Lovell / Reuter

BRITANSKI BANČNI ŠKANDAL

Nick Leeson je v intervjuju za BBC priznal svojo krivdo

BONN (AFP) - Britanski borzni posrednik Nick Leeson je priznal odgovornost za zlom spostljive londonske banke Barings. Leeson je s tveganimi borznimi operacijami na azijskih trgih povzročil bankrot ene najstarejših bank v Cityju. V intervjuju za BBC je izjavil, da bi morala del krivde prevzeti tudi londonska centrala, ki naj bi ga po njegovih besedah premalo nadzorovala. Na vprašanje, ali je kriv, je Leeson odgovoril, da se je sprijaznil z zapornim. Celotno besedilo pogovora, ki je nastal med Leesonovim priporom na franfurtskem letališču, bo objavljeno danes v nemškem tedniku Focus, BBC pa ga bo objavila danes zvečer.

Mladi finančnik, ki je s svojimi operacijami na azijskih borzih izgubil osemsto sedemindvajset milijonov funtov, je priznal tudi ponarejanje knjigovodskih knjig. Leesonu so aretirali 2. marca na frankfurtskem letališču. S prihodom v Nemčijo se je skušal izogniti sojenju v Singapurju in skušal britanske oblasti prepričati, naj zahtevajo izgon. Svojo željo, da bi mu sodili v Veliki Britaniji, je pojasnil z osebnimi razlogi. Izjavil je tudi, da o bankrotu Baringsove banke lahko odločajo samo v Londonu in da zaupa britanskemu pravosodnemu sistemu. Pristojno sodišče bo 18. ali 22. septembra odločalo o njegovi izročitvi Singapurju. Leeson je pojasnil tudi splet dogodkov, ki so pripeljali do njegovega padca. Priznal je, da je na poseben račun nakazoval izgube, posledice svojih finančnih operacij na azijskih borzih. Ob tem pa je dodal, da »ni nikoli niti pomislil ni, da bi lahko to početje Baringsovo banko pripeljalo do bankrota«. Racun, odprt v Singapurju s številko 8888, naj bi v določenem času omogočil Leesonu uravnotežiti knjigovodske napake. Mladenec je pojasnil, da je v prvih mesecih leta 1993 nase prevzel napake tamkajšnjih posrednikov. Leeson je izjavil, da »so v Singapurju vsi vedeli za ta račun«. Leta 1994 je menil, da lahko izstopi iz igre in izniči izgube na računu, toda maja istega leta je izpustil priložnost. Priznal je, da »imajo posredniki z vrednostnimi papirji in kvartopirci veliko skupnega«. Po njegovem je trgovanje z vrednostnimi papirji kot igra, v kateri imaš možnosti za zmago ena proti ena. Po Leesonu bi morala londonska centrala reagirati že prvi dan, ko je zahteval denar. Vendar so odgovorni hoteli verjeti dobičkom, ki jih je prikazoval, in niso postavljali vprašanj. Leeson je ostro zanimal, da bi se s početjem osebnostno okoristil. Zatrdil je, da je vedno deloval samo v korist banke. Ponudil se je, da bo oblastem razsvetlil resnično naravo trgovanja na finančnih trgih.

V ZHODNA EVROPA

Ali je Evropska unija dovolj dobra za Čehe?

VINCENT BOLAND / FINANCIAL TIMES

Vaclav Klaus uživa sloves vodilnega evroskeptika v srednji Evropi. Rad se postavlja s svojimi dosežki na področju reform. Ze večkrat je zavrnil evropsko finančno pomoč, češ da bi bilo ta denar mogoče bolj koristno porabiti na Portugalskem, Irskem ali celo v Italiji. Pogosto omenja potrebo po »zametni revoluciji« v Bruslju, ki bi nastopila, ko se bo Češka republika priključila Evropski uniji. Klaus vesče draži evrokrate, ko kot vodja države v javnih nastopih govori v nasprotju z glavnim zunanjepolitičnim ciljem Češke, namreč njeni cimhitrejši priključitvi k evropski integraciji. Češki premier izhaja iz stališča, ki je v Pragi trenutno najbolj razširjeno, namreč, da bo priključitev srednjeevropskih držav Evropski uniji povsem različna od tistih, ki so se zgodila do zdaj. Različna bo narava novih članic in tudi posledice, ki jih bo priključevanje imelo za Evropsko unijo, zato meni, da je nastopil trenutek, da se tega zave tudi Bruselj.

Klaus je trdno prepričan, da je Češka popolnoma pripravljena na spopad z izzivom polnopravnega članstva v Evropski uniji. Demokratske institucije so na Češkem zaživele, človeške in državljanske pravice so zajamčene, gospodarske reforme so bile uspešne in so zgradile trdno tržno gospodarstvo - nizki dolgovi in obvladljiv proračun pa so najboljši kazalci češke uspešnosti.

Olastninjenje češkega Telekomu in državnih rafinerij, kjer so manjše lastniške deleže kupili tudi zahodni vlagatelji, je podoba češkega gospodarstva se bolj približalo evropskim gospodarskim usmeritvam, že zdaj pa gre 48 odstotkov češkega izvoza na evropski trg, kar je velik skok v primerjavi z 32 odstotki iz leta 1990.

Kritiki vladne politike pa na drugi strani neutrudno ponavljajo, da se vlada osredotoča samo na ekonomsko plat integracije, pri čemer zanemarija zapletenost integracijskega problema.

»Klausu pomeni Evropska unija enotni trg in nič več,« meni dr. Zdenek Srein, profesor

na ekonomskem oddelku Karlove univerze. »Na Češkem nihče ne razpravlja o načinu življenja v Evropski uniji, evropskih zakonih, razvojnih politikah in pravilih igre v Bruslju.« Srein razočarano pripomni: »Ti vidiki integracije so pri nas prezrti.« To pa zato, ker se veliko Cehov boji, da bi takojšnja priključitev Evropski uniji Češki naredila več skode kot koristi. Izguba suverenosti, ki bo zagotovo sledila tesnejšemu približevanju Bruslju, je ena od temeljnih skrbi vlade v Pragi. Klaus rad pove, da se Cehi niso iztrgali iz krempljev Moskve zato, da bi neobgledni padli v roke evropskih birokratov.

Občutljivost problematike se že kaže v razpravah glede prihodnje vrednosti češke krome. Trg pritiska na vlado, da bi omehčala svojo trdo denarno politiko, ki je zadnja stiri leta uspešno branila vrednost krome. Pritiske na vrednost krome tuji opazovalci razumejo kot problem, ki ga je mogoče rešiti le znotraj Evropske unije.

Kljub vsem dosežkom, ki jih je Praga že dosegla na področju prehoda iz centralnoplanskega sistema v sistem tržne ekonomije, je pred Češko se veliko ovir, preden se bo dokončno prilagodila novemu gospodarskemu okolju.

Velike spremembe je na primer doživel bančni sistem, ki so ga v zadnjih starih letih temeljito spremenili, in sicer tako, da sta že dve tretjini bančne zakonodaje, vključno z bančnimi depoziti, usklajeni z evropsko zakonodajo, je povedal pomočnik guvernerja Češke narodne banke. Toda nemudoma je opozoril, da je bančni sektor se vedno neizkušen in ranljiv. Banke so se v zadnjih starih letih sprijaznile s hitro rastjo in so se naučile dobro in varno plasirati denar, toda za vratom jim se vedno ticijo slabo plasirane terjatve iz preteklosti, ko so posojila dodeljevali predvsem po politični poti.

Vstop v Evropsko unijo bi bil dober preizkus češke industrijske konkurenčnosti, ki je se vedno razmeroma nizka, potrebuje svez ka-

pital in po končanem lastninjenju isče tla pod nogami. Kot napovedujejo ekonomisti, bo moralo veliko podjetij dokazati, da so sposobna vzdržati konkurenco na velikem trgu potem, ko jih je stiri leta varoval umetno vzdrževan nizki menjalni tečaj.

Ministri radi pokažejo uspešnost procesa lastninjenja in cedalje večji zasebni sektor, ki naj bi dokazovala vitalnost češkega gospodarstva. Karel Dyba, gospodarski minister v Klausovi vladi, je pred kratkim napovedal, da po tistem, ko bo Češka postala del Evropske unije, v Pragi ne pričakujejo večjih makroekonomskih pretresov. Dyba je opisal proces približevanja Evropski uniji kot ciljanje na »giblivo tarčo«, zato da je nesmiselno govoriti o načinu prilagajanja, saj je to lahko le akademsko razpravljanje, dokler proces približevanja ne bo natančno določen. Češki minister za gospodarstvo je zavrnil možnost, da bi nove članice iz srednje Evrope morale že na začetku vstopiti v sistem enotne evropske valute.

Praga načrtuje, da bo naslednje leto uradno zaprosila za polnopravno članstvo v EU, in sicer se pred medvladno konferenco evropskih držav, ki se bo ukvarjala z revizijo maastrichtske pogodbe. Ni naključje, da se bo to časovno ujemalo z naslednjimi parlamentarnimi volitvami na Češkem, kjer bo eden od glavnih adutov vladajoče koalicije v predvolilni kampanji prav približevanje Češke EU. Raziskava javnega mnenja, opravljena to poletje, je pokazala, da je samo 44 odstotkov Cehov izrazilo interes, da bi se njihova država priključila EU, kar kaže na to, da je evroskepticizem Klausu splošno sprejeto prepričanje na Češkem. Toda dr. Srein meni: »Odločiti se bomo morali, kakšni Evropi se sploh želimo priključiti.«

Ali je Evropska unija dovolj dobra za Čehe? je prvi v seriji petih člankov o vzhodnoevropskih državah, ki jih je časopis Financial Times poleti objavil pod skupnim naslovom Pogled proti vzhodu. Prihodnji ponedeljek bomo objavili članek o Slovaki.

NADALJEVANJE LETALSKE OPERACIJE V BOSNI IN HERCEGOVINI

Srbi ne umikajo orožja in ne gredo v Ženevo

Nato odgovarja ostreje na Mladićevo nepopustljivost

SARAJEVO, BEOGRAD, NEAPELJ (Reuter, dpa, AFP) - Bosanski Srbi bodo dovolili prihod konvojov s človekoljubno pomočjo v Sarajevo, vendar ne bodo umaknili težkega orožja s strateških položajev v okolici bosanske prestolnice, je po včerajšnjih triurnih pogovorih v Beogradu z vojaškim poveljnikom Radkom Mladićem povedal odposlanec ruskega zunanjega ministra Igor Ivanov. Združeni narodi in zveza Nato pa so Mladića vnovič opozorili, da bodo nadaljevali letalske napade na položaje bosanskih Srbov, dokler ti ne umaknejo težkega orožja z dvajsetkilometerskega območja okoli Sarajeva.

V Jadran sta pripluli še dve ameriski letalonosilki, saj namerava Nato letalske napade okrepiti.

Ivanov je po pogovorih se povedal, da je Mladić pripravljen Sarajevo zagotoviti tudi oskrbo z električno energijo, plinom in vodo, ter dodal, da se bo Mladić »z muslimanskimi in hrvaskimi poveljniki pogo-

varjal o takojšnjem in brezpogojnem premirju, takoj ko se bodo končali letalski napadi zveze Nato«.

Opazovalci Združenih narodov so včeraj opazili, da bosanski Srbi premikajo orožje okoli Sarajeva, vendar ga ne umikajo. »Ker nismo opazili nobenih umikov srbskega težkega orožja, se bo Natova letalska operacija nadaljevala,« je v Sarajevu povedala tiskovna predstavnicca Myriam Suchaki. Včeraj so letala zveze Nato bombardirala srbske položaje v Tesliću, Prnjavorju in v okolici Banjaluke. Predstavniki Nata pa so iz Neaplja sporočili, da bo zveza s pogostejšimi napadi na se več vojaških položajev bosanskih Srbov okrepila zdaj že dvanajst dni trajajočo operacijo.

Združeni narodi so včeraj poročali o navzkrižnem obstreljevanju Tuzle, vendar niso povedali, kdo je obstreljeval to varovano območje.

Včeraj naj bi trije opazovalci Združenih narodov obiskali bolnišnico bosanskih Srbov v zahodnem predelu Sarajeva, v kateri naj bi po trditvah bosanskih Srbov v sobotnem napadu Združenih narodov umrlo deset ljudi, vendar so obisk preložili. »Med obiskom nam ni bila zagotovljena var-

»Nerazumljivi« sporazum

SARAJEVO - Čeprav si močno želijo miru, hkrati pa se bojijo, da bodo vse žrtve vojne zaman, se Sarajevčani posmejujejo »osnovnim načelom« za koncanje 41-mesečne vojne, o katerih so se sprte strani dogovorile v Ženevi.

»Zaljivo se mi zdi, ker nameravajo razdeliti državo, in ni realno,« pravi 21-letni vojak Edin. »Za kaj smo se borili, če bo država razdeljena? Za kaj so umrli moji prijatelji? Borili smo se, da nikoli ne bi bilo Republike Srbske, o čemer so se prav zdaj dogovorili.«

Osnovna načela, o katerih so se v petek v Ženevi dogovorile Bosna in Hercegovina, Hrvaška ter Zvezna republika Jugoslavija, ki je predstavljala bosanske Srbe, so prvi uspeh več kot enomesečnih prizadevanj ameriske diplomacije.

Sporazum zavezuje vse strani, da priznavajo enotno suvereno državo Bosno in Hercegovino v njenih mednarodno priznanih mejah.

Toda ženevski sporazum govori tudi o dveh ločenih enotah - Bosni in Hercegovini za muslimansko-hrvaško federa-

cijo in Republiki Srbski, za katero so si prizadevali separatistični bosanski Srbi in ki nikoli pred tem ni bila tudi uradno priznana.

Čeprav je pomočnik ameriskega državnega sekretarja Richard Holbrooke, ki je pogajanja tudi vodil, sporazum označil kot »pomemben korak do miru«, mnogi v bosanski prestolnici opozarjajo, da so pogajalci pozabili na realnost.

»Kako imata lahko dve državi eno mejo?« se sprašuje Dika, 47-letni restavrador iz Sarajeva.

Ljudi je v intervjuju za vladno televizijo skušal pomiriti bosanski predsednik Alija Izetbegović, ko je zagotovil, da bo Republika Srbska nekako podrejena suvereni državi. »Državljeni srbske enote bodo imeli bosansko-hercegovske potne liste in avtomobilske tablice,« je dejal Izetbegović.

Medtem pa je osnovna načela proslavljal vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić. »Zdaj nismo več bosanski Srbi,« se je veselil Karadžić.

Kurt Schork / Reuter

SEDMI DAN KONFERENCE ZN O ŽENSKAH

V Pekingu zdaj še o spolnih pravicah

EU in Vatikan naj bi spor rešila, toda »svetih narekovajev« je še veliko

PEKING (Reuter, dpa, S. D.) - Sobotni spor med vatikansko delegacijo in Evropsko unijo, ko je Vatikan države članice EU obtožil, da se zavzemajo za politiko, ki je proti družini in veri, je upočasnil pogajanja, vendar naj bi bili delegaciji, kot je dejal predstavnik Združenih narodov John Mathiason, »tik pred sklenitvijo sporazuma«, katerega podrobnosti se niso znane.

Čeprav so udeleženci konference nekaj narekovajev, s katerimi je označeno sporno besedilo sklepnega dokumenta konference, odpravile kar med krajšimi izleti po mestu in na kitajski zid, jih pred drugim krogom pogajanj čaka še veliko spornih vprašanj. Države se namreč se niso sporazumele o spolnih pravicah. »Čaka nas še veliko dela, vendar smo prav pri spolnih pravicah najdlje od sporazuma,« je dejala tiskovna predstavnicca pekinske konference Therese Gastaut. Na konferenci govorijo o tako imenovanih »svetih narekovajih«, s katerimi označujejo sporne teme, kot so svobodno odločanje o otrocih, splavu, priznavanju tudi drugih neklasčnih oblik družine. O večini teh vprašanj bodo razpravljali v skupini za zdravstvo, ki ji predseduje

Delegatka iz Kuvajta (Telefoto: AP)

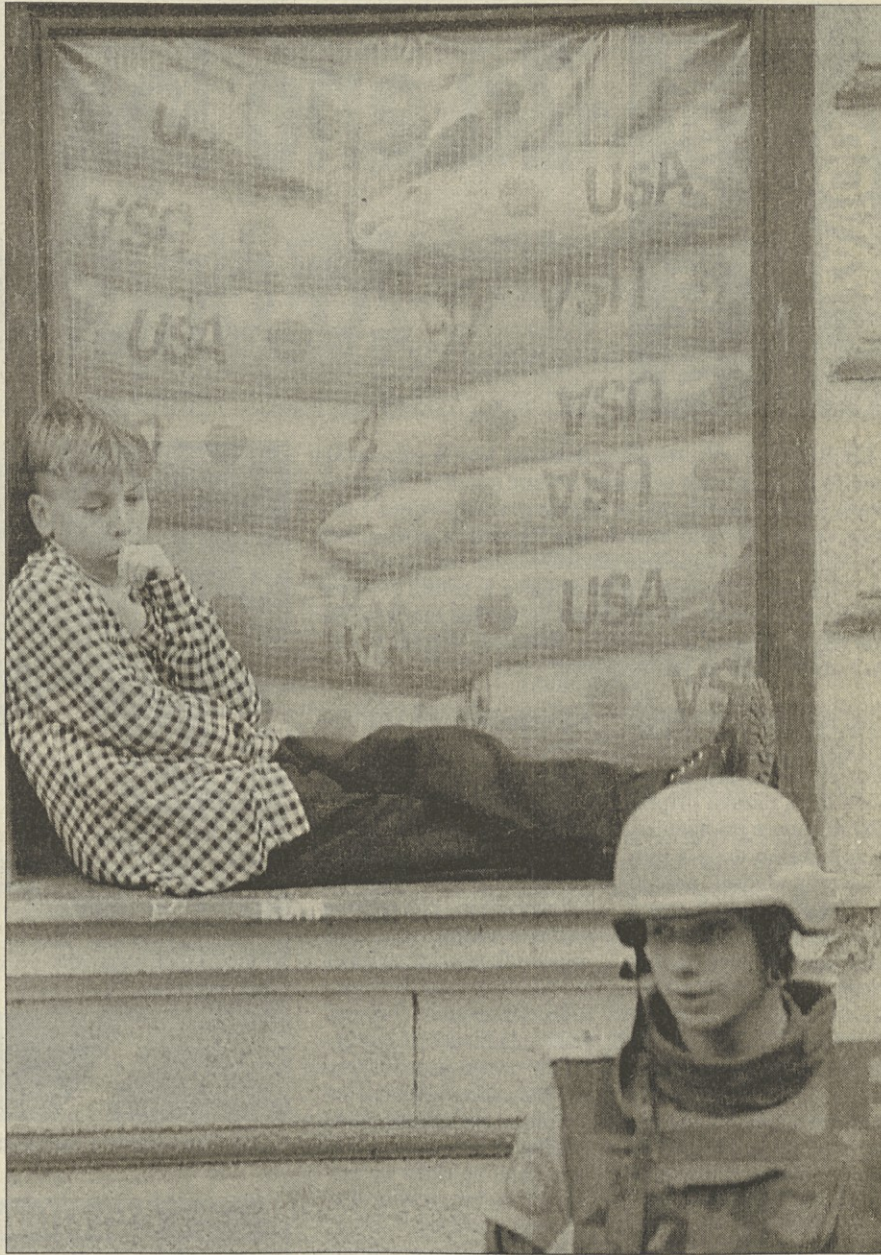
Egipčanka Mervat Talavi. »Države se ne strinjajo niti o definiciji spolnih pravic,« je težka pogajanja napovedala Talavijeva.

Na plenumu pa so že

govorili o revščini, ki bo omenjena tudi v sklepnem dokumentu. Na svetu živi v revščini več kot milijarda ljudi, od tega je 60 odstotkov žensk. V popolni revščini pa živi tristo milijonov ljudi, od tega sta več kot dve tretjini žensk. Večina revnih ljudi živi na podeželju, kjer se je delež revnih žensk v zadnjih desetih letih povečal za polovico. Zato strokovnjaki že govorijo o feminizaciji rev-

ščine, proti kateri naj bi se borili tudi z ukrepi, zapisanimi v sklepnem dokumentu.

Ker se je konferenca že prevesila v drugo polovico, v Pekingu že razmišljajo o petkovi sklepnih prireditvah. Danes pa naj bi bilo tudi znano, ali se je bo udeležil tudi generalni sekretar Združenih narodov Butros Gali, ki zaradi bolezn ni prišel na slovesno otvoritev.

(Telefoto: AP)

NOVICE

Napad na palestinsko šolo

HEBRON (Reuter) - Predstavniki židovske skupnosti so včeraj v Hebronu napadli deklisko šolo, pretepli ravnateljico, v napadu pa ranili najmanj štiri učence. Izraelska policija in mestne oblasti so sporočile, da so pripadniki židovske skupnosti vdrli v šolo, da bi s stavbe sneli palestinsko zastavo. Do napada naj bi prislo le nekaj ur pred nadaljevanjem pogovorov med PLO in Izraelom o prihodnjem položaju Hebrena. Po besedah predstavnikov policije naj bi bil vzrok napada spor med ravnateljico sole in Zidinjco Anat Cohen, ker naj bi ta z videokamero posnela polaganje palestinske zastave, ravnateljica pa naj bi jo zaradi tega pretepla. Arabski očitvidci so povedali, da so trije pripadniki židovske skupnosti obrcali in obmetavali s kamenjem deset deklic, starih od šest do enajst let, ko so hotele pricati o napadu. Izraelski ministrski predsednik Jicak Rabin je na tedenskem srečanju izraelskega kabineta dejal, da Izraelci z nasiljem nad Palestinci delajo uslugo predvsem PLO, saj bo PLO s takšnim ravnanjem zahtevala od Izraela večjo samoupravo v Hebronu in umik izraelskih vojaških enot oziroma navzočnost palestinske policije za zaščito pripadnikov palestinske narodnosti.

Turška vojska ubila 43 Kurdov

DIJARBAKIR (dpa) - Po uradnih podatkih naj bi bilo v preteklih dneh v spopadu med turskimi varnostnimi silami in pripadniki Kurdske delavske stranke (PKK) v vzhodnih in jugovzhodnih predelih Turčije ubitih najmanj 43 ljudi. V soboto je bilo v spopadih v provinci Tunceli, ki so pripadniki PKK napadli turske vojske enote, ubitih 21 ljudi, od teh 12 pripadnikov PKK. Peterica ubitih naj bi v petek sodelovala tudi v napadu na vas Bulakbasi, kjer naj bi bilo med spopadi ubitih devet kurdskega civilistov, 13 pa naj bi bilo ranjenih. V bojih, ki so potekali včeraj v glavnem mestu province Hakkari, Diyarbakirju na jugu Turčije, pa naj bi bilo po trditvah ubitih 16 pripadnikov PKK in stirje vojaki, medtem ko naj bi bilo v mestu Yüsekova ujetih 18 domnevnih pripadnikov PKK, zaplenjene pa naj bi bile tudi večje količine orožja.

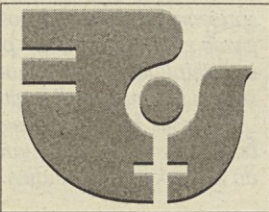
Vojaške vaje v okviru PZM v Romuniji

SIBIU - Romunija bo prvič v vlogi organizatorja štiridnevni vojaški vaj v okviru Natovega Partnerstva za mir, ki bodo pod geslom »težave na Boski« potekale v okolici mesta Sibiu, 273 km severozahodno od Bukareste. Na vojaških vajah bo sodelovalo pet držav zveze Nato in sicer Nemčija, Luksemburg, Nizozemska, Turčija in ZDA ter štiri države vzhodne in srednje Evrope, podpisnice Natovega programa Partnerstva za mir - Bolgarija, Madžarska, Slovaška in Romunija. V vajo je vključen scenarij izbruha spopadov in naravnih katastrof na izmislenem črnomorskem otoku z imenom Boskia.

50.000...

...ponarejenih ameriških dolarjev so hrvaške oblasti zaplenile Hrvatu, ki ima od leta 1993 stalno bivališče v Kanadi. O tem je v nedeljo poročal zagrebški dnevnik Večernji list. Dva in dvajsetletni Hrvat z začetnicama I. M. si je petsto ponarejenih bankovcev po sto dolarjev priskrbel v Kanadi. Od 29. avgusta, ko je prispel na Hrvaško, do dne, ko so ga aretirali, mu je uspelo vnovčiti tri tisoč sto ponarejenih dolarjev. Ponarejeni dolarji naj bi bili po podatkih zagrebskega dnevnika izjemne kakovosti. Ivica Cetina, načelnik zagrebske policije, je izjavil, da je bilo ponarejenih bankovcev težko ločiti od pravih. To je bila največja zaplenjena denarja od začetka leta.

(AFP)

ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE

Za eno leto v čakalnico za pripravništvo?

LJUBLJANA - V preteklem solskem letu je solanje ze koncalo ali ga koncuje priblizno 27 tisoč mladih. Velika vecina se jih je ze podala na pot iskanja prve zaposlitve. Toda na zavodih za zaposlovanje po vsej Sloveniji je marsikateri dela zeljan bodoči zaposleni dozivel hladen tus, ko je izvedel, da država sofinancira pripravništvo le tistim, ki so na zavodu za zaposlovanje prijavljeni že več kot eno leto. Bo torej več kot dvajset tisoč mladih Slovencev moralo za eno leto v »čakalnico« za pripravništvo?

Na Republiškem zavodu za zaposlovanje je Mojca Ulaga povedala, da je prvega junija letos država priprila vrata za bodoče pripravnike, saj so čakalno dobo s treh mesecev podaljšali na eno leto. Tako po novem zavod sofinancira pripravništvo le delodajalcem, ki zaposlijo nezaposlenega iskalca prve zaposlitve in ki je na zavodu prijavljen že več kot eno leto. Po besedah Ulagove pri sofinanciranju pripravništva ne gre za avtomatizem, ampak zgolj za spodbujanje teže zaposljivih iskancev prve zaposlitve. Ta program je torej namenjen tistim iskalcem prve zaposlitve, ki imajo najmanj četrto stopnjo izobrazbe in v roku enega leta niso mogli sami najti ustrezne zaposlitve. Vsota, ki jo prispeva država, je odvisna od izobrazbe pripravnika. Osnova je bruto zajemčeni osebni dohodek. Pripravniki s četrto in peto stopnjo izobrazbe tako prejmejo 60 odstotkov bruto zajemčenega osebnega dohodka, tisti s šesto stopnjo izobrazbe 70 odstotkov in tisti s sedmo izobrazbeno stopnjo 80 odstotkov bruto zajemčenega osebnega dohodka. Poleg tega zavod povrne tudi stroške prevoza na delo, višina pa je odvisna od oddaljenosti od delovnega mesta. In kako dolgo traja sofinanciranje? Po besedah Ulagove je tudi to odvisno od stopnje izobrazbe pripravnika. Za tiste s četrto in peto stopnjo

izobrazbe je ta rok šest mesecev, za tiste s šesto stopnjo devet mesecev in za pripravnike s sedmo stopnjo izobrazbe dvanajst mesecev. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je bilo v program sofinanciranja pripravništva na novo vključenih 4109 pripravnikov in konec junija je tako država sofinancirala 4735 pripravnikov. Največji priliv mladih iz sol je po podatkih zavoda za zaposlovanje v mesecu juliju in septembru. Na zavodu sicer pravijo, da se zaradi podaljšane čakalne dobe na pripravništvo brezposelnost ni opazneje povečala.

Poleg programa sofinanciranja pripravništva pa država dovoljuje še en ukrep, ki olajšuje možnost zaposlitve. Gre za povračilo prispevkov delodajalcu, kar je natančno opredeljeno v 48a členu zakona o zaposlovanju. Po tem zakonu država za eno leto povrne prispevke tistemu delodajalcu, ki za dobo najmanj dveh let zaposli iskalca prve zaposlitve ali osebo, ki je najmanj dve leti prijavljena na zavodu za zaposlovanje. Drugi del tega ukrepa pa ne velja za iskalce prve zaposlitve, ampak za osebe, ki imajo pravico do denarne pomoči ali nadomestila. Država povrne prispevke za socialno zavarovanje delodajalcem, ki zaposlijo osebe s takimi pravicami.

Urša Peternel

Prvega junija je država priprila vrata bodočim pripravnikom (Foto: Boban Plavevski)

PREMIER DRNOVŠEK NA ČEŠKEM

Pred vstopom v Cefto

Slovenija naj bi sporazum podpisala v dveh mesecih

LJUBLJANA - Predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek se bo danes udeležil srečanja predsednikov vlad držav članic Srednjeevropskega sporazuma o prosti trgovini (Cefta), ki bo potekalo v Brnu na Češkem.

Predsedniki vlad Češke, Slovaške, Madžarske in Poljske naj bi v Brnu sprejeli dopolnitve k ustanovitvenemu aktu, kar bo omogočilo sprejem novih članic v organizacijo. Za vstop v Cefto si poleg Slovenije prizadevajo tudi Romunija, Bolgarija, Litva in druge baltičske države. Cefta pa v skladu z dogovorom ministrskega srečanja, ki je bilo avgusta v Varšavi, pripravlja tudi besedilo sporazuma o pristopu Slovenije. S podpisom tega sporazuma bo tudi formalno končan postopek priključitve Slovenije k Cefti. Predsedniki vlad držav Cefta naj bi v Brnu podpisali protokole, ki bodo pravno uredili članstvo Slovenije v organizaciji. Ministri so na varšavskem srečanju Cefto ugotovili, da Slovenija po sklenitvi spora-

zuma o prosti trgovini s Poljsko, ki sta ga državi podpisali julija, izpolnjuje vse pogoje za polnopravno članstvo v Cefti. Slovenija naj bi, kot so sklenili na ministrskem srečanju v Varšavi, postala prva nova polnopravna članica Cefta, čeprav nima sklenjenega asociacijskega sporazuma z Evropsko unijo, kar je pogoj za polnopravno članstvo v organizaciji. Druga dva pogoja - članstvo v Svetovni trgovinski organizaciji in podpis dvostranskih sporazumov o prosti trgovini s posameznimi članicami Cefta - pa Slovenija že izpolnjuje. Nazadnje je julija sklenila prostotrgovinski sporazum s Poljsko. Poseben sporazum o pristopu Slovenije k Cefti kot polonopravne članice naj bi Slovenija podpisala v roku dveh mesecev. Včlanitev Slovenije v Cefto naj bi pospešila blagovno menjavo Slovenije s članicami organizacije, ki je v prvi polovici letošnjega leta znašala 523 milijonov dolarjev, kar je za 56 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju.

Prijazna šola

LEV KREFT

Nadaljevanje prekinjene seje državnega zbora, ki se je medila čez parlamentarne počitnice, bo končno prineslo v obravnavo tudi paket solske zakonodaje. Šest zakonov, ki jih v sistemsko celoto povezuje zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, bomo prečesali člen za členom, amandma za amandmajem. Zlasti pri »krovnem« zakonu ter pri vrtcih in osnovni soli se je nabralo za dober sveženj dodatnih in spreminjavalnih predlogov, ki so pred časom že na odboru za kulturo, solstvo in sport terjali tri dni razpravljanja in glasovanja. Za take jare kaže sta ponavadi dva razloga: ali so zakoni slabo pripravljene ali pa gre za konceptualna in ideološka razhajanja. Pri solskem paketu gre za to drugo, kajti ministrstvo za solstvo in sport je s svojo širo strokovno skupino zakone dobro pripravilo.

Kaj je posebej spornega? Položaj sestetika v devetletni osnovni soli in položaj katoliške Cerkve v slovenskem javnem solstvu. Predlog, da se osnovna sola podaljša za leto dni tako, da namesto sedanje male sole popeljemmo sestetike v prvi razred, je v skladu s strokovnimi težnjami. Prinaša pa celo vrsto vprašanj. Ali bo sola clovesko in tehnično pripravljena za sprejem tistih, ki so do zdaj bili doma ali obiskovali vrtce? Ali je uvedba dveh pedagogov v prvem razredu prava rešitev, ki pomeni nekaj med solo in vrtcem? Ali bomo lahko leto dni mlajše solarje pripeljali k pouku, ali bodo sami hodili po cestah od doma in nazaj? Ali bomo imeli pred poukom in po njem primerno varstvo, ki ne bo le podaljšano bivanje? Ali jim bo vsaka sola lahko nudila primerno prehrano in ustrezno število obrokov? Vsa ta vprašanja imajo dve plati, saj hočejo solo za mlajše obiskovalce narediti prijaznejšo, hkrati pa sprašujejo tudi po stroških predlagane reforme. Sam podpiram devetletko, a le pod pogojem, da za sestetike osnovna sola ne bo pomenila sicer posplošenja male sole, a nizio raven oskrbe in prijaznosti, kot jo je nudil vrtce.

Glede predlogov, ki naj bi v solo pripeljali bodisi versko vzgojo bodisi izobraževanje o verstvih, mislim, da je razpravljanje o verstvih cenena preteza. Vso vsebino takega predmeta se da najti ali vključiti v obstoječe predmete. Gre torej samo za nenačelni odgovor na odnos med vero in javno solo. Pravo in načelno vprašanje je edino, ali v slovenski javni soli potrebujejo tudi versko vzgojo ali pa naj ta ostane v zasebni sferi. Obremenjevanje ze tako ali tako obremenjenih otrok se z enim novim predmetom, ki mu ni videti izobraževalnega smisla, je silno neprijazno dejanje. Kaj pa velika večina slovenske javnosti meni o verski vzgoji v soli, je že dolgo znano.

In ob vsej pomembnosti razprav o devetletki in o verski vzgoji tiči zajec v resnici v tem grmu: ali delamo prijazno solo? Vsakič, ko sem spregovoril o prijazni soli, so se mi pravzaprav bolj smejali, kot mi nasprotovali, in to tako pedagoški strokovnjaki kot vladni ali parlamentarni politiki. Rekli so mi, da sola pač ne more biti prijazna, ker je kač take vrste ustanova, da ji prijaznost ni pisana na kožo. S tem se absolutno ne morem strinjati. S takimi argumenti sem se srečeval tudi takrat, ko sem terjal prijazno državo, ki vas na primer na Mackovi ne obravnava kot podanike, ampak kot državljanke in državljane. Ne boste rekli, da tu ni razlike, in da država pač ne more biti prijazna. Tudi na Mackovi se je marsikaj spremenilo na bolje. In da je sola lahko neprijazna ali prijazna, pač vemo vsi. Sam sem na primer hodil v prijazno solo, reklo se ji je Subicka in je bila štiriletna klasična gimnazija, in bi sel v tako solo takoj se enkrat. Metode, ki jih je ljubljanska univerza uporabila pri vpisu, pa so metode neprijazne sole, kakršnih ze takrat, ko je bilo vse, kar je bilo povezano z ministrstvom za notranje zadeve, res birokratsko in oblastno, nisem spoznal. Pa ni nujno, da bi sola obravnavala učence in dijakе in studente samo kot številke in nezaželene goste.

Tudi zato bom podprl, da zakoni omogočijo zasebno pobudo v vzgoji in izobraževanju, kjer konkurenca ni namenjena zbijanju cene, ampak dvigu kakovosti. In h kakovosti sodi tudi tista prijaznost, ki ve, da sola potrebuje učence in brez njih ne more shajati, učenci pa sicer tudi potrebujejo solanje, vendar bi brez marsikatero avtoritarne bedarije mirno shajali.

Ni dvoma, da jih bo v novi zakonodaji manj kot v tistem znamenitem usmerjenem izobraževanju, a bilo bi res škoda, če ne bi storili vsega, da bi bila raje še kakšna manj kot kakšna vec.

Mimogrede: moja generacija je iz solskih zakonikov zbrisala horo legalis, in to je bilo dejanje prijaznejši soli naproti. Kdor torej trdi, da mora sola biti neprijazna, sprejema proshulo pedagoško doktrino, da se otroci rojevajo zli in jih je treba s prislilnim jopicem avtoritarne in disciplinarne sole onemogočiti, s preobliko dela pa izgnati neumne misli iz glave.

Slomšek bo brez vsakega haska postal svetnik, ce si bodo njegovi potomci naredili solo, katere naloga bo, da iz otrok izganja hudiča.

Barbara Sedmak

NA TRASI NOVE AVTOCESTE ARJA VAS-VRANSKO OSTANKI OPEKARNE IZ RIMSKIH ČASOV

Opekarna italške legije ne bo preusmerila trase avtoceste

Najverjetnje bodo celoten odsek avtoceste v dolžini 20,5 kilometra odprli konec leta 1997

VRANSKO - V okviru pospešenega programa gradnje slovenskih avtocest do leta 1999 je med Celjem in Ljubljano oziroma na tako imenovanem projektu 2 v načrtu tudi 20, 5-kilometrski del odseka med Arjo vasio in Vranskim. Kot je znano, sta večino del na tem odseku dobila italijanska izvajalca Callisto Pontello in Italstrade, medtem ko ljubljanski SCT izvaja dela pri predstavitvi železniske proge v Sempetru.

Na petem pododseku trase nove avtoceste Arja vas-Vransko ze od srede junija priblizno 30 delavcev pomaga strokovnjakom z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediscine in celjskega pokrajinskega muzeja pri raziskovanju pomembnega rimskega najdisca v Illovi pri Vranskem. Po besedah arheologinje Irene Lazar iz Pokrajinskega muzeja Celje, ki vodi izkopavanja, je na tem mestu bila rimska opekarna z dvema pecema, sušilnice, skladišca in bivalni prostori. Opekarna je največji razcvet doživela v drugi polovici drugega stoletja, ko je delovala za potrebe druge italške legije, ki je svoj tabor imela v Ločici pri Polzeli. Arheologi se lahko pohvalijo tudi z dokaj dragocenimi

drobnimi najdbami - lepo ohranjenimi bakrenimi novci z likom cesarja Marka Avrelija in njegove žene cesarice Faustine mlajše, nasli pa so tudi lepo število fibul sponk za obleke. Lazarjeva je se dodala, da je najdisce pomembno, vendar ne edino te vrste v Sloveniji, saj so rimske opekarne odkrili že na Ptuj in v Trnovem. »Najdba bi morala biti 'drugi Sempeter', da bi se oddolili in prestavili traso avtoceste. Ko bomo vse evidentirali, preucili in poslikali, bodo gradbeniki najdisce zasuli, avtocesta pa bo potekala po nespremenjeni trasi po poldrugi meter debelem nasutju nad rimsko opekarno.«

Vili Zavrlan, direktor projekta avtoceste Celje-Ljubljana Družbe za državne ceste,

Po končanih arheoloških raziskavah bo najdbo iz rimskih časov prekril cestni asfalt

ki vsa raziskovalna dela tudi financira, pa je dejal, da so izvajalce preusmerili na dele trase, kjer lahko delajo, in tako zdaj gradijo nadvoz in most čez Savinjo v Ločici ob Savinji ter opravljajo druga dela. Najbolj intenzivna dela trenutno potekajo pri predstavitvi železniske proge v Sempetru, ki jo izvaja SCT, in na mostu čez Savinjo v

dolžini 140 metrov. Vseh premostitvenih objektov je na trasi 68, od tega je 42 veščih, 26 pa prepustov. Pogodbeni rok za dograditev ceste je 24 mesecev - Dars je pogodbe z izvajalci podpisal ze novembra lani. Ker pa so izvajalci lahko začeli delati na petem pododseku sele konec marca (na četrtem sredi junija, na tretjem sredi julija,

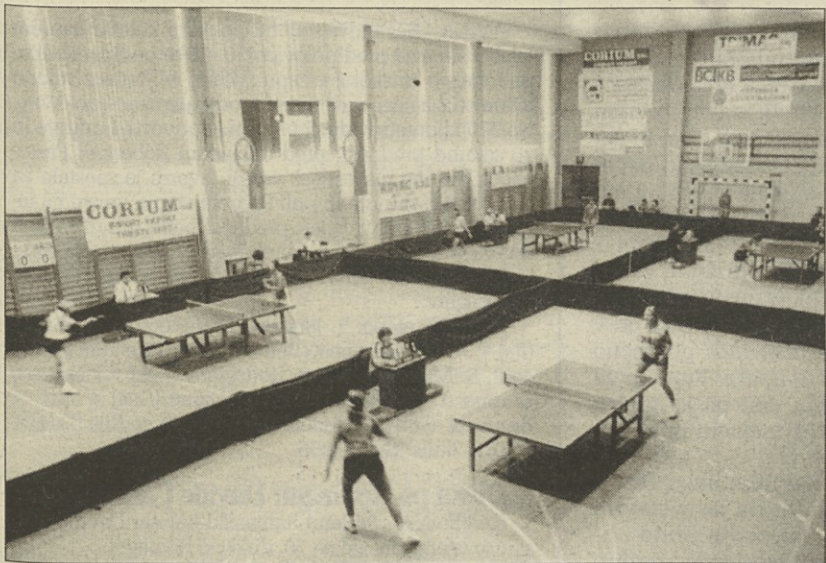
in na več kot polovici drugega sele sredi avgusta), je rok zanje začel teči od uvedbe v delo. Tako naj bi bila prva otvoritev po pogodbi petega pododseka konec marca 1997, vendar pa je vsak od teh petih pododsekov funkcionalen, kar pomeni, da jih je mogoče v promet vključiti samostojno.

NAMIZNI TENIS / TURNIR ZA KRAŠKI POKAL

Slovenija pred Krasovo ekipo

Krasovka Wangova edina nepremagana igralka na turnirju - Prireditelj zelo uspela

Na včerajšnjem mednarodnem namiznoteniškem turnirju (foto Kroma) za Kraski pokal v organizaciji SK Kras, ki je bil v Zgoniku, je zmagala reprezentanca Slovenije pred Krasom, Hrvasko in reprezentanco Trsta. Edina nepremagana igralka na turnirju je bila Krasova tujka, Kitajka Wang Xue-Lan. O turnirju bomo podrobneje se poročali.

NOGOMET / ITALIJANSKI POKAL ZA AMATERJE

Sovodnje in Juventina izločena v prvem delu

Sovodenjci so igrali neodločeno s San Sergiom - Predvsem zadovoljni z igro mladih - Štandrežci pokazali napredek

Sovodnje - San Sergio 1:1 (0:0)
STRELCA: Goriup v 54. min., Lotti v 80. min. iz enajstmetrovke.

SOVODNJE: Gergolet (od 68. min. Tomasi), Cernic, Tomsic, Persoglia (od 86. min. M. Devetak), Gomiscek, F. Devetak, Caporale, Interbartolo, Goriup, Florenin (od 68. Vizintin), Casagrande.

Sovodenjci so včeraj le remizirali in so se s tem poslovili od letošnjega italijanskega pokala, v sovodenjskem taboru pa so bili vseeno zadovoljni, saj so mladi igralci zelo dobro opravili svojo nalogo. Marko Florenin (letnik 1980) je celo stopil na igrišče v začetni postavi ter tudi Stefan Tomasi in Manuel Devetak, ki sta igrala v drugem polcasu, sta povsem zadovoljila. Bojzani torej za bodočnost sovodenjskega mostva ni, saj je ekipa zelo mlada.

Tekma se je ugodno začela za Sovodenjce: v 5. min. je Florenin lepo prodlr po levi strani, preigral nasprotnikovega branilca, njegov strel pa je šel mimo vrat. V 11. min. je vratar Gergolet dobro ubranil nevaren strel

gostov. Nato je Fulvio Devetak z glavo poslal zogo malo čez prečko in Tomsic je izvedel lep strel iz razdalje 20 m. Izid pa se v prvem polcasu ni spremenil.

Sovodnje je povedlo v 9. min. drugega polcasa, ko je Caporale s prostega strela podal do Goriupa, ki je s silovitim strelom premagal nasprotnega vratarja. Bil je to zares krasen zadetek. V 61. min. bi gostitelji lahko izid podvojili, toda Casagrande je sam pred vratarjem zamudil edinstveno priložnost. Gostje so izenacili v 80. min. iz enajstmetrovke, ki jo je uspešno izvedel Lotti.

Naj omenimo tudi, da je sodnik zelo dobro opravil svojo nalogo.

Juventina - Mossa 0:1 (0:0)

JUVENTINA: Zanier, Kaus, Tomasone, Trevisan (Peteani), Travagin, Villani, Devetak, Candutti, Romano, Cecotti, Montina.

Tudi na tretjem srečanju v pokalu je Juventina ostala praznih rok, čeprav je včeraj igrala mnogo bolje kot na prejšnjih dveh tekmah proti Sovodnjam in San Sergiu.

Standresko mostvo je zacelo dokaj oprezno, v 20. min. pa je imelo najugodnejšo priložnost za zadetek. Po lepi akciji Kausa in Cecottija je ta podal do Montine, ki je z glavo odbil zogo v nasprotnikova vrata, žal pa se je zoga odbila od prečke. Obe ekipi sta nato imeli se nekaj priložnosti za zadetek, v glavnem pa se je igral odvijala na sredini igrišča.

Tudi v drugem polcasu sta si bili mostvi v glavnem enakovredni, gostje pa so neprickovanodosegli gol dve minuti pred koncem in s tem tudi zmago.

»Ne glede na ta poraz, sem z ekipo v glavnem zadovoljen, saj je pokazala lep napredek. Nogometasi prihajajo v formo za prvenstvo, ki se bo zacelo ze cez dva tedna. Ta pokal nam je sluzil prav za pridobivanje forme za prvenstvo,« je dejal predsednik Juventine Lado Marchi.

KONCNI VRSTNI RED: Mossa 7, San Sergio 5, Sovodnje 4, Juventina 0.

V drugi krog sta se uvrstila Mossa in San Sergio.

NOGOMET / POLOVIČEN USPEH

Primorje je doživelo pravi polom, Vesna pa je tesno zmagala

Edini strelec za Primorje je bil Štoka Pri Vesni je bil uspešen Lacoseljac

Zaule - Primorje 4:1 (3:0)

STRELCI: Ellero v 4., Sorini v 20., Benvegna v 33., Štoka v 58. in Stulle v 68. minuti.

ZAULE: Trampuz, Rizzotti, Bazzara, Ellero (Dopuggi od 68. min.), Valzano, Novak, Bruschi, Urbisaglia, Stulle (Devescovich od 78. min.), Sorini, Benvegna (Razem od 88. min.).

PRIMORJE: Babich (Valente od 68. min.), P. Štoka, Luxa, Savarin, Leghissa, Skabar, Stolf (Gustin od 64. min.), Auber, Miclaucich, Crevat, Zucchi (Pescatori od 54. min.).

IZKLJUCEN: Urbisaglia v 88. minuti

V zadnjih srečanjih so Prosecani vedno brez težav polnili nasprotnikovo mrežo (Lavarianese - Primorje 2:4, Primorje - Primorec 3:1, Primorje - Kras 4:2), tokrat pa so morali sami pobrati iz lastne mreže kar 4 zadetke. Rezultat je povsem pravičen. Ekipa iz Zavelj je predvajala agresivno igro in je skozi celo srečanje spravila v težave Prosecane. Pri Primorju so vsi igrali pod svojimi sposobnostmi, le Stolf se je skušal upirati, žal pa je moral v drugem polcasu z igrišča zaradi hudega udarca v koleno. Prvi zadetek je padel že po 4 minutah, ko je domaći branilec povsem nemoteno zadel zogo z glavo in jo poslal v mrežo. V 20. minuti pa so domaćini vodili že z 2:0. Igralci Primorja so izgubili zogo na sredini terena, zoga je prisla v gostujoči kazenski prostor, kjer je Sorini

zadel usnje z glavo, Babich je zogo odbil vendar prav do Sorinija, ki je iz neposredne blizine potisnil zogo v vrata. Primorje je imelo nato tri lepe priložnosti, enkrat je bil netocen Luxa, dvakrat pa Stolf. Pred koncem polcasa pa so domaćini povisali vodstvo na 3:0 z natančnim strelom s kakih 25 metrov. V drugem polcasu se slika ni spremenila. Domaćini so na začetku zadeli tudi vratnico. Nato je Štoka z lepim diagonalnim strelom znižal zaostanek, vendar je deset minut kasneje Stulle v protinapadu dosegel še 4 zadetek. (E.B.)

Vesna - Medeuzza 1:0 (0:0)

STRELEC: Lacoseljac v 75. minuti

VESNA: Carli, Ricci, Pipan, Grassi (Naldi od 46. min.), Soavi, N. Sedmak, Lacoseljac, Venturini (Kosuta od 80. min.), Kriscjak (Mauro od 75. min.), Scala, P. Sedmak.

Nedeljsko srečanje v Krizu je imelo dve sliki. V prvem polcasu so igrali boljše gostje, v drugem pa domaćini. Igralci Medeuzze so v prvem delu zadeli vratnico in večkrat ogrožali vratarja Carlja. Po odmoru pa so Kržani stopili zelo odločni na igrišče in si takoj pripravili dve lepi priložnosti, ki pa ju Soavi ni izkoristil. Zmagoviti zadetek je padel 15 minut pred koncem: Lacoseljac je prestregel podajo obrambe Medeuzze in s kakih 10 metrov streljal, zoga je zadela vratnico in nato končala v mreži. (S.K.)

NOGOMET / V DEŽELNEM POKALU

Zmaga Krasa in zaslužen poraz Primorca Remi Brega in Mladosti, Dolina praznih rok

Za Trebence je bil nasprotnik premočan - Breg proti Domiu pokazal kar solidno igro Slaba tekma Krasa - Doberdobci so proti Vermeiglianu imeli stalno terensko premoč

Primorec - Sistiana 0:2 (0:1)

PRIMOREC: Negrini, Frasson, Bolci, Pollicardi, Santi, Apuzzo, Benet, Naperotti, Gargiuolo (Egger v 60. min.), Granieri (Birs v 68. min.), Savino.

Primorec je doživel pekoč poraz proti nasprotniku, ki bi ob kolikor toliko dobri igri bil zlahka premagljiv. Toda, Trebenci so včeraj zaigrali dokaj slabo in tako je tudi zmaga Sistiane zaslužena. Gostje so namreč ves prvi polcas igrali zelo dobro in imeli stalno pobudo v svojih rokah, svojo premoč pa so kronali sele proti koncu prve polovice igre, ko je Primorčev zivi zid odbil prosti strel, a le do samega izvajalca strela, ki je vdrug bil natančnejši in premagal Negrinija. Se pred tem je sodnik spregledal očiten prekršek Frassona v domačem kazenskem prostoru.

V drugem polcasu se stanje na igrišču ni veliko spremenilo in kmalu je Sistiana podvojila: zaradi slabo postavljene »off-side« zanke se je seljski napadalec znesel sam pred Negrinijem in ga z diagonalnim strelom brez težav ugnal.

Junior Aurisina - Kras 0:1 (0:0)

STRELEC: Rebetz v 75. minuti

KRAS: Rebez, Strisovich, Surez, Aleks Majcen, Fadda, Padovan, Bergliavaz, Lacalamita, Rebetz, Andrej Majcen, Rotta.

Vsaj zmaga, saj je igra bila res taka, da bi jo lahko predvajali kot primer, katerega na vsak način ne velja posnema-

ti. V celem prvem polcasu ni bilo niti ene priložnosti vredne tega izraza, v drugem delu igre pa si tak naziv zasluži le edini gol na tekmi. Akcija je bila res lepa: Andrej Majcen in Rebetz sta si izmenjala zogo in slednji je z roba kazenskega prostora z lepim strelom ravno v kot (za nameček pa je zoga poskočila tik pred vrati) premagal domačega vratarja. Pa se beseda o sodniku in igrišču: oba sta bila neverjetno slaba.

Chiarbola - Dolina 2:0 (1:0)

STRELEC: Canelli v 1. in 75. minuti

DOLINA: D' Agnolo, Vale, Zobec, Botteri, Babudri, Ota, Rapotec, Udovicich, Magania, Kariš, Tamaro

Tudi v drugem pokalnem srečanju so Dolinčani doživeli poraz. Povedati pa je treba, da so v obeh srečanjih igrali proti ekipama, ki igra v višji ligi, zaradi tega nista poraza tako dramatična. Srečanje se je zanje takoj slabo pričelo, saj so domaćini že po eni minuti igre presli v vodstvo. Igralci Doline pa niso reagirali, tako da je ekipa Chiarbole nadaljevala z napadi in napravila vrsto priložnosti. Kar trikrat je zadela prečko, enkrat pa se je zoga odbila od vratnice. Vratar D' Agnolo pa je poleg več odličnih posegov ubranil tudi 11-metrovko. Dolinčani so zdržali le do 75. minute, ko so domaćini dosegli še drugi zadetek, nato pa je bilo tekme praktično konec.

Breg - Domio 0:0
BREG: Buranello, Pao-

Breg je proti Dorniu zaigral precej solidno (Foto Balbi/Kroma)

letti, Maiorano, Laurica, Sancin, Svab (Sircelj od 46. min.), Slavec, Camassa, Paoli (Giraldi od 46. min.), Vuk, Buzzi.

Na občinskem derbiju med Bregom in Domiom so manjkali le zadetki. Ekipi sta namreč predvajali lepo igro. Srečanje je bilo vseskozi živahno in izenačeno in obe ekipi sta imeli več priložnosti za zadetek, zoga pa danes ni hotela v mrežo. Domio, ki igra v višji ligi in je med tednom osvojil turnir Nasi fantje, je bil favorit, vendar Breg je končno igral zadovoljivo. Pri Bregu sta napravila dve odlični priložnosti Sircelj in Camassa, na drugi strani pa je Buranello dvakrat izredno possegel, enkrat pa mu je pomagal prečka.

Vermeigliano - Mladost 1:1 (0:0)

STRELEC ZA MLA-

DOST: Blason.

MLADOST: Trevisan, Sitá (Kobal), M. Argentin, Zimolo, Monticolo, Bressan, Poropat (Brissi), Fontana, Blason, Pellicani, Pahor (D. Argentin).

Doberdobska Mladost je včeraj zamudila edinstveno priložnost za zmago. Nasi nogometasi so imeli skozi vse srečanje terensko premoč in tudi zgresili najmanj šest priložnosti za zadetek, iztržili pa so le neodločen izid.

Že v prvem polcasu so bili Doberdobci boljši tekmelec od gostiteljev in zaradi smole in tudi neprisebnosti napravili veliko število priložnosti za gol. V drugem polcasu pa so v 20. min. končno kronali svojo premoč z zadetkom, ki ga je dosegel Blason po skupni akciji Pellicana in Davida Argentina. Vse je kazalo,

da bo Mladosti vendarle uspelo iztržiti ves izkupicek, ko so gostitelji 10 minut pred koncem izenacili. Bil je to zelo lep gol iz razdalje 20 metrov.

Do konca srečanja pa se stanje ni spremenilo, v doberdobskem taboru pa ostaja grenak priokus, da stalna terenska premoč ni obrodila zaželenih sadov.

V zvezi z nedeljskim srečanjem Mladost - Portuale, ki se je zaključilo z zmago gostov 2:1, je deželna nogometna federacija ugotovila, da je doberdobska ekipa med srečanjem zamenjala kar 4 igralce, medtem ko je po pravilu mogoče zamenjati le tri. Zaradi tega je Mladost srečanja izgubila z uradnim izidom 2:0, ter prepovedjo vstopa na igrišče do 20. septembra za odbornika Igorja Lakoviča.

ODBOJKA / EVROPSKO PRVENSTVO

Italijani tretjič zmagali s 3:0

Poljaki so se »azzurrom« upirali le v 3. nizu ZRJ premagala Grčijo - Danes prost dan

Italija - Poljska 3:0
(15:8, 15:6, 16:14)

ITALIJA: Tofoli 3+0, Bernardi 5+3, Gravina 1+1, Cantagalli 3+7, Giani 4+0, Papi 3+4, Gardini 3+5 (na sliki), Bovolenta 2+3, Meoni n. v., Bracci 1+5, Pasinato 1+5, Zorzi 0+0. POLJSKA: A. Stelmach 6+0, Dacewicz 1+2, K. Stelmach 7+9, Szyszko n.v., Panas 0+5, Solski n. v., Smigiel 0+0, Urbanowicz 2+2, Roman 1+4, Sordyl 0+3, Gruszka 1+11, Nowak 5+8.

Sodnika: Van Joel (Niz) in Koulis (Grčija); trajanje setov: 26, 16, 36 minut; gledalcev 1500; zgrešeni servisi: Italija 12, Poljska 9; uspešni bloki: Italija 7+1, Poljska 16+5

PATRAS - Odbojkarjska reprezentanca Italije je dosegla svojjo tretjo zaporedno zmago na evropskem prvenstvu in tudi tokrat so Velascovi varovanci slavili s 3:0. Tokrat je bil njihov nasprotnik Poljska, ki se je »azzurrom« upirala le v tretjem setu, ko so Poljaki izkoristili nezbranost Italijanov, pa tudi sami so predvsem v napadu in v bloku zaigrali veliko bolje kot prej. Tako so celo prvi prišli do stiračnice, vendar je Velasco z glasnim kricem le uspel prebuditi svojo vrsto, ki je nato le uspela zaključiti srečanje.

Na ostalih srečanjih je nekoliko presenetljivo zmago dosegla ZR Jugoslavija nad domačo Grčijo s 3:1. Na prvenstvu bo danes prost dan.

OSTALI REZULTATI

Skupina A: Jugoslavija - Grčija 3:1 (16:14, 15:10, 7:15, 15:10), Nemčija - Latvija 3:1 (15:2, 15:9, 13:15, 15:12), Ukrajina - Nizozemska (nočna tekma); **vrstni red:** 1. Nemčija 6, Nizozemska in ZRJ 4, Grčija 2, Latvija in Ukrajina 0 (Nizozemska in Ukrajina imata tekmo manj).

Skupina B: Bolgarija - Češka 3:1 (12:15, 15:7, 15:7, 15:9), Rusija - Romunija (nočna tekma); **vrstni red:** 1. Italija 6, Češka in Bolgarija 4, Rusija 2, Poljska in Romunija 0 (Rusija in Romunija imata tekmo manj).

JUTRISNI SPORED

Skupina A: ZRJ - Latvija, Ukrajina - Grčija, Nizozemska - Nemčija.

Skupina B: Italija - Češka, Poljska - Romunija, Bolgarija - Rusija.

Zanimivosti z EP

Kako je Lou dobil ime

Patras, ki gosti skupino 2 z Italijo na čelu, je znano po proizvodnji »loukomo«. Za grke kot tudi za tujce je to ena izmed najbolj priljubljenih sladkarij. V petdesetih in šestdesetih letih je eden od igralcev na začetnem udarcu ob zadnji točki zavpil: »Vzemi svoj loukomo.« Skozi leta se je ta fraza razširila po vsej Grčiji in se danes jo je slišati v tekmovalnih arenah. Ta standardna fraza je spodbudila tudi organizacijski komite Eurovolley 95 da maskoto - verberičko poimenuje Lou.

Mihelsons ni zadovoljen

Kapetan Latvije, Valts Mihelsons po treh tekmah in treh porazih nikakor ne more biti zadovoljen. Čeprav se je Latvija tokrat prvič uvrstila na EP, so pričakovali več. Po porazu proti Grčiji z 0:3 v petek se niso razburjali, čeprav so dva niza izgubili seke v končnici. Proti Nizozemcem pa v uri in minuti niso imeli niti najmanjših možnosti za presenečenje.

Najkrajša tekma doslej

Doslej najkrajša je bila tekma Italija - Romunija (3:0 - 7, 2, 5), ki je trajala vsega 59 minut, najdaljša pa tekma med Grčijo in Nemčijo, ki so jo domačini v dveh urah in 25 minut dobili s 3:1 (-9, 9, 8, 6).

KOŠARKA / NOVA OKREPITEV

K Illycaffèju namesto Grega Fosterja prihaja Terry Catledge

TRST - Kot je bilo pričakovati, se je vodstvo tržaškega košarkarskega prvotigaša odločilo, da najame novega tujca, ki bo zamenjal Grega Fosterja, ki s svojimi nastopi ni zadovoljil in pri Illycaffèju z njim niso podpisali pogodbe. Novi American, ki naj bi zapolnil prostor pod košem, je Terry Catledge, ki naj bi v Trst dopotoval že v kratkem. Catledge je star 31 let, visok je 204 cm, leta 1985 pa ga je Philadelphia izbrala v prvem izboru. Do sezone 1992/93 je igral v NBA za Philadelphia (1 sezono), Washington (3 sezone) in Orlando (skoraj 4 sezone). Najuspešnejšo sezono je v NBA je odigral v sezoni 1989/90, ko je v poprečju dosegel 19, 4 točke in imel tudi poprečno 7, 8 skokov na tekmo. V Evropi je igral v Franciji za Orthez in nato v Grčiji v Solunu, lani pa je igral v CBA ligi in poprečno dosegel 21, 1 točke in imel 8, 6 skokov.

Pri Orthezu in Solunu so imeli z njim nekaj težav, zato se je vodstvo Illyja odločilo, da bo z novim Americanom podpisalo pogodbo, ki jo bodo obnavljali mesečno, v pogodbi pa bodo tudi izredno stroga določila, s katerimi se bodo Tržačani zavarovali, če Catledge slučajno ne bi izpolnjeval pogodbe.

Vsekakor predstavlja nakup Catledgea pomembno okrepitev za tržaškega prvotigaša, ki v dosedanjih nastopih prav gotovo ni izpolnil pričakovanj navijačev.

KOŠARKA / SLOVENSKO PRVENSTVO

Presenečenja na štartu

Oba mariborska ligaša izgubila - Smelt Olimpija s težavo

LJUBLJANA - Že prvi krog A-1 SKL je poskrbel za dva presenetljiva rezultata, kar samo priča, da bo letos slovensko državno košarkarsko prvenstvo zelo izenačeno. Predvsem je presenetljiv poraz Satexa na domačem parketu po podaljškju proti Heliosu iz Domzla, pri kateremu sta blestela Zitnik in Zirojevič, ki sta dala skupaj več kot polovico gostujočih točk. Drugi mariborski ligaš BW Maribor je doživel pravo katastrofo, vendar bo se marsikateri drugi klub v letošnjem prvenstvu klonil v Idriji. Očitno imajo Idrijci zelo dobro ekipo, ki bo poskrbela se za marsikatero presenečenje. Branilec naslova Smelt Olimpija je težko, predvsem po zaslugi veterana Dušana Hauptmana, premagala Rogasko Donat Mg, ki se je predstavila kot zelo dobra ekipa. V Postojni in Krškem sta do-

mača Republika (z novim tujcem Nigrijcem Okemwo) in Interier v zaključku tekme strla odpor Iskre Litusa in Litostroja. Kovinotehna Savinjska Polzela je po pričakovanju pregazila v Kranju domači Triglav, ki je bil proti razpoloženim gostom in Polzele povsem brez moči.

Rezultati 1. kroga A-1 SKL: Satex - Helios 88:89 (77:77, 36:39), Republika - Iskra Litus 56:50 (22:28), Idrija - BW Maribor 85:66 (47:32), Smelt Olimpija - Rogaska Donat Mg 76:66 (39:31), Interier Krško - Litostroj 69:67 (37:35), Triglav - Kov. Sav. Polzela 65:98 (44:43).

Vrstni red: Kovinotehna Savinjska Polzela, Idrija, Smelt Olimpija, Republika, Interier Krško, Helios 2, Satex, Litostroj, Iskra Litus, Rogaska Donat Mg, BW Maribor, Triglav 0. (V. M.)

KOLESARSTVO / »VUELTA«

Francoz Jalabert osvojil etapo in še utrdil vodstvo

To je bila že tretja etapna zmaga francoskega asa

AVILA - Sestindvajsetletni poklicni kolesar Laurent Jalabert ima že pred polovico 50. dirke po Spaniji skupno zmago že skoraj v zepu. Včeraj je Francoz sokiral tekmece z zmago v osmi etapi od Salamance do Avile. Na 220 kilometrov dolgi progi si je privozil 3 minute in 16 sekund prednosti pred Italijanom Robertom Pastorjem. Večina glavnine z vsemi favoriti je zaostala za več kot stiri minute in pol. Po tretji etapni zmagi na letošnji Vuelti ima Jalabert prednost petih minut in treh sekund pred Špancem Abrahamom Olanom. Na dirki bodo se tri težke gorske etape, toda zdi se, da je Jalabert nedosegljiv.

Izidi - 8. etapa: 1. Jalabert (Fra) 6:05:01, 2. Pistore (Ita) + 3:16, 3. Bruyneel (Bel) + 4:32, 4. Virenque (Fra) + 4:40, 5. Merckx (Bel). 6. Rodrigues (Por) vsi isti čas; skupno: 1. Jalabert 37:56:02, 2. Olano (Spa) + 5:03, 3. Bruyneel + 6:15, 4. Mauri (Spa) + 6:30, 5. Rijs (Dan) + 6:50, 6. Zülle (Svi) + 7:36.

Dirka po Romagni: Davide Cassani prvi

RAVENNA - 34-letni italijanski kolesar Davide Cassani je včeraj zmagal na 70. dirki po Romagni.

VRSTNI RED: 1. Davide Cassani, ki je prevozil 207 km v 5:31:8 s povprečno hitrostjo 37, 543 km na uro; 2. Maurizio Fondriest po 15 sek.; 3. Francesco Casagrande; 4. Luca Scinto; 5. Roberto Caruso (vsi Ita); 6. Felice Puttini (Svi); 7. Massimo Donati; 8. Alberto Elli +4:48; 9. Alessio Dibasco; 10. Gabriele Missagli (vsi ita).

Rolkarji Mladine so se dobro odrezali

Na 4. mednarodnem rolkarskem tekmovanju v Medvodah, ki je veljalo tudi za slovensko prvenstvo, so se predstavniki kriske Mladine dobro odrezali.

Med starejšimi deklkami (proga dolga 3, 6 km) je Mateja Bogatec osvojila 6. mesto. Med mlajšimi mladinci (7, 5 km) je bil Mitja Tretjak 16. V enotni kategoriji (letnik 1979 in starejši) je Guido Masiero iz Verone, tekmuje pa za Mladino, osvojil prvo mesto. Na tej tekmi, ki je bila zelo spektakularna, saj se je odvijala po izločilnem sistemu, je nastopilo kar 50 rolkarjev. Od nasih predstavnikov je v kvalifikacijah izpadel Aljosa Paulina, Erik Tence je bil izločen v polfinalu. Med 10 finalisti sta bila tudi Mladinina rolkarja Guido Masiero in David Bogatec. Starejši in izkušeni Masiero (letnik 1955) je zmagal, David Bogatec je osvojil 9. mesto, kar je zelo dober rezultat, saj je bil David najmlajši konkurent v finalu.

Ob progi se je tudi zbralo veliko stestilo gledalcev, kar kaže, da si ta panoga utira pot tudi v Sloveniji.

Mladinini rolkarji bodo v nedeljo nastopili v Ihanu za pokal Slovenije.

Obvestila

SZ BOR

sporoča, da bo 33. redni občni zbor DANES, 11. t. m., ob 19.30 v prvem in ob 20. uri v drugem sklicu z naslednjim dnevnim redom: otvoritev, izvolitev delovnega predsedstva in volilne komisije, poročilo predsednika, razprava o poročilu, razrešnica staremu odboru, volitve novega odbora in razno. Občni zbor bo potekal v društvenih prostorih v Trstu, Vrdeška cesta 7.

OK VAL

vabi na redni občni zbor, ki bo v četrtek, 14. septembra ob 20.30 v prvem in ob 21. uri v drugem sklicanju v Kulturnem domu »A. Budal« v Standrežu. Dnevni red: otvoritev občnega zbora; izvolitev predsednika občnega zbora in volilne komisije; poročila odbora; pozdravi gostov; diskusija o poročilih; razrešnica staremu odboru; izvolitev novega odbora; razno.

SD POLET - KOTALKARSKA SEKCIJA

sporoča, da je v teku vpisovanje za novo sezono in za začetniški tečaj v kotalkanju. Informacije dobite na kotalkaliscu na Pikelcu od 17. do 20. ure ali po telefonu na st. 213420.

SZ JADRAN

sezona 1995/96 državno prvenstvo B lige, Trzaska sportna palaca - prodaja abonmajev: podporni abonma (koristnik dobi članstvo SZ Jadran) 300.000 lir, abonma (veljaven za 16 tekem) 140.000 lir, abonma po znizani ceni (mladina pod 18.letom starosti) 95.000 lir. Osnovnosolska mladina ima brezplačen vstop, popust za družinske abonmaje, prodaja abonmajev: na sedežu in vseh podružnicah Trzasko kreditne banke, cvetličarna Nadja na Proseku.

PLAVALNI KLUB BOR

organizira v sezoni 95/96 tečaja plavanja za neplavalce, rojene pred letom 1991 in plavalce. Vpisovanje od torka do petka v Borovem sportnem centru od 19. do 20. ure in po tel. na st. 51377.

ŠAH / DVOBOJ V OBLAKIH

Kasparov in Anand danes začneta boj za naslov

NEW YORK (dpa) - Za »dvo boj v oblakih« poklicne šahovske zvezde PCA, ki se bo začel danes v New Yorku, vlada veliko zanimanje. Branilec naslova svetovnega prvaka Gari Kasparov (32 let, Rusija) in njegov izzivalec Viswanathan Anand (25, Indija) bosta 20 partij dvo boja odigrala v 107. nadstropju World Trade Centra.

Nagradi sklad, ki ga je prisrbel ameriski izdelovalec računalniških programov Intel, znaša 1.5 milijona nemških mark. Dve tretjini te vsote bo dobil zmagovalec. Sahista bosta igrala štirikrat v tednu; v ponedeljek, torek, četrtek in petek, vsak ob 15. uri po lokalnem času. Prekinjenih partij

ne bo, vsaka partija se bo morala končati najpozneje v sedmih urah.

Dogodek bodo televizijske mreže prenašale po celem svetu. To bo že šesti dvo boj za naslov svetovnega prvaka v New Yorku. Nazadnje sta tam leta 1990 večna tekmeča Kasparov in Anatolij Karpov odigrala polovico svojega dvo boja. Tokratna tekmeča sta se na mamutski dvo boj, ki bo trajal največ pet tednov, temeljito pripravila. Kasparov je bil s svojo ekipo na jadranski obali, Anand pa se je s svojimi sekundanti pripravil v Parizu.

Pred nekaj dnevi je Indijec po štirih mesecih odmora igral na turnirju za veliko nagrado

Londona. Na generalki za svetovno prvenstvo je prišel do polfinala. Kasparov je odpovedal nastop in predčasno odpotoval v New York. Dvo boj za svetovni naslov po mnenju mnogih strokovnjakov obeta več napetosti in zanimanja kot prejšnji dvo boji med Kasparovom in Karpovom, ki ga je svetovna zveza FIDE priznala za prvaka, ali partije Kasparova proti Anglezu Nigelu Shortu pred dvema letoma.

Nemci zelo obzalujejo, da so dvo boj v zadnjem trenutku zaradi finančnih težav iz Kölna preselili v New York. Gari Kasparov je se dodatno prilil olje na ogenj, ko je obtožil nemsko šahovsko zvezo (DSB) zaradi spodle-

telega poskusa, da bi dvo boj vendarle pripravili v Nemčiji. Po podatkih DSB je PCA storila premalo za pripravo turnirja v Nemčiji in se pri tem obnašala premalo profesionalno. Po nekajmesečnih potegovanjih za svetovno prvenstvo bodo sedaj na Manhattanu »spregovorile« figure. Prvak in njegov mladi izzivalec - Anand je prvi Azijec, ki se bo potegoval za šahovsko krono - bosta z blesceci partijami gotovo poskrbela, da bodo vse nevsečnosti hitro pozabljene. Kasparov za obrambo naslova potrebuje 10 točk, »Vishy« Anand pa si mora priigrati 10.5 točke, če želi postati 14. svetovni prvak v zgodovini saha.

FORMULA 1 / 66. VELIKA NAGRADA ITALIJE

Dramatično dirko v Monzi na koncu dobil Johnny Herbert

Večina voznikov dirke sploh ni dokončala - Damon Hill »spravil« sebe in Michaela Schumacherja s proge - Velika smola ferrarijevca Jeana Alesija

MONZA - Nepriestranski opazovalec bi le težko izdvojil najbolj razburljiv trenutek na včerajšnji dirki formule 1 za veliko nagrado Italije. Za domačine je bilo najbolj zanimivo med 24. in 33. krogom, ko sta bila ferrarija v dvojnem vodstvu, za druge pa morda zmaga Johnnyja Herberta ali nesreca Michaela Schumacherja in Damona Hilla. Ze ogrevalni krog je nakazoval, da bo dirka tokrat imela ne navaden potek, saj je David Coulthard pri nizki hitrosti zletel s steze. Na progo se je sicer vrnil, a mu v boxu niso mogli tako hitro zamenjati poskodovanih delov, da bi se ujel start. Na njegovo veliko

srečo je v drugem krogu prislo do verižnega trčenja med Panisom, Monterminijem in Boullionom. Dirko so prekinili, tako da se je tudi Coulthard lahko vrnil na svoje startno mesto. Pred prekinitvijo je vodil Berger, ki je ob koncu prvega kroga prehitel Schumacherja, tretji je bil Jean Alesi, na četrto mesto pa se je po izjemnem startu prebil Herbert. V ponovljenem startu je Coulthard zlahka ubranil najboljši položaj, Schumacher pa je izgubil boj za drugo mesto z Bergerjem. Četrty je bil po prvem krogu Hill, peti Alesi in šesti Herbert. Vrstni red se ni menjal do 14. kroga, ko se je ponovil prizor iz

ogrevalnega kroga. Coulthard je ob zaviranju izgubil oblast nad vozilom in ponovno je obtičal v pesku. Tudi tokrat se mu je uspelo izkupati iz njega a mu v boxu niso mogli več pomagati. Na veliko veselje fanatičnih »tifofov« je vodstvo prevzel Gerhard Berger. Maršikateri navijač se je v 24. krogu morda vprašal, če sanja, saj sta bila takrat v vodstvu oba ferrarija. Vsi zasledovalci pa so bili daleč za njima.

Razlog, da je do tega prislo, je bila nesreca v katero sta se zapletla Schumacher in Hill. Anglež je vse do 24. kroga vozil tik za Schumacherjem, ko pa ga je ob vstopu v sikano

kusal napasti, je bil pri zaviranju nepazljiv, kar je bilo dovolj, da je od zadaj zadel Nemca in dirke je bilo za oba konec. Takoj zatem je prislo do menjave v vodstvu, saj je Berger po postanku v boxu, odpeljal nekaj zelo počasnih krogov in na čelu ga je zamenjal Alesi. Sanje domačih navijačev so se začele razblinjati v 33. krogu, ko je zaradi tehničnih težav odstopil najprej Berger in nato v 46. krogu se Alesi. Slednji je vse od Bergerjevega odstopa naprej zanesljivo držal vse vajeti v svojih rokah, a je v 46. krogu zaradi uničenega ležaja na zadnjem desnem kolesu, moral odstopiti. Ko je izstopil iz avtomobila, je požel bučne ovacije gledalcev nasproti boxov, a ga dejstvo, da je moralni zmagovalec, ni potolazilo.

Po vseh zapletih je zmaga drugič v letošnji sezoni pripadla Johnnyju Herbertu, z njo pa se je povzpela na tretje mesto v skupnem seštevku. Po zmagi je dejal: »Ko sem videl dim izpod Jeanovih koles, sem vedel, da bom prevzel vodstvo, kar me je prijetno presenetilo. Pred tem sem si govoril, da moram pritiskati nanj in upati na ugoden razplet, kar se je tudi zgodilo. Če bodo tudi prihodnje dirke imele podoben potek, bom morda se svetovni pravak,« se je za konec poslal Herbert. Svoje prve letošnje stopničke je osvojil Mika Hakkinen, prvic sploh pa je na zmagovalnem odru stal Nemec Heiz Harald Frentzen s sauberjem, četrty je bil Mark Blundell z drugim McLarenom, Mika Salo in Jean Christoph Bouillon pa sta s petim in šestim mestom osvojila svoje prve točke v karieri. Hakkinen je dejal, da je njegov avto končno postal zelo zanesljiv in hiter hkrati ter da to niso zadnje letošnje stopničke.

Tretjega mesta je bil se posebej vesel Frentzen: »Pred dirko nisem o stopničkah niti sanjal. Ko sem se znašel na tretjem mestu, sem začel razmišljati, da bi se mi tokrat utegnile posrečiti. Ker sem bil podobnemu uspehu letos večkrat blizu, nisem hotel ničesar tvegati, zato se nisem spustil v lov za Hakkinenom. Nikoli si nisem predstavljal, kako lepo je stati na stopničkah,« je zaključil Frentzen.

Rezultati 66. velike nagrade Italije: 1. Johnny Herbert (VB, benetton-renault) 1.18:27.916 (poprečna hitrost 233, 814 km na uro); 2. Mika Hakkinen (Fin, mclaren-mercedes) + 17.779; 3. Heinz Harald Frentzen (Nem, sauber-ford) + 24.321; 4. Mark Blundell (VB, mclaren-mercedes) + 28.223; 5. Mika Salo (Fin, tyrrell-yamaha) 1 krog zaostanka; 6. J. Christophe Bouillon (Fra, sauber-ford) 1 krog; 7. Massimiliano Papis (Ita, footwork-hart) 1 krog; 8. Taki Inoue

Johnny Herbert je že drugič letos zmagal (Telefoto AP)

(Jap, footwork-hart) 1 krog; 9. Pedro Paulo Diniz (Bra, forti-ford) 3 krogi; 10. Ukyo Katayama (Jap, tyrrell-yamaha) 6 krogov (ostali vozniki so odstopili).

Vrstni red za svetovno prvenstvo po 12 dirkah: 1. Michael Schumacher (Nem) 66 točk; 2. Damon Hill (VB) 51; 3. Johnny Herbert (VB) 38; 4. Jean Alesi (Fra) 32; 5. David Coulthard (VB) 29; 6. Gerhard Berger (Avt) 25; 7. Heinz Harald Frentzen (Nem) 14; 8. Mika Hakkinen (Fin) 11; 9. Mark Blundell

(VB) 10; 10. Rubens Barrichello (Bra) in Olivier Panis (Fra) 8; 12. Martin Brundle (VB) 7; 13. Eddie Irvine (Irs) 6; 14. J. Christophe Bouillon (Fra) 3; 15. Mika Salo (Fin) 2; 16. Gianni Morbidelli (Ita) in Aguri Suzuki (Jap) 1.

Konstruktorji: 1. Benetton-Renault 94 točk; 2. Williams-Renault 74; 3. Ferrari 57; 4. McLaren-Mercedes 21; 5. Sauber-Ford 17; 6. Ligier-Mugen Honda 16; 7. Jordan-Peugeot 14; 8. Tyrrell-Yamaha 2; 9. Footwork-Hart 1

Simon Damsar

NOVICE

Beckenbauer praznoval

MÜNCHEN - Eden najboljših librov vseh časov v zgodovini nogometa, Franz Beckenbauer, je včeraj praznoval svoj petdeseti rojstni dan skupaj s tovariši in nasprotniki iz nestetih bitk na travnatih površinah. Kaiser Franz in družina bivših nemških reprezentantov z Bertijem Vogtsom, Karl-Heinzom Rummeniggejem, Gerdom Müllerjem in Uwejem Seelerjem na čelu se je pomerila z ekipo »preostalega sveta«, v kateri so med drugimi zaigrali Johan Neeskens, Michel Platini, Zico, Kenny Dalglish, Roger Milla in Kevin Keegan. Po devetdesetih minutah je bil izid 8:8 (!), po enajstmetrovkah pa je bil boljši »preostali svet«. Beckenbauer je tudi zadel mrežo: v 69. minuti je spravlil na noge 20 tisoč gledalcev na Olympiastadionu z izredno lepim volejem.

Za razliko od mnogih kolegov je Beckenbauer svoje vrline pokazal tudi po končani igralski karieri: bil je trener nemške reprezentance, ko je leta osvojila svetovni naslov leta 1990, kasneje je sedel na klopi svojega Bayerna in mu pomagal do državnega naslova, slednjic pa je postal se predsednik najbolj uglednega nemškega kluba.

Carling ne bo več kapetan?

LONDON - Živa legenda svetovnega in angleskega rugbyja, Will Carling, najbrž ne bo več kapetan angleske reprezentance, toda ne zaradi domnevnega »flirta« s princeso Diano. Namigovanja rumenega tiska je že opravičil in dejal, da je bil njegov obisk namenjen Dianinima sinovoma. Vzrok je čisto rugbyjske narave in kaže, da Arrigo Sacchi ni edini selektor, ki ima težave s svojimi varovanci. Carling je namreč najavil, da bo tudi osmo sezono zapored kapetan izbrane vrste, trener Jack Rowell pa se je uzalil, ker je to novico nameraval javnosti posredovati sam naslednji teden. Se prej, in to je verjetno Carlinga in rugbyso zvezo se posebno razkacilo, je Carling vodilne v »Rugby Union Boardu« označil za smrdljive bečbe.

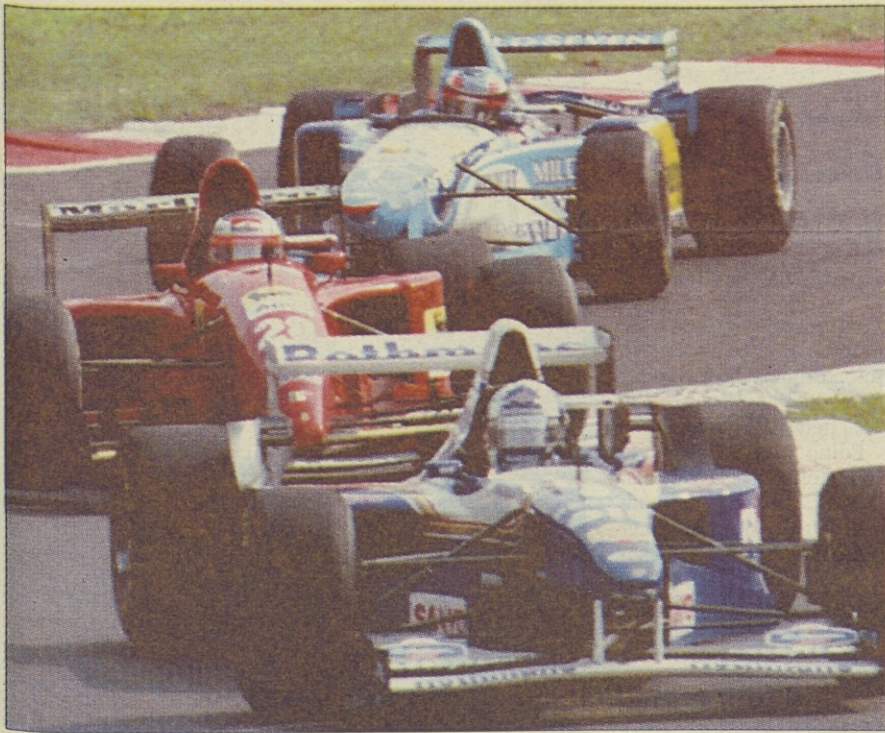
Na Gardskem jezeru slavje Dušana Puha

RIVA DEL GARDA - Slovenski jadralec Dušan Puh je v konkurenci 331 jadrnic iz dvanajstih držav osvojil 45. jadralsko regato Centomiglio na Gardskem jezeru v Italiji. Gre za tako imenovano »regato regat« na jezerih, saj je gre za najpomembnejše tekmovanje na ne-morskih vodah.

Ducatiju svetovni naslov

ASSEN - Carl Fogarty na ducatiu je potrdil svojo premoc tudi na deseti dirki letošnjega svetovnega prvenstva »Superbike«, ki je tokrat bilo v nizozemskem Assnu. Za legendarnega italijanskega proizvajalca je to že deseti naslov v petih letih, pet na lestvici voznikov in pet na lestvici hiš, namreč.

Praznik Ducati je zasencila strahovita nesreca Japonca Yasutoma Nagaia, ki je izgubil ravnotežje na oljnem madežu, padel z motorja, ki pa je nato z vso tezo padel na nesrečnega Japonca. Nagai je v globoki nezvesti in ima po mnenju zdravniškega osebja le neznatne možnosti, da preživi.

David Coulthard, Gerhard Berger in Michael Schumacher dirke niso končali (AP)

TENIS / ODPRTO TENIŠKO PRVENSTVO ZDA

Andre Agassi precej polemičen po zmagi nad Beckerjem

NEW YORK - Nasprotnik Američana Petea Samprasa v finalu odprtega teniskega prvenstva ZDA, ki je stelo tudi kot zadnja letošnja preizkušnja za veliki slam, je bil Andre Agassi, ki je v drugem polfinalu premagal Nemca Borisa Beckerja (na sliki AP) s 7:6, 7:6, 4:6, 6:4. Na tiskovni konferenci po več kot tri ure trajajočem spopadu je bil Andre Agassi razmeroma kritičen do Beckerja, kateremu je zameril njegove izjave po njunem letošnjem polfinalnem spopadu v Wimbledonu, ki ga je dobil Nemec. »Ko me je premagal v Wimbledonu, je na moj račun povedal nekaj stvari, ki so me osebno prizadele,« je dejal Agassi, ki je Beckerja tudi obtožil,

da ga je s svojimi izjavami takrat namenoma hotel prizadeti. »Teh stvari ni morem razumeti in zato ga tudi ne spoštujem. Spoštujem pa njegov tenis, toda ko je srečanja konec, se s tem tudi to konča,« je se dejal.

Boris Becker je skušal pomiriti ozračje: »Osebo ne sem vedno spoštoval Agassija in to tako kot igralca kot osebo. Kar se je zgodilo pred dvema mesecema so stvari, za katere se zanimajo samo se redki. Morda sem takrat res povedal nekaj napacnih stvari, toda vsi pač nismo popolni in v trenutku, ko se vedno razmisliš o srečanju, lahko povedal določene stvari, ki jih kak dan kasneje morda ne bi povedal.« Tokrat je zato raje spregovoril

o igri in dejal, da je Agassi v finalu srečanja udarjal zогico tako močno, da je nekajkrat sploh ni videl.

Na splošno je bilo njuno polfinalno srečanje zelo kakovostno, tako da so gledalci

prav gotovo prisli na svoj račun, kar pa velja tudi za prvi moški polfinale, v katerem je Sampras premagal Courierja.

Včeraj popoldne so odigrali tudi finale ženskih dvojic. Naslov sta

osvojili drugi nosilki Amerikanka Gigi Fernandez in Belorusinja Natasa Zvereva, ki sta v finalu premagali sesti nosilki, Nizozemko Brendo Schultz - McCarthy in Avstralko Rennae Stubbs s 7:5, 6:3.

A LIGA / TRIJE VELIKI »IZKLJUČENI« VELIKI PROTAGONISTI VČERAJSNJEGA 2. KOLA

Viali, R. Baggio, Signori: večerja Sacchiju ni teknila

*Juventus prepričljivo, Milan ne brez težav, Lazio tesno
Roma in Fiorentina praznik rok - Prvi gol Hakana*

MILAN - Če je že treba dobiti porazenca včerajšnjega drugega kola A lige, je to lahko Arrigo Sacchi. Po zmagi nad Slovenijo, ki seveda zaradi tesnih razsežnosti ni nikogar zadovoljila (ali tudi ne?), je selektor reprezentance stalno pod drobnogledom tega ali onega, se najbolj pa seveda novinarjev - saj se vendar se hudic najbolj boji črnila.

Dejstvo je, da je na včerajšnjih tekmah drugega kola v italijanski nogometni A ligi največ pokazala trojica, s katero Sacchi nima pretiranega »feelinga«. Da večerja Sacchiju ne bo teknila, je v prvi vrsti poskrbel Gianluca Vialli, ki je z dvema goloma dokazal, da je gonilna sila Juventusa. In igralec, ki je najboljši v dresu državnega prvaka, naj bi po vseh pravih imel zagotovljeno mesto v reprezentanci. Nič kaj prebavljava

grizljaja sta tudi gola Roberta Baggia in Signorija, ki sta svojima mostvoma priborila zlata vredno zmago, se v sredo pa sta večino tekme odsedela.

Juventus je tudi včeraj dokazal, da je ponovna osvojitev naslova povsem v njegovem dometu. Piacenza seveda ni ekipa, ki bi za Lippijeve fante predstavljala kdove kako zahteven test, toda zmaga s 4:0 v gosteh je vedno lepa. Ob omenjenem Vialiju sta se med strelce vpisala še Torricelli in običajni Ravanelli, ki sicer na »Zlato zogo« ne more (se) ciljati, a vendar tekmo za tekmo kaže, da ni le eden izmed tistih izredno korisnih igralcev, ki na igrišču tečejo več kot drugi, marveč pravi sam-pion.

Roberto Baggio je Milanu prinesel zmago, ko je že kazalo, da bo Udinese dopolnilo dan presenečenj in iz San Sira

odneslo dragoceno točko. Furlani bi si jo sicer tudi zaslužili. Njihov vratar Battistini je namreč prvič kapituliral zaradi avtogola Sergia, nato pa je začetno ravnovesje vzpostavil Poggi, ki je že prej zadel vratnico in s kolegom Bierhoffom vsekoli spravljal v hude težave za A ligo kar sramotno počasno obrambno dvojico Baresi-Galli. Seveda tudi domači niso stali križem nog... Weah pravzaprav da, saj jih je v zraku pridno križal in iz tega prizadevanja se je izcimil volej, ki je dobrobra ogrel dlani gledalcev. Baggio se je ne bodi len odločil, da bo uspešno uporabil njegov nogometno se najmanj zlahkten del telesa - glavo namreč. Predložec cedalje prepričljivejšega Weaha in dokaj neobčuden gol »Codina«.

Presenečenji, in se kaksni, sta pripravili Vicenza in Atalanta. Prva je po šestnajstih letih spet docakala prvotni nastop na domačem stadionu Romeo Menti, na katerem so se navijaci stiskali kot sardine v konzervi. Toda »trpljenje« se je se kako izplačalo, saj je Rossi z golom sredi drugega dela snel skalp ambiciozni Fiorentini, pri kateri je po lanskim dvanajstih golih v začetnih enajstih tekmah Batistuta se daleč od prave forme. Ozračje je po vodstvu Vicenze postajalo vse bolj napeto, proslavil pa se je tudi običajno vročkrvni domači predsednik Dalle Carbonare, ki je s klopi moral na tribuno na vpljudno povabilo moza v

črnem. Polne (ali prazne, odvisno od zornega kota) roke dela, je imel sodnik tudi v Rimu, kjer je po mnenju Rominega tabora glavni krivec za pekoč poraz za Atalanto. V korist presenetljivega »novinca« je dosodil enajstmetrovko, ob dveh skrajno sumljivih dogodkih v Atalantinem kazenskem prostoru pa je njegova piskalka ostala nema. Rimljani so sicer vseskozi napadali in izvedli kar 14 kotov, vendar Balbo, Fonseca in Totti očitno niso imeli srečnega dne. Zal bi se njihovo nerazpoloženje znalo pokazati v za trenerja Mazzoneja nič kaj prijetnih oblikah.

Zanimivo nedeljo je se dodatno oplemenitil Hakan Sukur. Turski napadalec Torina, ki je

Dejan Savičević (levo) proti Udineseju ni preveč blestel (AP)

med tednom popeljal do slavlja svojo reprezentanco, je po številnih kritikah dosegel svoj prvi italijanski gol, kljub temu, da je bil med slabšimi na igrišču. Gre namreč za neke vrste Darka Pančeva, ki »budno dremlje« v kazenskem prostoru in ko nasprotnik najmanj pričakuje, je zoga že v mreži. Po avtogolu Riccija in голу Barijevega »golgeterja«

Prottija je bil tako po kotu pred vrati najvišji prav Turek, uspeh Turincanov pa je tik pred koncem dopolnil se Rizzitelli.

Ce se Mazzone joče, se tudi Trapattoni ne smeji. Naj-trener italijanskega nogometa je po enoletnem »izgnanstvu« v Nemčiji začel z dvema porazoma. Tokrat je njegov Cagliari priznal premoc Lazia, tekma, ki je

obetala pirotehnični spopad dveh popolnoma različnih nogometnih takticnih zamisli, pa je sladokusce razočarala. Isto lahko trdimo za srečanje med Cremonesejem in Sampdoria, v kateri sta mreži ostali nedotaknjeni. Nasprotno je svojo nalogo uspešno izpeljal Napoli, ki je z enim golom v vsakem polcasu onemogocil Padovo.

B LIGA / VČERAJ V 3. KOLU

Verona z domačo zmago proti Cosenzi ostala sama na vrhu prvenstvene lestvice

Le Venezia je bila uspešna v gosteh

RIM - Po treh kolih v B ligi je le se Verona sama na vrhu lestvice s polnim izkupickom. Verona je v tem kolu dosegla tudi najvišjo zmago (3:0 proti Cosenzi) in tako potrdila odlično formo v tem uvodnem delu prvenstva. Doslej je dosegla že 6 golov, prešla pa ni nobene-ga. Na drugem mestu sta Bologna, ki je v Salernu pri zelo neugodnem nasprotniku dosegla točko, in Foggia, ki je tokrat tesno doma (1:0) premagala Ancono. Po uvodnem spodrsrlaju kaže,

da si je Genoa kaj kmalu opomogla. Dosegla je dve zaporedni zmagi (včeraj doma proti Pistoiesiju) in je sedaj tretja na lestvici.

Edino zmago v gosteh je v tem kolu dosegla Venezia, ki je v Ceseni z 1:0 premagala domače moštvo. Sicer pa je to kolo potekalo v znamenju neodločenih izidov (kar pet).

IZIDI 3. KOLA: Cesena - Venezia 0:1, F. Andria - Avellino 3:1, Foggia - Ancona 1:0, Genoa - Pistoiese 2:1, Lucchese - Brescia 0:0, Pescara - Palermo 0:0, Reggiana - Perugia 0:0, Reggina - Chievo 1:1, Salernitana - Bologna 0:0, Verona - Cosenza 3:0.

VRSTNI RED: Verona 9, Bologna in Foggia 7, Genoa 6, Brescia in Lucchese 5, Cesena in F. Andria 4, Chievo, Palermo, Pistoiese, Avellino in Venezia 3, Perugia, Pescara, Reggiana in Reggina 2, Salernitana, Ancona in Cosenza 1. Salernitana je staratala v prvenstvu z 4 točkami.

PRIHODNJE KOLO (17.9.): Ancona - Cesena, Avellino - Foggia, Bologna - Reggina, Brescia - Verona, Chievo - Pescara, Cosenza - Reggiana, Palermo - F. Andria, Perugia - Genoa - Pistoiese - Lucchese (16.9. ob 20.30), Venezia - Salernitana.

C1 LIGA, skupina A

IZIDI 3. KOLA: Alessandria - Spezia 1:0, Brescello - Modena 2:2, Carpi - Monza 4:0, Carrarese - Fiorenzuola 0:1, Leffe - Ravenna 1:1, Preato - Como 1:0, Pro Sesto - Empoli 1:1, Saronno - Massese 2:2, Spal - Montevarchi 1:0.

VRSTNI RED: Modena, Ravenna in Fiorenzuola 7, Montevarchi, Prato in Spal 6, Leffe 5, Monza, Como, Alessandria in Carpi 4, Brescello 3, Massese, Empoli, Saronno in Pro Sesto 2, Spezia in Carrarese 0.

C2 LIGA / RAZOČARANJE!

»Kondor« Marsich neustavljiv, Nioi z glavo v oblakih

Centese - Triestina 2:2 (1:2)

STRELCI: Marsich v 6. in 15., Baciocchi v 13. in Montoneri v 83. minuti

CENTESE: Adani, Masolini, Cavezzana, Cattani, Pea (v 46. min. Menghini), Maranzana, Montoneri, Guglielmi (v 60. min. Costi), Baciocchi, Righi, Marchesini (v 46. min. Centofanti).

TRIESTINA: Nioi, Zanotto, Birtig, Natale, Zocchi, Ubaldi, Polmonari, Pavanel, Mosca (v 61. min. Iacono), Gubellini (v 47. min. Pivetta), Marsich.

CENTO - Prvenstvo izgubljenih priložnosti? Triestini sta prvi dve tekni prav gotovo pustili grenak priokus, saj po uvodnem srečanju brez gola tudi včeraj ni uspela odnesti zmage. Tri točke so bile tudi tokrat povsem v dometu Tržacanov: dvakratno vodstvo, v prvem polcasu tudi zadovoljiva igra in nena-zadnje zadnjih dvajset minut prednost igralca vec, ker je bil domači igralec Cattani izključen zaradi prekrška nad Iaconom. Se bolj kot to pa ni nič kaj spodbudna ugotovitev, da je Centese moštvo, ki bo imelo v boju za obstanek se velike težave in bo tudi doma mnogim oddajalo točke.

Zacetek je bil za Triestino izredno obetaven. V prvem resnem napadu si je Polmonari izboril prosati strel pred kazenskim prostorom in »Condor« Marsich je vnovic, ce je tega sploh bilo treba, svoje balistične vrline. Na izenačenje domačinov sicer ni bilo treba dolgo čakati, saj je le šest minut kasneje Baciocchi preusmeril v prazno mrežo zogo, ki se je po strelu Righija odbila od prečke. Nioi je bil pri vsem tem dogajanju le gledalec, ker se je znašel preda-lec izven vrat. Toda stvari je na mesto spet postavil Marsich: prosti strel Polmonarija in neubranljiv strel z glavo bivsega »bomberja« S. Luigija.

Ob skromnosti nasprotnika, ki kljub zaostanku ni uspel prevzeti pobude v svoje roke, je tem bolj zanesljivo Triestina. Izvedla je nekaj lepih akcij, enkrat pa je tretji gol Marsicha z izrednim posegom preprečil vratar Centeseja Adani. Tesno vodstvo je tako zvenelo kot se preskromna nagrada za igralce v rdečih dresih, ki so v drugem polcasu le nadzorovali nasprotnika, medtem ko bi bila sprico njegove skromnosti bolj rentabilna aktivnejša taktika. Centese je zaigral na vse ali nič, toda z omenjeno izključitvijo Cattani je kazalo, da se izid ne bo spremenil. Toda le sedem minut pred koncem je Nioi že drugič bil z glavo v oblakih in tako je tudi lep, a gotovo ubranljiv strel Montonerija koncal svojo pot v mreži.

OSTALI IZIDI 2. KOLA: Baracca Lugo - Pontedera 0:0, Cecina - Giorgione 2:2, Forlì - Rimini 0:0, Imola - Ternana 0:5, Ponsacco - Fano 1:0, Tolentino - San Donà 1:1, Treviso - Livorno 0:1, Vis Pesaro - Fernana 1:1.

VRSTNI RED: Livorno in Ternana 6, Cecina, Giorgione, Pontedera in San Donà 4, Ponsacco 3, Baracca, Fernana, Triestina in Vis Pesaro 2, Centese, Fano, Forlì, Rimini, Tolentino in Treviso 1, Imola 0.

PRIHODNJE KOLO: Giorgione - Ponsacco, Imola - Forlì, Livorno - Centese, Pontedera - Fano, Rimini - Baracca, San Donà - Fernana, Ternana - Treviso, Triestina - Cecina, Vis Pesaro - Tolentino.

Izidi 2. kola v A ligi

Cagliari - Lazio 0:1, Cremonese - Sampdoria 0:0, Milan - Udinese 2:1, Napoli - Padova 2:0, Parma - Inter 2:1, Piacenza - Juventus 0:4, Roma - Atalanta 0:1, Torino - Bari 3:1, Vicenza - Fiorentina 1:0.

VRSTNI RED: Juventus, Lazio in Milan 6, Napoli, Atalanta in Parma 4, Fiorentina, Inter, Torino, Udinese in Vicenza 3, Sampdoria 2, Roma, Bari in Cremonese 1, Cagliari, Padova in Piacenza 0.

PRIHODNJE KOLO: Atalanta - Napoli, Bari - Lazio, Fiorentina - Cagliari, Inter - Piacenza, Juventus - Vicenza, Padova - Torino, Roma - Milan, Sampdoria - Parma, Udinese - Cremonese.

Totocalcio

PRAVILNA NAPOVED: 2X1 112 211 XX1X; DOBITKI: 13(125 dobitnikov) 83.161.000 lir; 12 (5921 dobitnikov) 1.752.600 lir

Totogol

PRAVILNA KOMBINACIJA: 3-5-7-10-18-19-20-26

SLOVENSKO DRŽAVNO PRVENSTVO

Mura v vodstvu, Primorje in Hit pa tik pod vrhom

SCT Olimpija in Maribor Branik bosta v torek odigrala srečanja prvega kroga pokala, zaradi tega pa sta srečanja 7. kroga odigrala že v soboto. Sam krog nam ni postregel s kaksnim presenetljivim izidom, razočarala je le SCT Olimpija, ki je doma izgubila proti prvouvršeni Muri.

Za poraz se Ljubljancani lahko zahvalijo svoji neucinkovitosti, saj je samo Bogo zapravil tri stoodstotne priložnosti, ko je vedno streljal v vratarja Mure Černjavica. Na drugi strani je Mura izredno slabo odigrala prvi polčas in bi bila njena mreža lahko do vrha napolnjena. Drugi polčas so začeli veliko bolje, izkoristili

obe resni priložnosti, ki sta se jim ponudili, in tri točke so odsle v Mursko Soboto. Za Ljubljancane je v 19. minuti zadel Nikčević, za goste pa sta bila uspešna Khlebalin in Gajser.

V Beltincih so se Beltinci in Maribor razšli brez zadetkov, čeprav so imeli več od igre domačini, gostje pa so od 75. minute igrali brez Pejovica, ki je moral zaradi dveh rumenih kartonov zapustiti igrišče.

Najhujši boj je bil v Velenju, kjer sta obe moštvii igrali izredno napadalno in so se priložnosti vrstile tako na eni kot drugi strani. Tokrat je bila sreča bolj naklonjena gostom, saj je stiri minute pred koncem uspelo

Gorsku premagati sicer odličnega vratarja Stankoviča.

Lažji zmagi sta dosegla severnoprimska ligasa Primorje in HIT Gorica. Ajdovci so se znesli nad cedalje slabšo Izolo in spet je bil vratar Karahoda tisti, ki je reševal Izolo, čeprav mu pojenjuje sape. Končni izid je bil šest golov v izolski mreži.

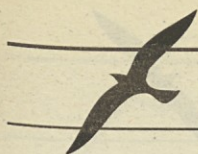
Novogoričanom sicer ni uspelo tako visoko premagati gostov s Prevalj, vendar sta bila dva zadetka, ki sta jih dosegla Vorobjov, ki mu je pri tem z glavo izdatno pomagal gostujoči igralec Cerimović, in Breznikar, ki je zadel prvič v letošnji sezoni, dovolj za tri točke, saj so bili domačini boljši tek-

mec skoraj celo srečanje.

Izidi 7. kroga: Primorje - Izola 6:0 (2:0), Rudar Velenje - Biostart Publikum 0:1 (0:0), HIT Gorica - MAG Korotan 2:0 (1:0), SCT Olimpija - Mura 1:2 (1:0), Beltinci - Maribor Branik 0:0.

Vrstni red: Mura 15, Primorje, HIT Gorica 14, Rudar Velenje 11, MAG Korotan 10, Biostart Publikum 9, Maribor Branik, SCT Olimpija 8, Beltinci 6, Izola 0

Pari prihodnjega kroga (17. septembra): Izola - Maribor Branik, MAG Korotan - Beltinci, Biostart Publikum - HIT Gorica, Mura - Rudar Velenje, Primorje - SCT Olimpija. (G. C.)

RAI 1

6.30	Dnevnik, 6.45 Jutranja oddaja Unomattina, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00) dnevnik
9.30	Nan.: Očetov pes
9.55	Film: Ero uno sposo di guerra (kom., ZDA '49), vmes (11.00) dnevnik
11.50	Aktualno: Poletna oddaja Verdemattina
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora del West (i. J. Seymour)
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Milady (pust., Pan.-Sp. 75, i. R. Welch)
15.45	Mladinski variete Solletico, vmes risanke in nan.
18.00	Dnevnik
18.15	Nan.: Alf
18.50	Variete: Poletje v Luna Parku
19.35	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Film: Qualcuno volò sul nido del cuculo (dram., ZDA '75, r. M. Forman, i. J. Nicholson, L. Fletcher), nato aktualne zanimivosti Le migliori chiacchiere della serata
23.20	Dnevnik
23.25	Dok.: Himalaya 2 - Tigri tropskih dolin
24.00	Dnevnik, zapisnik, horoskop in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Evropski kult. magazine

RAI 2

6.30	Nad.: Atto d' amore
7.20	Dok.: V kraljestvu narave
8.05	Zidovska kultura
8.35	Variete za najmlajše
9.55	Quante storie!, risanke
10.45	Nan.: Saranno famosi
11.30	Nad.: Secrets (31. del)
11.30	TC2 - 33, rubrika o medicini, 11.45 Dnevnik
12.00	Nan.: L' arca del dott. Bayer
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Cip e Ciop agenti speciali all'attacco, risanke
14.15	Nad.: Paradise Beach, 14.45 Santa Barbara
15.30	Dnevnik
15.35	Nan.: Velika dolina, 17.25 Zdravnik med medvedmi, vmes (17.20) dnevnik
18.10	Sport in vreme
18.35	Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Risanke: Go-Cart
20.40	Nan.: Ispettore Derrick
21.45	Variete: Se rinasco... (vodita S. Blady, P. Roversi)
23.30	Dnevnik in vreme
0.05	Sort: Proces Formuli 1
0.40	Film: Pummarò (dram., It. '90, i. P. Villoresi)

RAI 3

6.00	Jutranji dnevnik
8.40	Dok.: Tiziano
9.10	Film: Seduzione mortale (dram., ZDA '53)
10.40	Dok., vrtnarstvo, Milano, nepoznane Benetke
12.00	Dnevnik
12.15	Film: Il segno di Roma (zgod., It. '58)
14.00	Deželne vesti, dnevnik in vreme
14.50	Sport: nogomet C in B lige, 15.45 smučanje na vodi, bezbol
16.30	Dok. Videosapere, 17.00 La costa dei falchi
17.30	Svetovne vojaške igre
18.45	Mesec branja
19.00	Dnevnik, deželne vesti
20.05	Variete: Blob
20.30	Dok.: V kraljestvu narave
22.30	Dnevnik, deželne vesti
22.55	Dok.: Potovanje v kinematografijo - Vojna
23.50	Aktualno: The End
0.30	Dnevnik, pregled tiska, nočna kultura, vreme
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

7.00	Nan.: Strega per amore, 7.20 Tre nipoti e un maggiordomo
7.45	Nad.: Piccolo amore, 8.30 Il disprezzo, 9.35 Rubi, 10.30 Felicità, 11.15 Il prezzo della vita, 12.20 nan. Hisa v preriji, vmes (11.30, 13.30) dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
14.45	Film: La principessa delle Canarie (pust., It. '55, i. Silvana Pampanini)
17.00	Nan.: A cuore aperto, 18.00 Colombo, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Nad.: Perla nera (i. A. Del Boca, 57. del)
22.30	Film: Cuba (pust., VB-ZDA '80, i. S. Connery, B. Adams, J. Weston), vmes (23.30) dnevnik
1.00	Pregled tiska
1.1	Nan.: Hisa v preriji, 2.00 Colombo, S. Samurai

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
8.45	Maurizio Costanzo Show
11.30	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Beautiful, 14.10 Amarsi (i. H. Tom)
15.00	Nan.: Pappa e... ciccio (i. R. Barr), 15.30 La tata
16.00	Otroski variete
18.05	Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, vreme, 20.25 Paperissima sprint
20.40	Film: Scuola di ladri (kom., It. '86, i. P. Villaggio, M. Boldi, L. Banfi)
22.40	Dnevnik TG5
23.10	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) nočni dnevnik
1.25	Zanimivosti o filmu Un indiano in città
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
11.30	Nan.: Le strade di San Francisco
12.25	Odpri studio, 12.45 Fatti e misfatti, 12.50 Sport studio
13.00	Otroski variete
15.00	Nan.: Classe di ferro (i. A. Pappalardo, S. Grey)
17.00	Nan.: Magnum P.I. (i. T. Selleck), 18.00 Tarzan, 18.30 Hawaii Paradise
19.30	Odpri studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Nati per vincere
20.40	Variete: The Look of the Year (vodi Amadeus)
22.40	Nan.: Renegade
23.40	Aktualno: Fatti e misfatti
23.45	Sport: Antepima Coppa Campioni, 0.15 Avtomobilizem F1
0.45	SIItalija 1 sport
1.55	Nan.: Baretta
3.00	Film: Double Target

TELE 4

22.00, 24.00	Dogodki in odmevi
20.30	Nan.: La legge di McLain, 21.20 Maguy

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, Dnevnik, 13.30, 18.30 Sport
14.10	Film: Venere in visone
20.35	Film: Com'è dura l' avventura (kom., It. '87)
23.30	Variete: Tappeto volante

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Filip
20.30	Dnevnik
20.45	Pesem mladih (2. del)

SLOVENIJA 1

09.00	Videostrani
09.30	Malo angleščine, prosim
09.55	Tedenski izbor
09.55	Kapitan Power, ameriska nanizanka, 12/22
10.20	Svetovni poslovni utrip, 1. del amer. poslovne oddaje
10.55	Cudoviti svet bratov Grimm, ameriski film
13.00	Porocila
13.05	Sportni pregled, ponovitev
15.50	Obzorja duha
16.20	Dober dan, Koroska
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Radovedni Tacek
17.25	Frida s srcem na dlani, 1. del norveške nadaljevanke
17.55	TV 101, 1. del ameriske nadaljevanke
18.45	ABC - itd., tv igrice
19.10	Risanka
19.18	Zrebanje 3x3
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Concierto de Aranjuez
21.00	Gala koncert opernih arij s J. Carrerasom , neposredni prenos iz Cankarjevega doma
22.00	TV dnevnik 3, vreme, sport
22.20	Zarise
22.40	Sova
22.00	Seinfeld, 11. del serije
23.05	Severna obzorja , 1/25 del amer. nanizanke

SLOVENIJA 2

13.00	Euronews
15.10	Utrip, ponovitev
15.25	Zrcalo tedna, ponovitev
15.40	Nedeljskih 60, ponovitev
16.40	V avtobusu, 41. del angleške nanizanke
17.10	Nixon - poslednji dnevi, 3., zadnji del serije
18.05	Regionalni studio Maribor
18.45	Ze veste
19.00	Sedma steza
19.30	TV dnevnik 2, vreme
20.05	Pro et contra
21.00	Dolgega dneva potovanje v noč , 1. del ameriske drame
22.20	Studio City
23.30	Brane Roncel - Izza odra
00.35	Pravica do upanja - ob 50. letnici OZN

KANAL A

10.00	Spot tedna
12.25	A-shop, Spot tedna
17.30	Spot tedna, A-shop
17.35	Brlog, 3. del spanske nadaljevanke
18.45	A-shop
19.00	Vreme
19.10	Luc svetlobe, 509. del ameriske nadaljevanke
20.00	MOS '95, sejemske reportaze
20.30	Zlata dekleta , 2. del ameriske humoristične nanizanke
21.00	Trije moski in zibelka, ameriska komedija
22.40	To trapasto življenje, pon. 1. dela am. serije
00.10	Spot tedna, A-shop

Koper

16.00	Euronews
18.00	Slovenski program: Studio 2 - sport
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Cakajoc Petra Pana, otroška oddaja
20.35	Poletni ponedeljkov sportni pregled
22.05	Globusov tik tak
22.15	Vsedanes - TV dnevnik
22.30	Slovenski program
23.00	Sportni ponedeljek
23.00	Dannyjev skrivnostni svet

ORF Avstrija 1

09.10	Umor, je napisala, ponovitev
10.00	Baywatch, ponovitev
10.40	Vesoljska ladja Enterprise, ponovitev
11.30	Simon Templar
12.00	Tenis, US Open, finale
13.00	Tjulenjcek Albert
13.25	Konfeti
13.40	Mila superstar
14.05	Am dam des
14.30	Knjiga o dzungli
15.05	Kremenckovi
15.35	Vesoljska ladja Enterprise - nova generacija: Srečanje Klingonov
16.20	Baywatch
17.10	Naravnost pod pomolom
17.10	Strašno prijazna družina
17.10	Potovanje v Anglijo, 1. del
17.35	Zlata dekleta: Tezave s kilogrami
18.05	Stara mačka: Lazni maček
19.00	Pri Huxtablovih: Dober nasvet je dolgočasen
19.30	Cas v sliki, vreme
19.53	Vreme
20.00	Pogledi od strani
20.15	Moj hudobni prijatelj Fred, ameriski film, 1990
21.55	Zgodba o Ulli Derickson, ameriski film, 1988
23.30	Cas v sliki
23.40	Severozahodni prehod, ameriski vestern, 1940
01.40	Strašno prijazna družina, ponovitev
02.05	Vsak dan s Schiejkonom, ponovitev
03.05	Dobrodosli v Avstriji

ORF Avstrija 2

10.05	Traumulus, nemski film, 1935
13.10	Na sledi mrozem
14.25	Doktor Trepper John: Ugrabitev
15.10	Umor, je napisala: Vztrajen pripelje do cilja
16.00	Vsak dan s Schiejkonom
17.00	Cas v sliki
17.05	Dobrodosli v Avstriji
18.55	Kuharski mojstri
19.00	Zvezna dežela danes
19.30	Cas v sliki
19.53	Vreme
20.15	Gozdarska hisa Falkenau, 2/13 del nemske serije
21.10	Tema
22.00	Cas v sliki 2
22.30	Ob pol enajstih, kultura
23.05	Marlen Haushofer: Zenska za steno
00.05	Cudež - skrivnostno poletje, angleška tragikomedija, režija: Neil Jordan
00.10	Jimmy in Rose preživljata poletje doma v kopalskem kraju blizu Dublina. Petnajstletnika si krajšata čas z nenavadno igro: opazujeta turiste in domačine na plazi in si izmislijata zgodbe o njih...

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Radio plus; 8.40 Minute za smeh; 10.30 Pregled slov. tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice; 14.30 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Varnostna kultura; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja; 21.05 Zaplešite z nami; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Sansoni; 23.05 Nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.50 Koledar prireditve; 9.35 Popevki tedna; 11.00 Ekološke teme; 11.35 Obvestila; 12.00 Opoldne; 14.00 Drobtnice; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Šport; 18.00 Študentski rock; 19.30 Ameriška country lestvica; 20.00 Popularnih 40; 22.20 V soju žarometov.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Z glasbo v dober dan; 10.05 Kulturna panorama; 13.05 Igra za otroke; 15.00 Pihalne godbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Divertimento; 16.45 Enciklopedija Slovenije; 17.00 Nove glasb. generacije; 18.05 Slov. glasbena ustvarjalnost; 19.30 Operni koncert; 20.30 Sydneyjski simf. orkester; 22.25 Komorni studio; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika, 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.15 Na rešet; 9.00 Servisne informacije; 9.10 Glasb. rubrika: Od vrha do dna; 9.50 Odgovori na vprašanja; 10.45 Kviz rubrika; 11.00 V podaljšku; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Daj, povej... kontaktna odd.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Parlamentarna kronika; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Poletni bla-bla radio; 21.00-24.00 Glasbeni izbor.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Edig Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Anni 60, ma non li dimostro; 11.30 Aktualnosti; 11.45 L' intervista; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 15.00 D'al-tro canto, 18.00 Bootleg; 18.45 Villa Ut; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.00 Horoskop; 7.35 Vreme; 8.30 Dopoldne na RGL; 11.00 Anketa; 12.00 BBC novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 16.25 Nagradna uganka; 19.25 Vreme; 20.00 Glasbeni kviz; 21.00 Modni bla bla; 1.00 Satelit.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.40 Informacije o zaposlovanju; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Pometamo doma; 13.00 Pesem tedna; 13.20 Črna kronika; 13.40 Pometamo doma; 14.30 Točke, metri, sekunde; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Terenski studio; 18.10 Vsakdo svoje pesmi poje; 20.00 Ti, jaz in najin otrok; 22.00 Glasb. odd.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 10.05 Šport; 11.45 Info servis; 12.10 Mali oglasi; 13.00 Pod Persko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Železi ste; 18.00 Pokličite 101555; 20.00 Sotočje.

Radio Študent

0.00 RoboKak udarjal; 11.00 Preklop; 14.00 Recenzije & Napovedi (podlistki U. Eca); 15.00 OF (24 ur-info); 19.00 TB; Maltache Connexion; 20.00 Alter, Garbage, Rhyme, Francoska zveza; 24.00 Reprize.

Radio Trst A

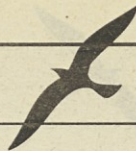
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Iz četrtkovih srečanj; Dr. Dorče Sarđoč; 8.35 Slov. glasba, vmes (9.15) Pravični kotiček; 10.10 Koncert: organist Giancarloarlo Parodi; 11.35 Odprta knjiga: New York, New York (V. Maidon, 7. del), nato orkestralna glasba; 12.00 Dogodivščine v Grand Canyonu, nato Country glasba; 12.40 MePZ Primorec-Tabor; 13.20 Kmetijski tehnik; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Literarne podobe; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Ena se tebi je želja spolnila; 18.30 Revival; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 11.00 Horoskop; 12.45 VZ-PI-ANPI (pon.) Samo za Vas, Ostali Trst- L'altra Trieste; 18.00 Tedenski sportni komentar.

Radio Koroška

18.10-19.00 Življenje se je vrnilo v šolske razrede.

NOVICE

Skalnati Beatli

Milijonarju Regu Blackmooru so bili Beatli tako vsec, da bo podaril nesmrtnost vsaj njihovim podobam. Rojeni liverpoolčan Blackmoor je obogatel z zavarovalniškimi mahinacijami, kasneje pa se je preselil v Ameriko. Obraze Beatlov hoče vklesati v skalnato steno nekega hriba v stilu kipa starih ameriških predsednikov v Mount Rushmoru. Za uresničitev svojih življenjskih sanj je pripravljen placati, »kolikor bo treba.«

Posebne vrste ministrant

Pevca in vodjo ameriske tehno-metal skupine Ministry Ala Jourgensena je policija pred kratkim aretirala zaradi posedovanja heroina. Jourgensen je v glasbenih krogih znan uživalec mamil, saj se neutrudno drogira že več kot deset let, nezdruge navade pa se ni otrešal niti po sodelovanju s tako pozitivno osebnostjo, kot je pevec Fugazi Ian MacKaye, ki ne pije niti Coca Cole. Incident se je zgodil zaradi bivega člana Ministry Mikea Scaccia, ki ga je po prepiru z Jourgensenom aretirala policija zaradi podobnosti z bančnim roparjem. Scaccia je moze zakona navedel na razmisljanje o Jourgensonu, po preiskavi pevčeve hiše v Horseshoe Bayu v Teksasu pa so našli heroin in marihuano.

Oasis »plonkajo«

Braitansko skupino Oasis je prejsnji teden hudo ponižala razsodba sodišča, da morajo z novega albuma umakniti skladbo Step Out, ker prevec spominja na Stevie Wonderjevo pesem iz leta 1965, Alright. Čeprav reklamna kampanja za novi album že poteka, je založba Creation prestavila predvideni datum izida, člani skupine pa sodniške odločitve nočejo komentirati.

Bjork je odpuščeno

Bjork se je komaj izognila avtorski tozbi, ki bi njo in zalozbo One Little Indian stala lepe denarce. Po izvensodnem sporazumu je angleski tehno glasbenik Scanner umaknil tozbo zaradi delčka njegove skladbe, ki ga je Bjork uporabila v eni od pesmi na albumu Post. Scanner je dobil ime po aparatu za prisluškovanje telefonskih pogovorov. Delčke teh pogovorov kasneje obdela in izda na ploščah.

Neutrudni Lovšin

Drugi samostojen album Pera Lovsina in vitezov O'ma Neumičljivi roker Pero Lovsin je z izidom drugega samostojnega albuma zakoralil se dlje po poti priznanja in slave. Za lanski album Hisa nasprot' sonca je pozel številne pohvale, kronane z Zlato noto za rokarski album leta, tokrat pa se je vecno zelenih rokarskih tem lotil na nov, bolj otozen način. Album Dolina kraljic je izšel prejsnji teden z nalepko zalozbe Helidon, Perotovemu rokarskemu grlu pa daje tempo skupina preverjenih glasbenikov. Kitaro igra Martin Cucek, klaviature Borut Cinc, mlajše glasbenike - mandolinista Miho Gustina, basista Alena Sterzaja in bobnarja Jozeta Habulo - pa si je Pero zacasno sposodil pri skupini Big Foot Mama. Dolina kraljic je strasten, a nežen rock album, v katerem se na svojski, ironičen način prepletajo avtorjevi mešani občutki glede sveta.

Poziv k miru

V petek, 15. septembra ob 20 uri bo na ljubljanskem gradu nastopil avstrijski kitarist Werner Isopp. Klasično izobraženi Isopp bo predstavil svoje aranžmaje nekaterih klasičnih skladb, potovanje pa bo nadaljeval cez jazz-rock mozaik šestdesetih in sedemdesetih do devetdesetih, ko bo s pozivom k miru s kitaro poskusil ujeti duha današnjega casa. Koncert je brezplačen.

Zadnji album Rorya Gallagherja

Kmalu bo na razpolago album z zadnjimi posnetki legendarnega irskega kitarista Rorya Gallagherja. Gallagher je po dolgi bolezni umrl letos v Londonu, zadnjič pa je snemal v londonskem studiu s kitaristom Samuelom Eddyem. Eddy se spominja, da je bilo »igranje z njim nepopisna izkušnja. Ko si je opasal kitaro, se je iz sramežljivega cloveka prelevil v iskrivega mladenica.«

Priljubljeni Quincy Jones

Quincy Jones je pravkar koncal snemanje novega albuma Q's Jook Joint. Njegovo ime v glasbeni industriji pomeni dovolj, da sta mu takoj pritekla na pomoč Phil Collins in Bono Vox. Phil Collins je mnenja, da je Jones »vrhunski mojster svoje obrti in zasluži vso pomoč«, z avtorskimi vložki pa bodo Quincyev album popestrili še Ray Charles, Gloria Estefan, Brandy, Chaka Khan, Steve Wonder, Coolio, Queen Latifah in Herbie Hancock.

Divji mladoletnik streljal na Queen Latifah

Newyorski kriminalci ne izbirajo zrtev, in to je na lastni kozi izkusila tudi rapperica Queen Latifah. Kraljica in njena prijateljica sta jo odnesli brez poškodb, v kroglo pa je ugriznil glasbeničin telesni strazar, ki so ga komaj rešili. Ko so roparja aretirali, se je izkazalo, da sta oba se mladoletna. Obtožena sta bila ropa in poskusa umora.

Zen, sampler in mešalna miza

DJ Towa Tei je, izgleda, naslednji Japonec, ki bo zakoralil v zvezdniške vode. Tei se je vec let kot programer mojstril pri retro-disko-funk zasebni Deee-Lite, zdaj pa si je odločil sprogramirati lastno pot k slavi. Njegov samostojni album z naslovom »Future Listening!« je kaleidoskop brazilskih samplov, reciklirane bossa-nove in popačnik plesnih vplivov.

Sam Tei kliče glasbo na albumu »vrsta tehnica«. Zanj je sje tehno zacel z Yellow Magic Orchestra in Kraftwerk. »Definicija tehnica je povezana z idejami in orodjem: to je glasbe, katere komponist uporabi vse možne tehnološke prijeme na vse možne ustvarjalne načine.«

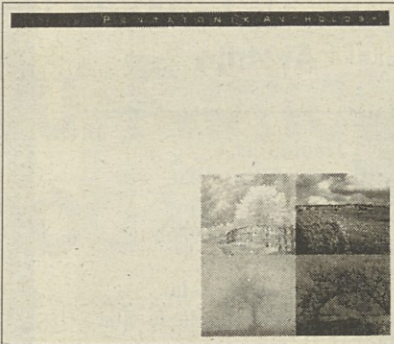
Towa Tei svoje kreativnosti ni omejil le na snemanje albuma, temvec se je posvetil tudi izdelavi računalniškega programa, ki riše na ekran vzorce, ki jih uporabnik proizvede z močjo misli. Osnova za digitalno potovanje je glasba s plošče »Future Listening!«, sami vzorci pa so odvisni od poslušalčevih misli. »Avantgardna improvizacija,« se smeje Tei, »mozganska glasba prihodnosti!«

Album »Future music!« rel lahko najbolje opišemo z izrazom »glasba za možgane«, saj qwwsiri nekatere že ustaljene pojme in rezbiya nekatere konvencije, ki so bile v svetu digitalne glasbe dolgo svete.

Brežiški punk-rockerji ... a je to!

IZŠLO JE / CD PLOŠČE

Pentatonik - Anthology

Dvojni CD, tehno, uvaza Dallas, prodajajo vse večje trgovine, cena: 3900 SIT.

Dvojni CD prvenec nove zvezde tako imenovane »elektronske glasbe za poslušanje«, izvimo angleške poglobitve, kamor spadajo tudi njihovi starejši in predvsem slavnejši bratje Orbital. Medtem ko slednji ne prikrivajo simpatij do junglističnih trendov in dolgih, napol ambientalnih plesnih simfonij, so Pentatonik dobra izbira za plesalca, ki uživa v bogatih, a vseeno pravilno ritmiziranih breakbeat izletih. Na obeh polovicah tega črno-belega kompleta ne boste našli skladbe, ki bi bila krajša od šest minut, kar prica o stanju duha, v katerem se vse dogaja v nekakšnem počasnem posnetku. Pentatonik so skupina, ki je zavila z avtocestne tehno minimalizma na sicer navkreber se vijočo in težavno, a plodno pot eksperimentiranja z elektronsko glasbo, pot, na kateri se je pravzaprav težko izogniti koketiranju z izročilom utemeljiteljev popularne elektronske glasbe Kraftwerk, ambientalnimi vplivom in, kolikor se sliši grozljivo, melosu Jean-Michel Jarrova skladovnice sintesajzerjev. Anthology se vseeno kvalificira za vpis na seznam plošč, brez katerih se bo ljubitelju sintetične glasbe vsaj na določene dneve v tednu, na primer v spokojnem nedeljskem popoldnevu, zazdelo, da v zbirki nekaj manjka.

Stonefunkers - Material

CD, leto izdaje: 1995, funk/rap, prodaja Cosmopolis, cena: 3290 SIT

Ce ne bi vedeli, da so Stonefunkers na sceni že dolgih pet let, bi lahko rekli, da je v dobi vsesplošnega raperskega klepanja rim precej enostavno priklopiti svoj vagonček k glavnemu, trendovskemu vlaku. Lahko bi rekli, da ima dandanes že vsaka družba prijateljev, med katerimi je eden precej gobcen, možnosti za uspeh.

Stonefunkers so definitivno one hit wonder, čudo s samo enim hitom. Zablesteli so leta 1991 uspešnico Can You Follow?, od takrat dalje pa se spomnemo le se istoimenskega albuma in potem dolge praznine, ki se jo na pricujočem materialu trudijo izpolniti z energičnim funkiranjem, katerega energija pa je na zalost usmerjena k zaenkrat se nedefinirani ponovitvi davnega hita. Dalec od inventivnosti, intrigantnih ritmov ali vsaj zanimivega rapa plujejo Stonefunkers po oceanu pozabljenih James Brownovih trikov in čudaskih P-Funk izumov, ki se jih je čas ognil.

ROCK GLASBA / FESTIVALI

Novi rock 95!

LJUBLJANA - Slovenska prestolnica bo v soboto, 16. septembra doživela se en rokarski festival. Novi rock je tradicionalna prireditel, namenjena sirjenju novih, neobičajnih načinov glasbenega izražanja v kontekstu rock glasbe. Tokrat bo festival potekal v znamenju udarnega punka in se ostrejšega metala, šest nastopajočih v kombinaciji z dvema gostujocima skupinama pa bo kar dobro zatreslo Krizanke.

Novi rock je festival z razgibano zgodovino, vedno v sedlu trenutnega rokarskega dogajanja doma in v svetu. Osem nastopajočih skupin, od kateri šest se ni izdalo samostojnega albuma, bo predstavilo vse pomembnejše lokalne in globalne navezave, ki se trenutno pletejo na slovenskem alternativnem odru.

V globalo bodo nedvomno posegli Psycho-Path, ki so pravzaprav popularnejši v tujini kot doma. Njihov zvok počiva na stebrih newyorskkega kitararskega hrupa s svetlimi vzorniki Sonic

Youth daleč na obzorju, glede na popularnost le-teh pa Psycho-Path računajo tudi na ustrezen odziv ljubljanske publike. Skupini Interceptor in Skytower prav tako stopata po že dodobra shojenih poteh. Interceptor iz Celja so najstarejši udeleženci letošnjega Novega rocka, svojo glasbo so poimenovali »power trash metal«. V metalski ligi so vseeno najmlajši obetavni postojncani Skytower, na novorokovski oder pa se jim je pomagala zavihteti izredna naklonjenost medijev, ki so si jo prislužili s kvalitetnimi klubskimi nastopi.

S pravo mero rokenrola bodo poslušalcem postregli tudi Dicky B. Hardy, petclanski rock bend iz Grosuplja, ki trga strune z »vso tisto energijo in razuzdanostjo, ki jo je rock'n'roll v naših krajih že pozabil.« Skupina se po nastopu na Novem rocku odpravlja na Nizozemsko na snemanje debitantskega albuma. Najbliže izidu plošče je stiričlanska zasedba ...A je to! iz Brezic, katere nastop na Novem rocku bo opral cast organizatorjev pred komisijo za slovensko etnično glasbo. A je to! so eno največjih presenečenj letošnje slovenske rock scene. Z duhovitimi be-

sedlili združujejo punkersko neposrednost s folklornim razmisljanjem, rezultat pa je ostrina in nenavadnost, ki jih loci od rokerjev na breziški in slovenski sceni. Glede na kratko kariero so pravi čudežni otrok slovenskega rocka, saj so v letu obstoja že petnajstkrat koncertirali v Sloveniji, se uvrstili v finale Art & Music Festivala v Pulju in posneli material za CD single, ki bo predstavljen na novorokovskem nastopu. Naslov CD-ja bo Juris v svobodo!

Na Novem rocku bo nastopila še skrivnostna skupina Ksenija Jus, katere razodetje bo dopolnilo vročino vzdusje ob nastopu dveh gostujocih skupin: Zadruga in Res Nullius. Zadruga je hrvaška skupina iz Zaboka, ki v rockerske obrazce pretaplja izročilo domačega kraja, na ljubljanskem odru pa bodo predstavili svoj drugi album »Hiti se na pleča«. Res Nullius prihajajo iz Velenja, letošnji nastop na Novem rocku bo njihova druga pojavitev na tem festivalu. Odkar so leta 1992 nastopili prvič, so izdali že dva albuma z naslovoma »No One Can Like The Drummer Man« in »Dead Town Dogs«, tega je izdala hrvaška založba Croatia/T.R.I.P. Records. Z videospotom »Straight To The Hell« so gostovali na kar nekaj televizijskih programih in s tem postali ena redkih relativno priznanih slovenskih alter-rockovskih skupin.

GLASBA / NOVI MEDIJI

Gabriel na CD-ROMu

Multimedijske vizije glasbenikov, ki so včasih spričo svojih idej veljali za mace cez les, se vedno hitreje pojavljajo v naših trgovinah.

Peter Gabriel je bil eden prvih, ki si je drznil svoj pogled na lastno življenje in umetniško ustvarjanje razgrniti javnosti na digitalnem interaktivnem mediju. Srce paketa Xplora 1 je CD-ROM z računalniškim programom, ki deluje v programske okolju Windows. Program je zasnovan interaktivno, tako da lahko uporabnik zve skoraj vse o Petru Gabrielu, njegovi glasbi, video projektih, vseh vrstah njegove vizualne umetnosti in njegovih založniških podvigih s preprostimi klikanjem miskega ušesa. Vsi podatki o Gabrielovi karieri so zgledno katalogizirani, omembe pa je vreden tudi katalog vseh albumov, ki so kadarkoli izšli na zalozbi Real World. Za vsak album so zbrane informacije o izva-

jalcu, slika in seveda del značilne skladbe. Xplora 1 ponuja tudi glasbeni pregled Gabrielovega albuma Us, ob predvajanju skladbe Digging in The Dirt pa si lahko ogledamo tudi odličen videospot.

600 MB informacij na disku je izrabljenih precej koristno, saj lahko preko prikazane vepredstavne zbirke instrumentov izpolnimo svoje muzikoloko znanje, Xplora pa na nudi tudi možnost poljubnega mešanja že narejenih posnetkov.

Visoko ceno kompleta opravičuje priloženi dvojni Gabrielov CD »Secret World Live« in videokasete s slikovnim zapisom tega istega koncerta. Dober vtis dodatno dopolni se zelo lep priročnik s koristnimi informacijami. Kupec tega kompleta bo po uporabi vedel o celotni pojavi Petra Gabriela vec, kot si je lahko zamislil.

Večpredstavni paket Xplora 1 nam je posodila trgovina ITA Plus, Ljubljana.

STRANPOTI VISOKE TEHNOLOGIJE

Video igre postajajo vse bolj nevarne

Stari nadzorni mehanizmi pri sodobni tehniki odpovejo

Varstveniki mladine, starsi in pedagogi se soočajo z novim problemom: vse več elektronskih iger ogroža mladino, njihovo razširjanje pa je le težko nadzorovati. Kupci so v Nemčiji letos kupili že za dve milijardi nemških mark interaktivnih elektronskih iger (računalniških iger, videoigric in CD-ROM). Za razliko od ne-interaktivnih medijev (knjig, filmov, TV-oddaj) v tem primeru potrošnik ni zgolj pasivna priča, marveč aktivno posega v vsebinski potek dogajanja.

Primer: pri videoigrici The Great Game (Velika igra) je igralec pripadnik CIE, ki razkrije zaroto zoper predsednika ZDA. Pri poizvedovanjih agent nalleti na prikupno azijsko agentko, ki jo brutalno muči in zlorablja, da bi lahko prisel zaroti do dna.

Poznavalci se bojijo, da povzroča načelo interaktivnosti, po katerem se mora igralec poistovetiti s protagonistom in se tudi čustveno vključiti v dogajanje, veliko nevarnost za otroke in mladino. Seveda ni mogoče trditi, da so

vse igre škodljive, vendar pa so lahko precej koclji-ve za otroke in mladino, ki so usmerjeni k agresivnosti ali pa živijo v taksem okolju - saj vabijo k preizkušanju v praksi in stopnjevanju.

Zakaj je toliko elektronskih iger z agresivnimi vsebinami?

Tovrstni izdelki so od vsega začetka pritegovali predvsem mladino in moske. Na Japonskem in v večini zahodnoevropskih držav je kar 96 odstotkov uporabnikov videoigric in podobnih programov - moskih.

Del teh iger pristojni organi, kot je na primer zahodnonemski urad za preverjanje mladini ustreznih tiskovin - zaradi agresivne, pornografske ali rasistične vsebine - sicer prepovedujejo in uvrščajo na tako imenovani seznam mladini nedostopnih publikacij. Do junija letos so iz ponudbe računalniških in video iger ter ponudbe CD-ROM na primer v Nemčiji izločili 259 naslovov. Takšna izločitev pomeni, da lahko določen izdelek prodajo le odraslim osebam.

Vendar kritiki menijo, da za tiskovine pristojna ustanova sploh ni primeren in že po naravi dela tudi ne dovolj ažuren naslov za uravnavanje interaktivnih medijev. Povrh tega pa ta zvezna uprava ne more podvzeti samoiniciativnih akcij, marveč izdelek preve-

ri le v primeru, če to zahteva katerakoli javna ustanova, na primer mladinski uradi.

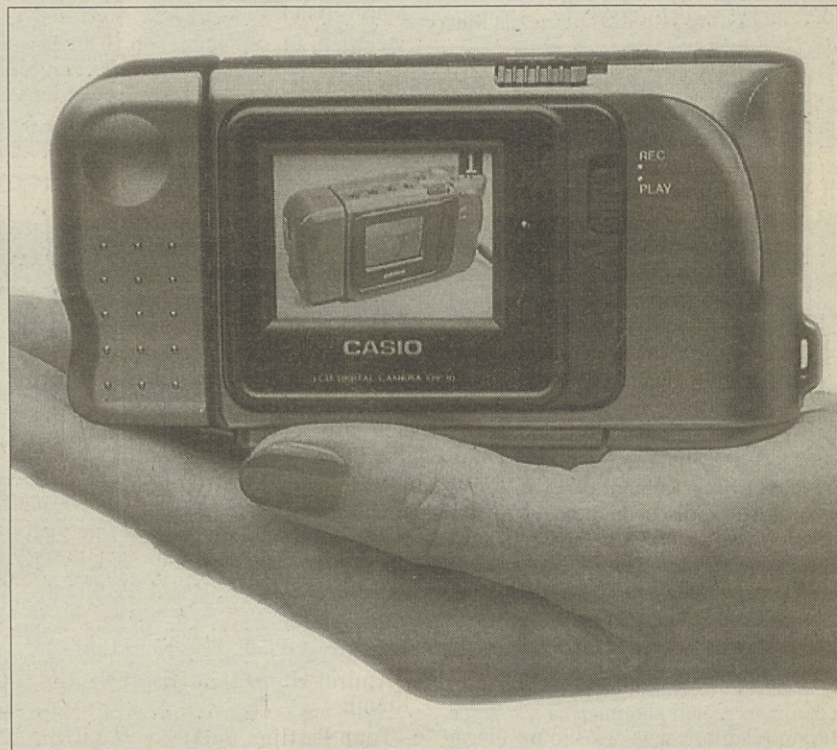
Toda tudi pregledovanje taksnih elektronskih izdelkov je problematično. Za razliko od filma ali knjige celotna vsebina elektronske igre ni razvidna že na prvi pogled. Igre imajo različne ravni, ki nepoučenemu niso takoj dostopne. Tako je lahko kaksna igrice na začetni ravni povsem sprejemljiva, zato pa se na ravni za bolj izkušene spremeni v nasilno. Od prve prijave do zaključka postopka pogosto mine več mesecev, med katerimi ponudniki izdelka, ki se naslanjajo na sodobni marketing in distribucijo, že prodajo večji del svojih iger. Tako se lahko primeri, da določena igra sploh ni več zanimiva, ko jo pristojni organ sele ovrednoti - in po možnosti prepove. Pa se potem prepoved nima posebno praktičnih posledic: tisti, ki si jo želijo, si jo bodo pač kupili v tujini, ali v Evropi ali v ZDA, kjer imajo liberalnejša merila.

Interaktivni mediji postavljajo zaščito mladine pred nove prizkušnje. Kajti novi mediji se spopadajo s starimi kontrolnimi mehanizmi in postavljajo se vprašanje, ali so stari prijemci prepovedi za tak tehnični razvoj sploh še ustrezni.

Casiova digitalna kamera žepne velikosti

Videti je kot miniaturni fotoaparati. Vendar ne potrebuje filma. Namesto iskala ima digitalna kamera na tekoče kristale QV-10, ki so jo izdelali pri Casiu, na hrbtni strani displeja, ki natančno prenaša kaj digitalno beleži kamera. Največ zmora 96 posnetkov.

Prek kabla je mogoče slike prenesti na računalniški ali TV zaslon in jih tudi računalniško obdelati. Kamera, ki lahko posname tako posamezne stoječe slike kot tudi kratke gibljive prizore, je mogoče v veleblagovnicah in specializiranih trgovinah kupiti za 1999 DEM.

PODVIG V FRANCIJI

TV-naročniki v Alzaciji bodo povezani z interaktivnim kabelskim omrežjem

Alzacija je prva francoska regija, ki vzpostavlja regionalno interaktivno kabelsko omrežje. Projekt so poimenovali Cristal. Na pobudo regionalnega sveta v Strasbourg pa bo ponudba visoke tehnologije vsebovala Tele-nakupovanje, Teleborzo dela, Tele-ucenje in druge možnosti interaktivne in interkomunikativne

televizije. Z njo bodo povezali tudi najbolj odročne vasi v tej pokrajini ob francosko-nemski meji.

Do leta 2005 naj bi postavili mrežo kabelskih priključkov, ki bo povezana z optičnimi vlakni. Nanjo bodo priključili vse alzaske občine, ki jih je več kot desetsto. S poskusnim oddajanjem interaktivne televizi-

je nameravajo začeti prihodnje leto. Televizijskim naročnikom bodo najprej ponudili servisne usluge kmetijskega zavarovanja in zavodov za zaposlovanje. Naročniki si bodo lahko doma priklicali vse najnovejše ponudbe za zaposlovanje, lahko bodo zahtevali dopolnilne informacije in se kar od doma prijavljali na delo.

AVSTRIJSKI FENOMEN

Novinar Portisch je tudi uspešen podjetnik

Doslej je največ zaslužil s svojimi knjigami

Moz sicer ni bil niti en dan zaposlen na avstrijskem radiu in televiziji. Kljub temu ga pozna vsak avstrijski gledalec in poslušalec, znan pa je tudi zunaj avstrijskih meja. Gre za 68-letnega Huga Portischa, ki velja za enega najbolj priljubljenih in tudi najbolj kakovostnih avstrijskih novinarjev in publicistov.

Moz ima za seboj castivredno kariero. Rojen 1927 v Bratislavi je od 1945 studiral na dunajski

univerzi zgodovino, germanistiko in anglistiko, nakar ga je pritegnilo v novinarstvo. Leta 1950 je

v ZDA opravil šestmesečni tečaj novinarstva. Diplomiral je 1951. leta in se najprej zaposlil v diplomaciji: bil je namestnik sefa avstrijskega informativnega centra v New Yorku. Leta 1955 je prevzel mesto namestnika glavnega urednika novooznanega dnevnika Kurier, ki je kasneje postal največji avstrijski casnik. Kasneje je bil (do 1967) njegov glavni urednik. Od leta 1968 sodeluje z ORF kot stalni zunanji sodelavec, predvsem komentator mednarodnih dogodkov. Uveljavil se je s tedenskimi političnimi komentarji, ki jih je pripovedoval na pamet, se preden so se opremili z napravami za nevidno branje besedil. Potem je nekaj časa zivel in poročal iz Londona, ves čas pa je poleg komentarjev pripravljati tudi vsakovrstne televizijske dokumentarce in knjige.

Med največjimi Portischevimi zalozagi sta tudi dva niza dokumentarnih oddaj Avstrija I. in Avstrija II., ki sta v 36 na-

Portisch s sodelavci v arhivu ORF, za katerega je zbiral filme po vsem svetu

daljevanjih prikazali povsem neznane posnetke iz zgodovine razpada avstrogrške monarhije ter prve in druge avstrijske republike.

Portisch, ki ima kar dve podjetji - delniško družbo za trženje svojih televizijskih dokumentarcev, in podjetje, s pomočjo katerega izdaja svoje knjige, s katerimi je tudi največ zaslužil (dvanajst knjig, z avstrijskimi in drugimi vsebinami, od potopisov do političnih analiz, ki so izšle v 12 je-

zikih, v Avstriji pa v skoraj neverjetnih nakladah - do 200 tisoč izvodov), je novinar, ki mu kakovost dela pomeni več od slave in denarja. Za zadnjo serijo oddaj o zgodovini Avstrije po drugi svetovni vojni je sicer obrnil 61 milijonov silingov, toda ob vseh stroških mu ni ostalo skoraj ničesar. Moz nadvse skrbno raziskuje in poleg najetega filmskega podjetja zaposluje tudi 40 obcasnih sodelavcev, ki mu pomagajo pri raziskovanju in preverjanju

dejstev. Poleg oddaj za ORF, katerih pravice so pri TV, pa Portisch izdaja tudi videokasete svojih programov, ki so prav tako dosegle rekordne naklade: samo dokumentarec Avstrija II. so prodali v 160 tisoč izvodih. Takšnega sodelavca kot je Portisch, pravijo na ORF, pri zalozbah in casopisih, si lahko le zelite. Vselej tocen, vselej premisljen, objektiv in skrajno nepristranski, pravi profesionalc. Pravijo, da je tudi novinar z eno najboljših

osebnih dokumentacij na svetu.

Kljub temu je ostal sorazmerno skromen. Lahko bi postal generalni direktor ORF, pa je hvalježno odklonil. Nedavno so ga hoteli predlagati celo za avstrijskega predsednika, ki bi ga zanesljivo podprla ogromna vecina - in spet se je zahvalil.

Pocasi pa naj bi se tudi poslovil od vsakodnevnega dela in pojavljanja na zaslonih: zdaj je cas za mlajše, pravi, ceprav se ne misli pocivati.

Hugo Portisch, najbolj pronicljiv avstrijski televizijski ustvarjalec

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

SNG Drama

Vpis abonmajev za sezono 1995/96

SNG Drama je podaljšala vpis abonmajev se do petka, 15. septembra. Abonma lahko vpisete v vpisni pisarni SNG Drama, Erjavčeva 1 (službeni vhod), od 9. do 14. ure. Studentske abonmaje bodo vpisovali od 2. do 7. oktobra.

Abonmajski program za sezono 1995/96

- Ivan Cankar: HLAPCI, režija Mile Korun;
- Anton P. Cehov: TRI SESTRE, režija Meta Hočvar;

- Sofokles: FILOKTET, režija Paolo Magelli;
- Heiner Müller: FILOKTET, režija Paolo Magelli;

- Peter Handke: URA, KO NISMO NICE-SAR VEDELI DRUG O DRUGEM, režija: Ernst M. Binder;

- izbirna predstava po želji abonenta.

Cetrtek, 14. septembra, ob 19.30: Tom Stoppard: **ARKADIJA**, komedija z mozgani. Za izven.

Levi oder

Torek, 12., in sredo, 13. septembra, ob 22. uri, ter četrtek, 14., petek, 15., in sobota, 16. septembra, ob 23. uri: Damir Zlatar-Frey: **CARMINA SLOVENICA**, izvenabonmajsko gostovanje Koreodrame.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Vpis abonmajev za sezono 1995/96

Vpisovanje abonmajev za dosedanje abonente - zamudnike in za nove abonente bo potekalo od 11. do 15. septembra od 10. do 12. in od 16. do 18. ure pri blagajni MGL. Abonente, ki so abonmaje plačali s polonizico, a niso prejeli abonmajske izkaznice, vljudno prosimo, naj se zgledajo pri blagajni MGL.

Abonmajske predstave v sezoni 1995/96

H. H. Gudmundsdottir: JAZ SEM MAE-STRO (režija: Hallmar Sigurosson);

Evald Flisar: IZTROHNJENO SRCE (režija: Zvone Sedlbauer);

J. J. Bricaire: DOHODNINA (režija: Vinko Möderndorfer);

Alfred Jary: KRALJ UBU (režija: Bojan Jablanovec);

Artur Miller: POGLED Z MOSTU (režija: Mario Ursic);

V četrtek, 14. septembra, ob 19.30: premiera: H. H. Gudmundsdottir: JAZ SEM MAE-STRO; repriza v petek, 15. septembra, ob 19.30; za abonma repriza in izven.

V soboto, 16. septembra, ob 19.30: T. Partljic: STAJERC V LJUBLJANI.

PDG NOVA GORICA

Premiera: jutri, 12. septembra, ob 18. uri: Antoine de Saint-Exupéry: **MALI PRINC**, režija: Jasa Jamnik.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Vpis abonmajev za sezono 1995/96

Vpisovanje abonmajev bo potekalo v avli gledališča (vhod z Glavnega trga) od 11. do 16. septembra, in sicer vsak dan od 10. do 12. ter od 15. do 18. ure.

Abonmajski program za sezono 1995/96

- Ray Cooney: TO IMAMO V DRUZINI (PG Kranj);

- Harold Pinter: PREVARA (PG Kranj);

- Eugene Ionesco: PLESASTA PEVKA in DELIRIJ V DVOJE (PDG Nova Gorica);

- Andrej Hieng: IZGUBLJENI SIN (PG Kranj);

- Tone Partljic: STAJERC V LJUBLJANI (MGL Ljubljana).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich Jesenska simfončna sezona 1995

V petek, 22.9., ob 20.30 (red A) bodo s koncertom orkestra gledališča Verdi pod vodstvom Juliana Kovatcheva otvorili novo sezono. Blagajna gledališča Verdi bo zaprta do 12. septembra. Od tega datuma dalje bodo na razpolago novi abonmaji in eventuelne rezervacije preostalih prostih mest.

Gledališče Rossetti

Predstavitve nove gledališke sezone bo v petek, 15. t. m., ob 12. uri v fojerju gledališča. **Auditorij Muzeja Revoltella** Danes, 11. t. m., ob 20.00 - Pregled filmov v priredbi Enza Kermola. Na sporedu film Milcha Manchevskega »Pred dežjem« iz leta 1994.

Pomorska postaja - Dvorana Saturnia

V nedeljo, 17. t. m., ob 21. uri bo v organizaciji Akademije za glasbo in zborovsko pesem na sporedu »Carmina burana«, ob 100-letnici rojstva Carla Orffa. Izvajajo združeni zbori ob spremljavi tolkal in klavirja. Vodi Karol Borsuk.

KOROŠKA

TINJE: v Domu prosvete bo v četrtek, 14. t. m., ob 19. uri predavanje Antona Polcerja iz Maribora o gobah.

BILČOV: pri Miklavžu bo v nedeljo, 1. oktobra, ob 14. uri Redni občni zbor Zveze slo-

venskih izseljencev in srečanje bivših pregnancev.

ŠENTJANŽ V ROŽU: v k+k centru bo v petek, 15. t. m., ob 20. uri koncert skupine Sukar iz Ljubljane.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

Revija Stripburger v sodelovanju z Zavodom za odprto družbo razpisuje **NATECAJ ZA ENOSTRANSKI CRNO-BELI STRIP**

Zazeljena oziroma prednostna tematika je boj proti fašizmu, rasizmu, etnični nestrpnosti ipd. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku, s priloženim prevodom v angleščino (za podnapise). Avtorji dvanajstih izbranih stripov bodo prejeli nagrado v vrednosti sto nemških mark, njihovi stripi pa bodo objavljeni v eni od naslednjih izdaj Stripburgerja. Avtorji, katerih dela bodo objavljena, bodo prejeli tri brezplačne izvode. Nacrtujejo tudi razstavo vseh prispelih stripov, zato avtorje prosijo, naj pošljejo originale, ki jim jih bodo vrnili po razstavi. Rok za oddajo del je 1. oktober 1995. Stripe pošljite na naslov: Ljubljana, Kersnikova 4, soba 412, s pripisom ZA ANTINA-ZI NATECAJ. Vse informacije dobite vsak torek in četrtek od 12. do 14. ure po telefonu 061/319 662.

GLASBENI NATECAJ

Studentska organizacija v Ljubljani, enota za kulturo, v sodelovanju s FV-jem razpisuje natečaj za izdajo CD-plosce studentskim glasbenim skupinam ali posameznikom, ki se nimajo izdanega CD-ja, na področju popularne glasbe. Prijava mora vsebovati: potrdilo o statusu studenta, pri skupinah mora biti vsaj polovica članov studentov, posnetke z vsaj 30 minutami glasbe, besedila, kratko biografijo in kontakt skupine (ime, naslov in telefonsko številko). Prijave pošljite do 15. septembra na naslov: SOL v Ljubljani - enota za kulturo (za glasbeni natečaj), Kersnikova 4, 61000 Ljubljana.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Grad sv. Justa- »De occulta philosophia« - festival carovništva

Danes, 11. t. m., ob 18. uri okrogla miza »Naturopatia, fitoterapia e pranoter-

pia«; ob 21.30 koncert skupine Inti Illimani.

Jutri, 12. t. m., ob 18. uri okrogla miza o znanosti in parapsihologiji; ob 22.30 zaključna prireditev s presenečenjem.

Nocoj ob 20. uri bo v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma gala koncert opernih arij s svetovno znanim tenoristom

JOSÈJEM CARRERASOM.

GLASBA SLOVENIJA

BLLED

Danes, 11. septembra, bo ob 20. uri v okviru večerov komorne glasbe na otoku nastopil organist Hubert Bergant.

ROGAŠKA SLATINA

Jutri, 12. septembra, bo ob 20. uri v razstavnem salonu Večer slovenske folklore - plesi, pesmi in glasba slovenskih pokrajin v izvedbi Akademске folklorne skupine Student.

KOPER

Jutri, 12. septembra, bo ob 19.30 v Gledališču Koper letni koncert Mladin-

skega mešanega pevskega zbora srednjih sol iz Kopra.

CANKARJEV DOM, LJUBLJANA

V ponedeljek, 18. septembra, bo ob 19.30 v okviru srebrnega abonmaja v dvorani Slovenske filharmonije koncert klasične glasbe. Nastopata: Julian Rachlin, violina, in Jurij Smirnov, klavir. Program: Brahms, Scherzo v c-molu; Schubert, Sonata v A-duru D574; Prokofjev, pet melodij op. 35; Franck, Sonata v A-duru.

Najpopolnejši informator vseh priredi-

tev v CD - programska knjizica 1995/96!

Ne zamudite promocijskega nakupa!

NOVI ROCK, LJUBLJANA

V soboto, 16. septembra, se bo ob 16. uri v ljubljanskih Krizankah začel letošnji Novi rock, na katerem bo nastopilo šest mladih skupin: ...A je to (Brezice), Dicky B. Hardy (Grosuplje), Interceptor (Zalec), Ksenija Jus (Fram), Psycho Path (Murska Sobota), Skytower (Rakek). Kot gosta bosta nastopili skupini Zadruga iz hrvaškega Zagorja in Velenjčani Res Nullius.

RAZSTAVE SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFICNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 30. septembra v Moderni galeriji.

CANKARJEV DOM

V Tivolskem gradu je na ogled razstava del nagrajencev prejšnjega mednarodnega grafičnega bienala.

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9

Pregledna razstava lesorezov iz obdobja 1935-1995 avtorja Lojzeta Spacala je podaljšana do 30. septembra.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23

Gotika v Sloveniji: razstavi Arhitektura in Nastanek, ogrožanje in reševanje likovne dediscine.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh zgradbah galerije je na ogled razstava Gotika v Sloveniji: Slikarstvo in kiparstvo.

NARODNI MUZEJ, Prešernova 20

Na ogled je razstava Gotika v Sloveniji - svet predmetov.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

V galeriji je na ogled pregledna razstava kiparja Stojana Batica.

GALERIJA Vodnikova domačija, Vodnikova 65

V galeriji je na ogled posthumna razstava akademskega slikarja Marijana Dovjaka.

GALERIJA EQURNA, Gregorčičeva 3

V galeriji je na ogled razstava slik Zige Okorna.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

V galeriji je na ogled razstava Od skice do lutke Agate Freyer-Majaron.

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI, CELJE

V galeriji je na ogled razstava Forma eterna,

ki predstavlja osemnajst mladih slovenskih umetnikov Akademije za likovno umetnost iz Ljubljane ob njeni petdesetletnici.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

V galeriji je na ogled razstava instalacij nemške umetnice Inken N. Woldsen.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

V galeriji bodo danes ob 19. uri odprli razstavo risb in olj akademskega slikarja Barda Lucundusa. O slikarju bo spregovoril Iztok Premrov, v kulturnem programu pa bo nastopila violinistka Lana Trotošek Brlek.

GALERIJA ILIRIJA, Tržaška 40

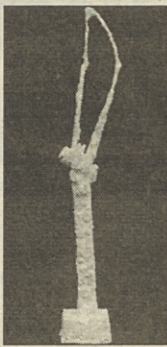
V galeriji je na ogled tematska razstava skulptur Aleksandra Kovaca Rigoletto.

GALERIJA ŠIVČEVA HIŠA, RADOVLJICA

V galeriji je na ogled razstava Slike in risbe akademskega slikarja Janeza Zalaznika.

GALERIJA LOŽA, Koper

V galeriji je na ogled razstava Dušana Tršarja Skulpture v bronu.(na sliki desno)

RAZSTAVIŠČE VERONIKA, Kamnik

Na ogled sta razstava slik Kasce, pozabljena dediscina Dušana Sterleta in razstava skulptur Ozivljanje korenin Alesa Podgorskega.

KC Srečka Kosovela, Sežana

V kulturnem centru sta na ogled razstava likovnih del Marjana Miklavca in etnološka razstava Kamniti svet, ki jo je pripravil Etnološki oddelek Pokrajinskega Muzeja Koper.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 15.10. razstavlja James Rosenquist.

Muzej Revoltella-Galerija v 5.nadstr.: se danes, 11.9. je od 15. do 24. ure na ogled razstava sodobnih umetnikov, ki jo je organizirala galerija Torbandena.

Galerija Art Light Hall: do 30. t. m. razstavlja slikar Ugo Pierri.

Miramarski park- Konjušnica

Do 7.1.1996 je vsak dan od 9.00 do 19.00 na ogled razstava izkopanin antične Eble. Sesljan - Sedež letovisarske ustanove: do 14.9. je na ogled razstava Vojka Gasperuta. Urnik: vsak dan 10-13, 16-19.

GORICA

V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Corinijevem dvorcu je do 31.12. odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

V dvorani Dezelnih stanov na gradu je do 17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini Soče in v Brdih.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do 30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela

tržškega umetnika. Urnik: od delavnikov 14-19 (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10-12, 14-19.

PASSARIANO

V Vili Manin bo do 10.12 odprta razstava o Pier Paulu Pasoliniju.

KOROŠKA

CELOVEC

Škofjski muzej (Lidmanskyygasse 10): odprto je do 15. oktobra.

BELJAK

Galerija ob mestnem zidu: do 13.9. razstavlja furlanski umetnik Mario Micossa.

TINJE

Galerija Tinje: Do 17.9. je na ogled stalna razstava lesorezov Wernerja Bergerja in sedemdelnega cikla Valentina Omana.

PLIBERK

Do konca septembra razstavlja Werner Berg.

ROŽEK

Galerija Sikoronja: v petek, 22. t. m., ob 19. uri »Price casa - tretji večer v ciklu Približevanja«.

FJK

TRST

Grad sv. Justa

Danes, 11. t. m., ob 21.30 bo v okviru festivala carovništva, koncert skupine Inti Illimani.

REPENTABOR

Gallus Consort - Glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe

V nedeljo, 17. t. m., ob 18.00 - Od Trubarja do Ramovsa. nastopajo Sentjakovski otroci, Dina Slama, Milos Pahor, Irena Pahor, Valentina Gustin, Walter Piscanc, Tomaz Faganel, Walter Barbiero, Crtomir Siskovic, Aleksander Milosev, Marco Bontempo in Marco Verza. Koncert prireja Gallus Consort v sodelovanju z deželnim sedežem RAI in trzasko pokrajino.

ŠTIVAN

V Štivalski cerkvi bo danes, 11. t. m., ob 21. uri koncert komornega orkestra »Interpreti veneziani«. Na programu Tartini, Corelli in Vivaldi.

BOLJUNEC

Gledališče F. Preseren - Festival Radio Onda Libera

Jutri, 12. t. m. se bo s koncertom skupin Aria di Golpe in Assalti frontali začel festival s katerim bodo praznovali 10-letnico delovanja radijske postaje Radio Onda libera. Koncerti se bodo vršili vsak večer, na programu pa bodo tudi debate o medijih, o bivši Jugoslaviji, o poeziji itd., predvajanje videofilmov in novjših filmov. Med ansambli, ki bodo nastopili na festivalu naj omenimo še 99 Posse, Bisca, Marlene Kuntz, Massimo Volume in se nesteti drugi.

PORDENON

V sredo, 13. t. m.: Koncert Pina Danieleja skupno s kitaristom Pat Mathenyjem.

SLOVENSKA DEDIŠČINA

Dvorec Velike Žablje pri Ajdovščini

Stavba je začela propadati po drugi svetovni vojni

Nekaj kilometrov jugovzhodno od Ajdovščine se na pomolu hriba nad reko Vipavo stiskajo hiše vasice Velike Žablje, ob njih pa blizu cerkve stoji zgodnjebaročni dvorec Velike Žablje. V blizini vasi je nekoč stala rimska utrdba, ki je branila most čez Vipavo, v poznem srednjem veku pa so grofje Lanthieriji pozidali stiri-traktno zgradbo, ki je bila sedež majhne gospodine.

Velika enonadstropna stavba s stirikotnim stolpom na levem vogalu pročelja, renesancnim polkroznim kamnitim portalom in profilirani

mi okenskimi prekladami na zunaj ni nič posebnega, v notranjstvi pa se razkrijejo zal propadajoči umetelni izdelki kamnosekov. Tako razpada obokana vhodna avla, tlakovana s kamniti ploščami, podobno usodo doživljata baročna portala, ki vodita na raz-

zkošno dvoravno stopnišče, sesuva se tudi stopnišče. Veliko pravokotno dvorišče na dveh straneh obkrožajo arkade z imenitnimi kamnoseško obdelanimi stebri, na katerih izstopajo značilni beneski prstani. Z celni trakt je že dolga leta brez strehe, razkriti zidovi pa čedalje bolj razpadajo. Tako že dolga leta propada dvorec, saj ne stanovalci ne družba nimajo dovolj denarja, da bi ga vsaj za silo zaščitili pred nadaljnjim razpadanjem.

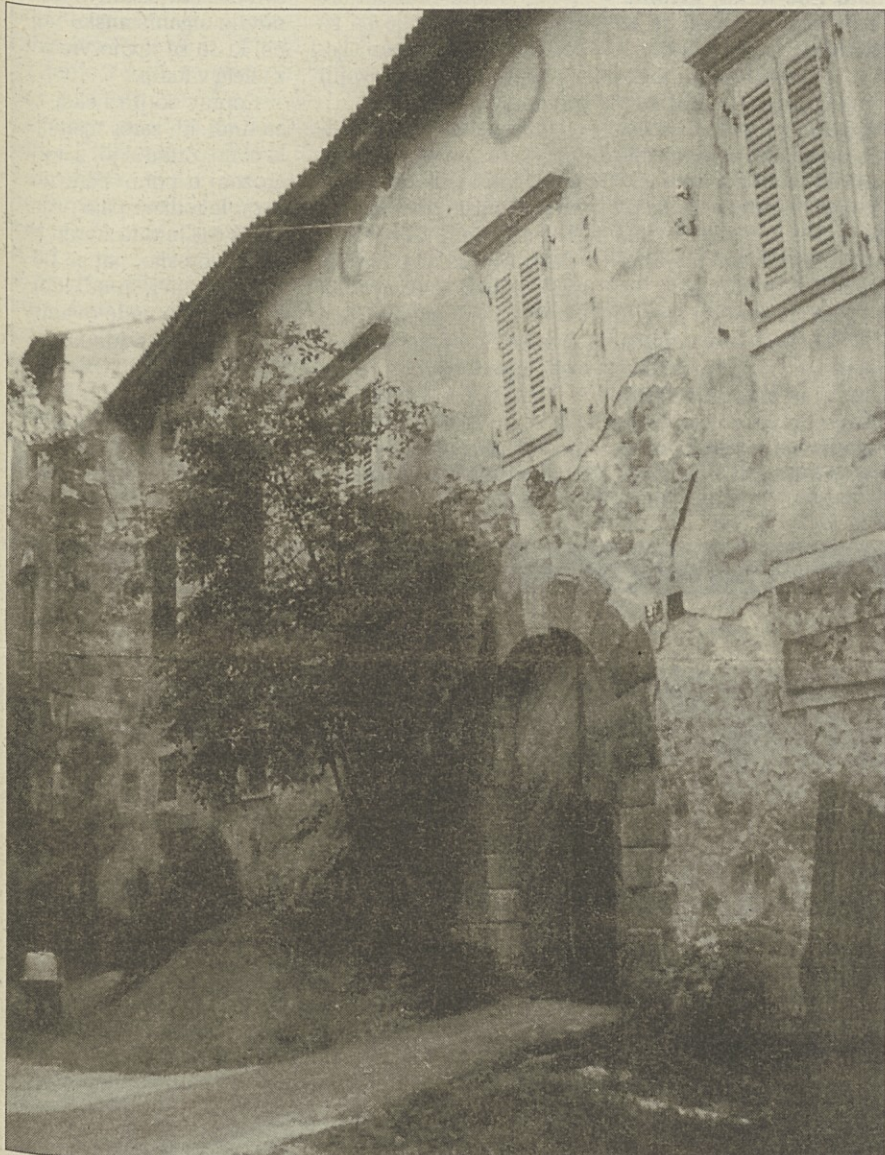
Stavbo je leta 1669 pozidal grof Antonio Lanthieri, grascak v Vipavi in na Rihemberku, potomec istoimenskega italijanskega trgovca iz Paratica pri Brescii ter ljubljanskega meščana in njegovega dvakratnega zupana, ki je leta 1527 posodil cesarju Ferdinandu I. dvanajst tisoč goldinarjev in dobil v zastavo gospostvo Vipavo. Lanthieriji so leta 1568 postali baroni, leta 1632 pa so dobili grofovski naslov. Podjetni grof Antonio se je poleg Velikih Zabelj isto leto lotil tudi zidave (po njem imenovanega) dvorca v Vipavi, nekaj let pozneje pa je pozidal se dvorec Zemono.

Kot kaže, so Lanthieriji Velike Žablje prodali po 1. svetovni vojni, saj je bil dvorec pred 2. svetovno vojno last rodbine Persoglia. Po vojni so v dvorec naselili več stanovalcev in takrat so Velike Žablje zacele počasi propadati. Danes v zanemarjeni in razpadajoči stavbi, ki je napol kmetija, živi se nekaj družin.

Ivan Jakic

Arkade in vhodna avla (Vse fotografije: Ivan Jakic)

Dvorec Velike Žablje je danes precej zanemarjen, čeprav v njem še živijo ljudje

ALCATRAZ

Nekoč najbolj varovan in zloglasen zapor na svetu (2)

Vsi privilegiji so bili omejeni, imeli pa so eno skupno značilnost - lahko so jih ukinili. Zaporniki so smeli obiskovati le bližnji sorodniki, in sicer dvakrat na mesec. Pogojni izpusti niso bili predvideni. Zaporniki so prihajali v Alcatraz iz drugih kaznilnic, ne neposredno s sodišča. V zaporniški knjižnici so bile le knjige. Nobenih revij, časnikov, radijskih aparatov ali kaksne druge zabave ni bilo. Izvorniki pisem zapornikom niso prisli v roke, saj so jih pretipkali, se prej pa natančno pregledali.

V vsaki celici je bival le po en jetnik. Opremljena je bila z železno posteljo, jogijem, mizo, stolom, dvema policama, umivalnikom in straniščno skolkjo. V prvih šestih letih delovanja zapo-

ra - od 1934 do 1940 - je v jetniški stavbi veljalo pravilo molka. Pozneje so pravilo zaradi njegove nehumarnosti ukinili.

Na otok so poslali le najhujše zločince, ki so jih izbrali upravniki zveznih zaporov po vsej državi. Iz Atlante so jih poslali 53, med njimi je bil tudi Al Capone. Pred tem je bilo na otoku že 46 zapornikov, ki jih je tam pustila vojska. Zaporniki so se novim razmeram kmalu privadili. Največje spremembe so predstavljali ostri varnostni ukrepi in zelo omejena rekreacija. Poleg dvorišča je bila razvedrilo namenjena le se knjižnica.

Drugo presenečenje je bila prehrana, ki je bila na Alcatrazu kakovostna in polnovredna. Zaporniki so

smeli sami izbrati, kaj bodo jedli, vendar potratnost ni bila dovoljena, kaznovali pa so jo s prepovedjo naslednjega obroka. Obroki so bili časovno omejeni na približno dvajset minut. Enako strogo in natančno so urejali higieno zapornikov. Zaporniki so se lahko prhali dvakrat na teden, takrat so tudi zamenjali oblačila. Brili so se trikrat na teden.

Al Capone

Z Alcatrazom najpogostejše povezano ime je brzkone Al Capone. Bil je vodja najboljše organizirane podzemne organizacije v ZDA. Na otoku je preživel stiri leta in pol.

Capone se je rodil v Castellamaru na jugu Italiji. Kot otrok je prišel s starši v newyorški Brooklyn. Ze

med odrascanjem je začel krasti in kmalu postal zvodnik in redni obiskovalec lokalnih javnih hiš. Bil je trdoživ, pogumen in bister fant. Po pretepu s sinom lokalnega politika se je skril v Chicagu in z dvajsetimi leti že upravljal javno hišo.

Po uvedbi zakona o prohibiciji se je razbohotilo nezakonito trgovanje z alkoholom, odpiranje točilnic alkohola in druge panoge organiziranega kriminala. Dvajseta so bila čas razvoja podzemlja, cesar Capone seveda ni zamudil. Njegov vpliv v Chicagu je hitro narasel. Predvidevajo, da je v letu 1924 zaslužil za tiste case neverjetnih sto tisoč dolarjev na teden.

Bliskovito se je uvrstil na vrh lestvice najvplivnejših ljudi v Chicagu. Podkupil je

vso politično smetano mesta. Zaradi nezakonitega posedovanja orožja je kmalu pristal v jeli. Čeprav je imel ob aretaciji pri sebi 50 tisoč dolarjev, varščina pa je znašala »le« 35 tisočakov, je leto dni ostal v philadelphijski jetnišnici in se tako zavaroval pred sovražnimi nameni nasprotnih tolpa. Država mu je omogočila neposredno telefonsko povezavo z njegovo pisarno v Chicagu. Kadar je želel, je lahko sprejemal obiske. Celico je opremil po svojem okusu in željah. Tu je Capone ustanovil svojo uradno, zakonito organizacijo.

Novih enajst let zapore si je prislužil z utajo davkov v 20. letih in leta 1932 so ga poslali v zvezni zapor v Atlanto, da bi odslužil kazni. Capone je v

Najznamenitejši prebivalec Alcatraza je bil Al Capone

Atlanti užival se večje udobje kot v Philadelphiji, govorili so celo, da je zapor nadzoroval bolje kot njegov upravnik. Vseeno so se se vedno bali, da bo Capone pobegnil. Kmalu po odprtju Alcatraza je postal eden prvih prebivalcev no-

vega zapore. Najprej so ga zaposlili v pralnici. To so odkrili vojaki in sporočili njegovi družini, zato ga je zaporinska uprava premestila - čistil je kopalniške prostore.

Bernard Pesjak
(Se nadaljuje)

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Pogreznili se boste v daljne spomine in se popolnoma predali nostalgiji. Prevzela vas bodo tako nežna občutja, da bo prihodnost naenkrat videti veliko svetlejša.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Ko boste prebili zid svoje sramozljivosti, vas bo okolica z veseljem sprejela. Nekdo, ki bo nad vašo iskreno odprtostjo se posebej navdušen, vas bo rad posnela.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Vas notranji vragič vas bo držal na vejah osamljenosti, ceprav mu boste skušali ubežati v zavetje razigrane družbe. Premagali ga boste le tako, da se naučite biti sami.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Iskali boste blizino nekoga, pred komer bi lahko razgimli svojo staro težavo. Čas je že, da z njo dokončno opravite, zato se čim bolj pripravite na izpoved.

LEV 23. 7. - 23. 8.: V želji po čudovitem doživetju se boste vročično ozirali naokoli. Dan bo minil v iskanju, ko pa boste nepoteseni zaspali, bo noč pokazala svojo moč. V sanjah je vse mogoče!

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Na dan bo prišla vaša potreba po razumevanju. Odpri se boste partnerju, ki vas bo z radostjo poslušal. Ko boste pri koncu, boste olajšani prisluhnilli njegovim težavam.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Osebo, ki vam je nekoč zelo veliko pomenila, boste po dolgem času spet srečali. Ugotovila bosta, da sta se oba precej spremenila, vendar očitno v zelo podobni smeri.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: S predlogom partnerja se ne boste strinjali. Ne da si ne bi tudi vi želeli pester družbe, skrbelo vas bo le, da boste znova žrtev popadkov brezglavega ljubosumja.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Partner vas bo hvalil na vse pretege in vas malone povzdigoval v nebesa, vsaj dokler mu boste stali ob strani. Ko pa se boste za hip posvetili sebi, bo prizadeto zastokal.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: V strpnosti boste odkrili ključ, ki odpira skoraj vsaka vrata. Navdušenje bo tolikšno, da ga boste želeli preizkusiti tudi pri drugih. Brez nestrpnosti!

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Sprenevedanje neke osebe vam bo celo všeč, saj bo razkrivalo prikrivanje simpatije, ki jo cuti do vas. Pridih skrivnostnosti bo prijetno stopnjeval napetost ozračja.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Odločnost, s katero si pogosto pomagata k cilju, vam bo tokrat bolj škodila, kot pa koristila. Pa ne, da bi bila kriva odločnost, napačna bo smer vašega prizadevanja.

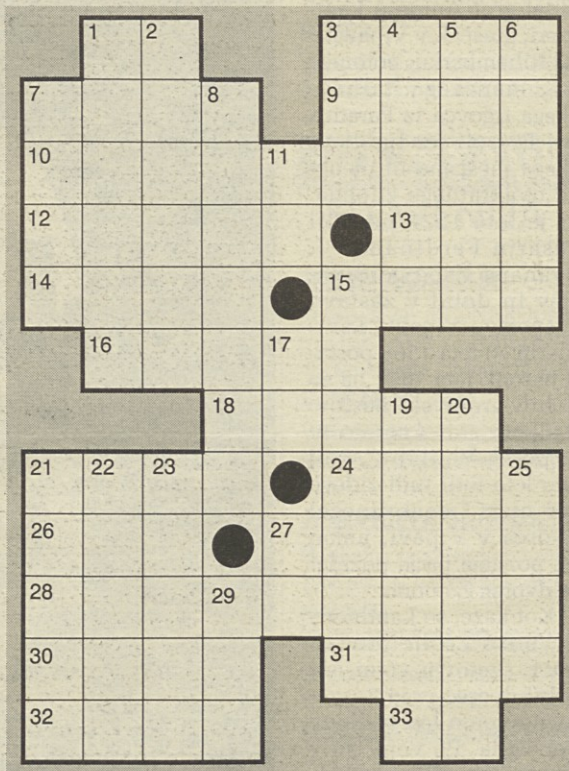
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. začetnici slovenskega kirurga Slajmerja, 3. najvišji vrh Karavank, 7. cestno vozilo, 9. telesna poškodba, 10. mehovec, 12. z vrsto dreves obrobljena cesta, 13. vzdevek Dwighta Eisenhowerja, 14. eksplozivno telo, 15. organsko večanje, 16. perzijski vladar iz rodu Ahmenidov, ki je ustvaril velikoperzijsko državo, 18. jezero v jugovzhodni Afriki, obdano z gorovji, 21. travnik ob vodi, 24. religija, 26. ime slovenske televizijske voditeljice Baš, 27. hrvaško mesto nad izlivom Kolpe v Savo, 28. ženska, ki v tuji državi prosi za azil, 30. ameriški filmski igralec (Robert de), 31. mesto v vzhodni Romuniji, 32. reka, ki teče skozi Stratford v Angliji, 33. avtomobilska oznaka italijanske Ancone.

Navpično:

1. starogrski matematik, 2. pramen, predeno, 3. oro-dje zanjic, 4. ime danske pisateljice Blixen, 5. okra-sni kamen, kalcedon s črnimi in belimi ali rdecimi in belimi plastmi, 6. del roke, 7. zvezna država na vzhodu Indije, 8. obrat za proizvodnjo tekoče masco-be, 11. različna samoglasnika, 15. gora v Julijcih, vi-soka 2532 metrov, 17. sosednji crki, 19. bližnja soro-dnica, 20. gorovje v Burmi, 21. tropska ovijalka, 22. reakcija, 23. glavno mesto severnoafriške države, 25. stara prestolnica staroveske države Babilonije, 27. avtomobilska oznaka Salerna, 29. ime ameriskega filmskega igralca Chaneya.

lanika, Nitro, Arad, Avon, AN.
minia, rast, Dairi, Njasa, loka, vera, Ida, Sisak, azi, lke,
Vodoravno: ES, Stiol, avto, rana, skrlupnik, aleja, Resitev

Na vzhodu Madžarske
strašijo pravi cestni roparji

Kmalu zatem, ko se je sredi noci na osamljenem delu neke madžarske ceste pokvaril avto-bus in so ukrajinski po-tniki ze zaspali, so iz gozda skočili trije možje v slabih vojaških oblekah, se obesili na vrata avto-busa in s puško pomerili v voznika. Ko jim je ta odprl vrata, so se povzpeli na avtobus, ga močno pretepli, od potnikov pa zahtevali njihove dragocenosti. Tako kot voznik so jo skupili tudi počasnezi. Nato so roparji izginili v gozd in se isto noč nekaj kilometrov stran oropali se en avtobus, poln turistov.

Za cestne razbojnike velja, da so izginili že v osemnajstem ali devetnajstem stoletju in da o njih pišejo le se zgodovinske knjige in legende. Toda po padcu komunizma leta 1989 so se na Madžarskem zopet pojavili.

Zadnji dve leti stevilo taksnih primerov narasča, zlasti na vzhodu države. Doslej je bilo prijavljenih dvajset primerov in vsi so se odvijali po istem kopitu. Ko izvidnik ugotovi,

da so na avtobusu potniki z denarjem, žrtve zasledujejo s hitrimi avtomobili. Na osamljenem delu ceste avtobus obkolijo in zrinejo s ceste in jo po opravljenem delu hitro pobrišejo.

Ce bi avtomobile zamenjali za konje in kočije, bi bili ti ropi zelo podobni tistim v prejšnjih stoletjih. Ceste vzhodne Madžarske so namreč v preteklosti slovele po razbojnikih, ki dandanes kot madžarski Robin Hoodi (ki ropajo bogate, da nahranijo revne) živijo le se v legendah. Madžarske potovalne agencije pa že leta organizirajo namisljene rope za zabavo svojih potnikov.

Presenetljivo je, da odkar so se začeli pravi napadi, zanimanje za namišljene (organizirani so tudi na Orient Ekspresu, vlaku, ki vozi na progi Pariz-Istanbul) se ni upadlo. Se vedno jih pooblašcene družbe izvedejo šest do sedem na leto.

Današnji razbojniki so ruskega in ukrajinskega porekla. Pri njih so cestni ropi rutina od padca ko-

munizma, ki je svoje posledice pustil tudi na Madžarskem. Doslej so napadali le potnike iz nekdanje SZ.

Na avtocesti, najhitrejši poti iz Ukrajine in Rusije do pocitniških krajev v Italiji, Spaniji in južni Franciji, prezijo, odkar je takratna SZ leta 1990 odprla mejo. Ker so razbojniki čedalje bolj predrzni, obstaja bojazen, da bi žrtve postali tudi Madžari in zahodnjaki in da bi se kak napad utegnil tragicno koncati. Pred nedavnim so napadli poln avtobus sovjetskih veteranov iz afganistanske vojne, ki so se ravno vracali z izleta v Italijo.

Ceprav so jih nekaj že aretirali, jih zares ujamejo le malo. Žrtve si jih zaradi groženj o ponovnem napadu le redko upajo prijaviti. Vcasih to le storijo in potem prosijo, naj se postopek ustavi, in odklonijo nadaljnje sodelovanje. Ce primer le pride na sodisce, pa si jih vecina, najveckrat so iz oddaljenih predelov Rusije, ne more placati poti.

Reuter

ŠAH

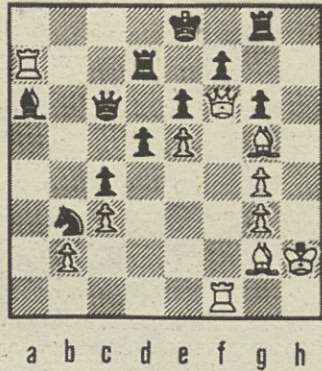
Lundin - Momo /Leipzig 1960

Prednost belega je v odprti f liniji, trdnjavi na sedmi vrsti, zato beli z žrtvijo dame 1.Dd8+!! usmeri črno trdnjavo iz obrambnih nalog in na sceno stopita beli trdnjavi. Po 1...Td8: 2.Te7+, sedaj se mora črni kralj umakniti na polje f8 /2...Kf8 /, kjer ga čaka odločilni sah z matom druge trdnjave 3.T1f7: mat! Hiter in učinkovit konec partije!

Resitev naloge

Odločilni razplet partije se bo odigral na sedmi vrsti, zato beli z žrtvijo dame 1.Dd8+!! usmeri črno trdnjavo iz obrambnih nalog in na sceno stopita beli trdnjavi. Po 1...Td8: 2.Te7+, sedaj se mora črni kralj umakniti na polje f8 /2...Kf8 /, kjer ga čaka odločilni sah z matom druge trdnjave 3.T1f7: mat! Hiter in učinkovit konec partije!

Silvo Kovac

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

363	PRETIRANA VARNOST, SKOPOST	PODKROVJE	PRINOS USTRELJENE DIVJADI K LOVCU	POPRAVLJALEC LESENIH DELOV VOZOV	IZBRANA DRUŽBA	CHARLES AZNAVOUR	AVTOR: SIMON BIZJAK	PREDEL PRI MEDVODAH	NAJDRAZJI IT. NOGOMETAS	ALBERTO TOMBA	DESNI IN NAJDAJLSI PRITOK SAVE	PRISTANIŠCE NA ALJASKI (IZ CRK OMEN)	PROSTOR ZA ŽIVINO OB KOCI (NAR.)	KOPER	POPULARNA GLASBA Z JAMAJKE	TABLA V OSNOVNEM OKVIRU VRAT	MESTO V CADU	DESNI PRITOK SENE	PESIMISTIČNO OBCUTJE, SVETOZALJE	SL. LIT. KRITIK KERMAUNER
MAJHNO SPACENO BITJE							PREUDARNOST V KRITIČNEM POLOŽAJU													
VISOKO LISTNATO DREVO (STAR)							OBNOVA PRETEKLEGA SRB. MESTO V. OD BG.													
NEKDANJA JUG. POP SKUPINA						MONGOLSKI VLADARSKI NASLOV				NAZIV ALES VALIČ				HITER MOTORNI COLN						
MAJHNA MORSKA RIBA, PAPALINA						NERAZDELJEN DEL CELOTE								SPOLNA CELICA ČUD, KARAKTER						
BIVSA SL. ALPSKA SMUCARKA ZAJC						MORSKA PENNA (MINERAL.)						SVEDSKI RAZISKOVALEC AZIJE (SVEN)	UPANJE KOS POHISTVA					SREDISCE VRTENJA GOVORICA MLADINE		
ANTON LAJOVIC			VELIK, PRAZNICEN OGENJ	DESNI PRITOK UNE (IZ CRK NASA)	POLITIČNO ZATOČISCE	GLAS, ZVOK FR. LETOVISCE (ORIG.)				UD ORGANIZACIJE	VRSTA BOLEZNI, VIDOV PLES						SIMON BOLIVAR SL. PESNIK (ALOJZ)			DUHOVSCINA
SL. ROCK PEVEC (MARKO, "AVTOMOBIL")											SL. PEVKA KURET RUSJANOVNO LETALO				NEMSKI FILOZOF (GEORG FRIEDRICH)	KRAJ POD FRUSKO GORO				
DEL BESEDE, KONCINCA									REKA SKOZI LENDAVO NIKELJ							HOTELSKA VEZA PAUL ANKA				
SRBSKO MESTO, ZNANO PO SIBIRU								PODNOZIŠCE												
PREBIVALEC TESALJE								FENIČANSKA BOGINJA PLODNOSTI						PRISTANIŠCE V MAROKU, TANJA						

TANGER
INANA
TESALEC
SPANJE
NADR
JENICA
HALL
LEONANA
OBRAZILLO
ILOK
EMA
VUKSANOVIC
SB
HOREA
TON
AT
OS
NADA
STIVA
KATRA
GAMETA
OSTANEK
SPRAT
GLISER
IME
KAN
IDOLI
RETROSPERKTIVA
TOPOLA
HILADNOKRVNOST
SPAKEC
Vodoravno:
RESITEV:

Neprijazna resničnost

Zgodovinska kontinuiteta ženskega javnega delovanja na slovenskih tleh

Občutek, da ženski glasovi v preteklosti pri nas niso bili navzoči, je varljiv. Kljub skrbi za domače ognjišče so ženske na začetku tega stoletja tudi v Sloveniji zacele vstopati v javno življenje, ki je bilo sicer izključno v domeni moških. Ni naključje, da so ženske, ki jih je katoliška ideologija postavila na pedestal materinstva, prodrle v javnost z dobrodelno dejavnostjo.

Avstroogrska zakonodaja je namreč prepovedovala politično dejavnost za ženske, ker naj bi ta ogrozila njeno naravno poslanstvo - skrb za družino. Življenje žensk so prežemali nacionalni, družinski in religiozni stereotipi, ki so glorificirali zakon in materinstvo. Ker je bilo dovoljeno samo ustanavljanje nepolitičnih društev, so ženske svojo željo po sooblikovanju javnega življenja uresničevale z navidez manj pomembnim nepolitičnim delom. Poleg socialnih in dobrodelnih dejavnosti so se ženske lahko udeleževale na področju kulturnega in družbenega življenja. V casnikih in ženskih revijah (Ženski svet, Slovenka, Žena in dom, Vigred) so ženske navadno skrite za psevdonimi objavljale prozo, poezijo in članke o ženskem vprašanju. Prevladovala pa je dobrodelna dejavnost, posebna vrsta nepla-

zmer. Zavedanje o materinski pomembnosti se je v javnosti najprej manifestiralo pri skrbi za populacijsko vprašanje, saj je bila po takratnih statističnih podatkih visoka raven porodne umrljivosti, ki je bila posledica pomanjkljive higiene, razširjenosti sepse, slabe opremljenosti bolnišnic in pomanjkanja zdravstvenega osebja. Populacijsko vprašanje je bilo že takrat narodnega pomena za Slovenijo. V skrbi za telesno zdravje naroda so ženske organizacije razširjale nauk o evgeniki in potrebo po genski raznolikosti na degeneriranih območjih. Z nekakšnim socialnim materinstvom, odgovornostjo za vse otroke in s tem skrbjo za družino, vzgojo, moralo in higieno so ženske počasi zacele brisati mejo med zasebnim-ženskim in javnim-moškim življenjem. Z zdravstvenim, vzgojnim in socialnim nadzorom solskih

posiljali v ženske kaznilnice), zavzemale so se tudi za določitev eksistenčnega minimuma, ki bi zadoščal za preživetje.

Večini žensk je namreč ostajalo samo neplačano delo - vzdrževanje družine, kar pomeni, da je bila poroka glavni ekonomski cilj žensk, ki niso imele veliko možnosti za poklicno udejstvovanje. Pred 1. svetovno vojno in tudi po njej je bil v skladu z naravnim redom najbolj razširjen poklic gospodinja. Kot gospodinjice niso zaslužile nič, kot delavke in pripadnice srednjega razreda so bile plačane manj kot moški, kot ženske višjega razreda pa so imele v primerjavi z moškimi navadno manjši delez. V letih med vojnami so bili najbolj razširjene naslednji ženski poklici: delavke v tekstilni, tobakni industriji in gostinstvu, sivilje, modistke, pletilje, služkinje, obrtniške vajenke, prodajalke, učiteljice, babice, administrativne delavke... Najboljše so bili zastopani ženski poklici, ki so imeli svoje stanovske organizacije. To so bile babice, gospodinjice, gospodinske pomočnice in učiteljice, ki so se borile za izboljšanje svojega položaja in so skrbele za strokovno izobrazbo svojih članic. Pri tem ne

Marija Verhovc - prva poštna uradnica na Kranjskem

1918, ko so ženske skupaj zbrale veliko število glasov za Majnisko deklaracijo (deklaracijsko gibanje je zahtevalo združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo v okviru Habsburske monarhije), in leta 1925 protestni shod v Unionski dvorani zaradi bojazni pred razširitvijo zakona o dedovanju srbske ustave, ko so zahtevale enake dedne pravice za moža in ženo.

Prestopanje iz ene državne vere v drugo

Po 1. svetovni vojni je žensko gibanje preslo s področja dobrodelnosti na področje prava. Ob nastanku nove države so si ženske obetale pridobitev volilne pravice, ki pa so jo dobile šele po 2. svetovni vojni. V Sloveniji je takrat veljal obci državljanski zakonik iz leta 1812, ki je določal: mož je glava rodbine, žena je popolnoma odvisna od moža, z ženinovo imovino upravlja mož, vendar mu žena lahko upravo odvzame, žena vdova se ne sme poročiti šest mesecev po moževi smrti in je kaznovana, če to določilo krši, medtem ko za moža takšne prepovedi ni. Glavna zahteva žensk, ki so skušale spremeniti takratno »rodbinsko in zenitno« pravo, je bila uvedba civilnega zakona, torej sklenitev zakona pred državnim organom, in izključitev cerkvenega vmešavanja v zakon, ki je bil takrat nerazvezljiv. Rimskokatoliška vera je dovoljevala samo ločitev od postelje in mize in je prepovedovala vnovično poroko. Ker je bilo v Jugoslaviji priznanih več vereizpovedi, od katerih so nekatere dopuščale sklenitev novega zakona, so mnogi zaradi vnovične poroke prestopali iz ene vere v drugo. Sicer pa je nerazvezljivost kot najvišja vrednota dosledno uravnavala življenje zakoncev. Zaradi označenosti v okolju in gnotne nesamostojnosti so mnoge ženske vztrajale v navidezno varnih pristanih. Prezir okolja so doživljale tudi nezakonske matere in njihovi otroci, ki jih je zakonik strogo ločeval od zakonskih mater in otrok. Nezakonski otroci niso imeli

pravice do očetovega priimka in dedovanja njegovega imetja. Splošno žensko društvo, ustanovljeno v Ljubljani leta 1901, se je zavzemalo za izenačitev nezakonskih otrok z zakonskimi. Spremembo zakonodaje so ženske zahtevale tudi na področju dela, in sicer izenačenje naslovov in plač ženskih uslužbenk ter uradnic z moškimi, ki so za isto delo prejemale večje plačilo in imeli možnost napredovanja.

Neuresničena stvamost

Kljub številnim peticijam in resolucijam žensko gibanje na obstoječo zakonodajo ni imelo večjega vpliva. Oblast je uresni-

cila le malo tistega, kar so ženske z vsimi zakonskimi dopustnimi sredstvi - ustanavljanje, organiziranje zavodov, posvetovalnic, strokovnih sol, prirejanje razstav, tečajev, sestankov, izdajanje casnikov, knjig, letakov, posegi pri oblasteh - zahtevale v prvih štiridesetih letih tega stoletja. Eden od razlogov za neuresničitev emancipacijskih zahtev ženskih organizacij je bil v njihovem slabo usklajenem delovanju. Pri tem ne smemo pozabiti na takratni sistem in mentaliteto casa, v katerem je delovanje dominantnih institucij družbe, kot so družina, religija, ekonomski sistem, zaznamovalo izrazito spolno razlikovanje. Zaviranje žensk pred javnim življenjem je bilo tudi znanstveno utemeljeno s številnimi biološkimi, psihološkimi in filozofskimi »resnicami«. Feminizem takrat ni mogel pomeniti tega, kar pomeni danes, saj so bile ženske pravzaprav brez vseh pravic. (Že takrat so bile izjema skandinavske dežele, ki so ženskam pravno priznavale enako-praven položaj z moškimi.) Kljub malo vidnim uspehom je bil pomen ženskega delovanja velik. Ženske, ki jih je družba tlačila v zasebno življenje, so si ustvarile svoj prostor, se prebile v javnost in v njej avtonomno delovale. Legalizirale so vprašanja in probleme, ki so bili sicer prezrti in obravnavani kot nepolitčni. S široko razpravo so pripomogle k spremenjenemu odnosu do družbene vloge žensk. Nedvomno je žensko javno delovanje utrla pot bolj homogenemu ženskemu gibanju v povojnem času pri nas. O zgodovinski kontinuiteti ženskega javnega delovanja prica tudi sedanjí čas, za katerega je se vedno značilna predvsem razširjenost ženskega socialnega delovanja in majhna udeležba žensk v politiki.

Andreja Paljevč

Ljubljanske meščanke, združene v Splošnem ženskem društvu na začetku dvajsetega stoletja

canega dela, sprejemljiva za vladajočo ideologijo in takratno pojmovanje ženske narave.

Značilna podoba slovenske matere na začetku 20. stoletja je lik matere svetnice: asekualne, najbolj prikazane v odsotnosti moškega, z nepremagljivo silovito ljubeznijo do otrok. Med 1. svetovno vojno so podoba poztvovalne matere poistovetili z zemljo in domovino. Idealizirano materinstvo, ki je izviralo iz naravnih ženskih atributov, kot so zrtvovanje, skrb za druge, vdanost, je bilo preneseno iz zasebne v javno sfero. V Ljubljani je tako pred 1. svetovno vojno in po njej delovalo kar lepo število človekoljubnih društev (Družba sv. Elizabete, Kolo jugoslovanskih sester, Klub Primork...), ki so ponujala pomoč bolnikom, sirotam, revnim dijakom in studentom, služkinjam in invalidom. Ta društva so se borila tudi za zaščito matere in otroka ter za izboljšanje socialnih in zdravstvenih ra-

otrok, mladine, prestopnikov in brezposelnih so se vključile v varstveno-skrbstveni instrumentarij družbe.

Največji greh - brezdolje

Takratna oblast si je namreč prizadevala, da bi nadzorovala čas tistega dela prebivalcev, ki se ni bil vključen v produkcijske odnose. Eden največjih grehov je bilo brezdolje, kar prica o tem, da poklicna etika, ta gonilna sila zahodne racionalne kulture, tudi Slovencem ni prizanesla. Ženske organizacije so se zanimale tudi za patološke pojave, ki so odstopali od normativnega vedenja. Sem sodi poleg alkoholizma predvsem prostitucija, ki je bila razširjena zlasti med brezposelnimi služkinjami, delavkami in administratorkami. Zlasti sporna je bila državna »reglamentacija« prostitucije, ki je bila v Sloveniji uradno prepovedana leta 1918. V peticijah in resolucijah so ženske kritizirale reduiranje vzgojnih sredstev na kazenske postopke (prostitutke so

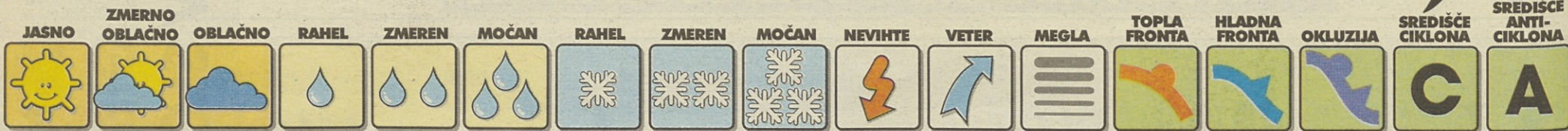
smemo pozabiti na ženske iz vsjih slojev, ki niso bile izpostavljene trgu dela in so se posvečale svetu estetike, dobrodelnosti in družabnega življenja. Na eni strani torej filantropija, estetika, telesna kultura, idealna družina, na drugi boj za pravico do dela, nizke mezde, eksistenčni minimum, socialna beda.

Ženske v objemu politike

Meščank niso zanimali zakonska zascita delavk, boljše plačilo služkinj, omejen delovni čas, višina mezd. Odsev socialne razlojenosti so bile tudi diferencirane ženske organizacije (Zveza delavskih žena in deklet, Slovenska krščanska zveza, Splošno žensko društvo...), katerih nazorsko opredeljenost je določala razredna pripadnost. V ideološkem pogledu so se ženske organizacije delile na tri smeri: liberalno, klerikalno in socialistično. Tako razdeljene niso bile pripravljene za skupne nastope v javnosti. Izjema sta bili samo narodnostna ideja leta

Minka Govekar - učiteljica, prevajalka in predsednica društva

VREMENSKA SLIKA

Nad britanskim otokom in zahodno Evropo bo ciklonsko območje s hladno fronto, nad Sredozemljem, Balkanom in vzhodno Evropo pa območje visokega zračnega pritiska. Z jugozahodnimi vetrovi bo pritekal nad naše kraje tople in bolj suh zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 6.34 in zšlo ob 19.22. Dan bo dolg 12 ur in 48 minut. Luna bo vzšla ob 20.22 in zšla ob 9.03.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Portoroz	20	Mura	14,1
Trst	21	Sava (Radovljica)	9,4
Malinska	22	Sora	12,1
Porec	22	Ljubljana	12,9
Split	23	Soca	11,3
M. Losinj	22,5	Vipava	9,9
Dubrovnik	22,5	Blejsko jezero	18

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 5 do 10 vozlov
popoldne: SW 8 do 14 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.06 najnižje -46 cm, ob 11.23 najvišje 50 cm, ob 17.39 najnižje -43 cm, ob 23.36 najvišje 34 cm.
Jutri: ob 5.31 najnižje -39 cm, ob 11.47 najvišje 46 cm, ob 18.10 najnižje -40 cm, ob 0.08 najvišje 27 cm.

TEMPERATURE V GORAH

Altitude	°C
500 m	22
1000 m	17
1500 m	13
2000 m	10
2500 m	7
2864 m	4

BIOPROGNOZA

Obremenilni vpliv vremena se bo čez dan postopno krepil in vremensko občutljivi ljudje bodo popoldne, vremen-sko pogojene težave. Tudi spali bodo slabo.

VOX POPULI

Jeseni je tudi vrabec bogat.
V umetnosti starci dobivajo nagrade za mladostne zmote.

DANES

Slovenija: Precej jasno bo, v hribovitih krajih bo čez dan spremenljivo oblačno. Najvišje temperature bodo od 20 do 26 °C Celzija.
Sosednje pokrajine: Na območju Alp bo oblačno, drugod večinoma sončno.

JUTRI

V Sloveniji: V zahodnih krajih bo spremenljivo oblačno, ponekod lahko občasno dežuje. Zjutraj bo ponekod v nižinah megla. Pihal bo slab jugozahodnik.
Obeti: V sredo ne bo večje spremembe vremena

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

V vodi je prijetno

V San Franciscu je v teh dneh hladneje, severni medved pa si je vseeno poiskal osvežitev v bazenu živalskega vrta. (AP)

Odkril grob Robina Hooda

LONDON - Amaterski zgodovinar Graham Philips prisega, da je našel nagrobni kamen Robina Hooda, lokostrelca iz Sherwooda, o katerem legenda pravi, da je kradel bogatšem in dajal revnim: bil naj bi na pokopališču v Loxleyju. Marsikdo pa je zacelel dvomiti o Philipsovi verodostojnosti, saj s preveliko lahkoto resuje zagone, s katerimi so si drugi belili glave stoletja. O njem se je namreč začelo govoriti pred nedavnim, in sicer v zvezi s kelihom, ki ga je Kristus uporabil med zadnjo večerjo: Philips trdi, da je kelih v Walesu.

Vroč kri med Charlesom in očetom

LONDON - V angleški kraljevi družini ni miru. Po zadnjih vesteh naj bi se princ Charles silovito sprl z očetom, princem Filipom Edinburskim, ki je ukazal posekati 63 hrastov v windsorskem parku, čes da so že prestari. Charles je očeta obtožil »vandali-zma«.

V brodolomu 14 pogrešanih

MOSKVA - S helikopterji in patrolnimi čolni sicer se vedno iščejo 14 brodolomcev (enajst ruskih in tri ameriške državljanke), vendar je le malo upanja, da so preživeli. Njihovi preživljeni plovili so nasli pred obalami Cukotskega polotoka, ki ga od Aljaske loči Beringov preliv. Američani so na Cukotki prisli 28. avgusta na srečanje s predstavniki ruske akademije znanosti.

Britanski zgodovinarji odločno zavračajo De Felicejevo trditve

LONDON - Britanski zgodovinarji odločno zavračajo trditve, da je Winston Churchill ukazal likvidacijo Benita Mussolinija, ker ni hotel, da bi prislo na dan njegovo prijateljstvo s fashistnim diktatorjem. To trdi Renzo De Felice v svoji knjigi Rdece in črno. Britanski zgodovinar Christopher Woods, ki je osebno poznal Maxa Salvadorija, britanskega tajnega agenta, ki naj bi po De Felicejevem pisanju partizanom ukazal ubiti Benita Mussolinija, je to domnevo ocenil kot absurdno. De Felice gradi svoje trditve na govoricah in ne na dejstvih. Churchill se je v dvajsetih letih res zanimal za Mussolinija, a je vedno zanikal, da bi se z njim dopisoval po tem, ko je sklenil zavezništvo s Hitlerjem.

Cerkev sv. Vasilija kulisa za Cicciolino

Ilona Staller-Cicciolina se na Rdečem trgu ni slekla kot pred Žirinovskim, dovolj ji je bila prekrasna kulisa. (Telefoto: AP)

Tokrat je ženska napadla Žirinovskega

MOSKVA - Da se ruski skrajni nacionalist Žirinovski rad pretepa v parlamentu, ni novost, tokrat pa ga je prvič napadla poslanka Jevgenija Tiskovskaja, ker je nekaj minut prej povzročil pretep med parlamentarci. (AP)

Le en potnik je preživel

BOGOTA - V nesreči kolumbijskega letala, ki je strmoglavilo nedaleč od kraja Macarana v deželi Meta, je ena od 21 oseb, ki so bile na krovu letala, preživela. Kolumbijske oblasti so namreč sprva sporočile, da so umrli vsi štirje člani posadke in tudi vseh 17 potnikov. Preživelega, ki je hudo poškodovan in v globoki nezavesti, so prepeljali v neko specializirano bolnišnico v Bogoti. Nesrečo naj bi zakrivila slabe vremenske razmere.